UNIVERSITÉ DE COPENHAGUE

CAHIERS DE L'INSTITUT DU MOYEN-ÂGE GREC ET LATIN publiés par le directeur de l'Institut

- 45 -

THE HAGIOPOLITES

A Byzantine Treatise on Musical Theory

Preliminary edition by Jørgen Raasted

COPENHAGUE 1983

I kommission hos (distributeur): ERIK PALUDAN - INTERNATIONAL BOGHANDEL FIOLSTREDE 10, DK-1171 KØBENHAVN K

INTRODUCTION

Damaged by water and worms, defective at the end, and marred by innumerable copyist's errors, folios 216-237 of the facticious Paris manuscript Ancien fonds grec 360 have attracted the interest of musicologists and lexicographers at least since 1688, when Ducange published his "Glossarium ad Scriptores Mediæ & Infimæ Græcitatis" and quoted a number of passages from the manuscript. Since then, this mutilated collection of texts and fragments, all of them dealing with Greek or Byzantine musical theory, has been normally referred to as the Hagiopolites - a title which is found at the beginning of the collection and is explained in its first paragraph. For the time being I shall continue to use "Hagiopolites" in the traditional way, i.e. as a global reference to all the texts actually found on these twenty-two folios of the Paris manuscript ("P"). I should like to point out, however, that I still have my doubts about the correctness of the way in which the title has been understood. I express my basic ideas on this point in Note 3 to § 1, but at present I do not want to be more specific.

The Hadiopolites has been used by Vincent in 1847, by Tzetzes in 1874, Thibaut 1913, Høeg 1924, Floros 1970 - just to mention a few names - and there exist at least three complete copies taken from P: one by François Louis Perne in 1811 (Brussels, Bibliothèque Royale, Inv. No. II, 4159), another by Theodoros Sypsomo in 1856 (Leningrad, Petropolitanus graecus 140, Muralt), and a copy made by Carsten Høeg ab. 1920 (two note-books, belonging to the Monumenta Musicae Byzantinae). Vincent's "Notice sur divers manuscrits grees relatifs à la musique" contains on pp.259-81 text and translation of §§ 90-97 and 100-05; Thibaut's "Monuments de la Notation Ekphonétique et Hadiopolite de l'Eglise Greeque", Saint-Pétersbourg 1913, on pp.57-60 gives the Greek text of §§ 1-27 according to the Paris manuscript, and §§ 1-5 after Sypsomo's copy as well. But no complete edition of the Hagiopolites has ever been made.

The physical state of P is rather bad. Until the book was repaired in the 1960s, its paper was constantly decaying, and whenever a scholar worked his way through the 22 folios, letters or even entire words got lost. A great deal of the damage can be dated to the winter of 1810-11, in connection with Perne's fight to overcome the difficulties of decipher-

Notices et extraits des manuscrits de la Bibliothèque du Roi et autres bibliothèques. XVI,2. Paris 1847.

ing: his activity actually made the size of many holes grow considerably! But subsequent copies and old photographs show that the process continued: no doubt, the last losses were due to the final rescue operation, twenty years ago.

At that time, I had already begun to collect material for an edition. I had typed a working copy (from a microfilm put at my disposal by Oliver Strunk) and collated this typed text with the original in Paris in April 1960. During the following years I returned to my material on several occasions, mainly in connection with university teaching; but for obvious reasons the material was not yet ripe for publication.

In 1971, only a few days before I went to Göttingen with a lecture on "The Hagiopolites. Problems of a critical edition", I came across a new source for §§ 56-96 and 98-99, the Sinaiticus graecus 1764 ("S"). This late manuscript descends from the same manuscript as part of the Hagiopolites - their common contents being, in the main, an incomplete text of the third of the Anonymi Bellermanni - and it can be used to control or to correct many of the corrupt readings of P.²

In 1973, during a stay in Brussels, I happened to find Perne's apograph of P. The main importance of this source is that it makes us realize what the Paris manuscript looked like in 1811. For the constitution of the text it is of little help, since the later losses can be supplied by emendation, also without access to Perne. 3

In April 1981, the Editorial Committee of the new subseries of Monu-

^{1.} More likely written in the 18th century than earlier. In his Teubner edition of the Anonymi Bellermanni, Najock describes the manuscript as saec. XVI ut videtur variis manibus scriptus: but the early date is only certain for the beginning, not for folios 92r sqq. - our present concern. The hand of these folios resembles that of one Nicephoros Glykys, a Sinai monk of Cretan origin, who once owned the manuscript (entry on fol. 5r: ἀχ τῶν γικηφόρου ἀξρομονάχου συναΐτου τοῦ γλυκέως κρητὸς).

^{2.} In a revised shape my Göttingen lecture has been published in Texte und Untersuchungen zur Geschichte der altchristlichen Literatur, Band 125: Oberlieferungsgeschichtliche Untersuchungen, hrsq. v. Franz Paschke, Berlin 1981, pp.465-78, with the title "The manuscript tradition of the Hagiopolites: A preliminary investigation on Ancien Fonds Grec 360 and its sources".

^{3.} I still have had no access to Theodoros Sypsomo's copy from 1856; but there is little chance that we shall learn much about the text from it except, maybe, for a few cases where Perne was not able to read words which were lost between 1856 and 1920, the approximate date of Høeg's copy.

menta Musicae Byzantinae, the Corpus Scriptorum de Re Musica, at a meeting in Vienna discussed the proper way of handling the Hagiopolites. The fact is that the Paris compilation has a quite complicated structure: Its beginning contains Byzantine musical theory (§§ 1-55), but evidently reflects various stages of musical notation, some sections dealing with Coislin notation, others with Middle Byzantine notation. The rest (§§ 56-105) consists of Ancient Greek musical theory – again, apparently, taken from various contexts: §§ 56-89 and 98 incorporate most of Anonymus III Bellermanni; § 99 is one of the diatonic scales known from Alypius; §§ 90-97 and §§ 100-105 are only known from P and S, or from P alone.

This complicated structure seemed to dictate a different treatment for each of its constituent parts. The paragraphs from the Anonymus III Bellermanni have recently been edited by Najock, 2 and the readings of P and S are incorporated and discussed in his editions. A re-edition would therefore be superfluous - and misleading, too, if the text were properly emendated; for a solidly emendated text would most certainly be far better than the text was when it got into the Hagiopolites compilation. The remaining Ancient paragraphs, on the other hand, have not been edited since 1847, and the need for a thorough revision is obvious, also because of the discovery of the Sinai manuscript. The real difficulty, however, is to be found in the Byzantine texts (§§ 1-55). For although no other direct manuscript source for these paragraphs is known, their contents have been quoted or paraphrased or referred to in many Metabyzantine treatises on music. Consequently, the entire corpus of later treatises ought to be sifted before our difficult text could be properly edited and provided with the necessary Realkommentar. This procedure, however, would not be possible as long as the texts had not been critically edited - and for such critical editions, a publication of the Hagiopolites texts would be a great help!

On the strength of these considerations, the Editorial Committee decided to edit the Hagiopolites twice: A preliminary edition should be made

 ^{§ 11,} however, belongs to the Ancient material, and must have been moved to its present place from § 87.

^{2.} Dietmar Najock, Drei anonyme griechische Traktate über die Musik. Eine kommentierte Neuausgabe des Bellermannschen Anonymus. Göttinger Musikwissenschaftliche Arbeiten, Band 2, Göttingen 1972 (with a German translation). – Anonyma de musica scripta Bellermanniana, edidit Dietmar Najock, Leipzig 1975 (Bibliotheca Teubneriana).

immediately, in a dozen duplicated copies for distribution among the editors of the other theoretical texts and would-be collaborators. And at the end of the entire publication work - with the relevant texts accessible in the Corpus Scriptorum de Re Musica, or at least thoroughly studied - a full size edition, with photographs of the 44 pages of the Paris manuscript, with translation, detailed commentaries, etc. should close the series.

When I returned from Vienna and reported to my Institute's Board, our Director - Jan Pinborg - immediately suggested one change in these plans: to let my preliminary edition be printed in the Cahiers of the Institute, instead of manufacturing only a handful of duplicates.

I have found it necessary to give this brief survey of the genesis of the present edition. Let me now proceed to describe what the reader can expect to find in it:

First and foremost it should be remembered that this "edition" is devised and planned as a working tool, primarily to simplify the task for the editor or editors who some day will be ready to make the final edition. In the meantime, it is my hope that others as well may find it useful, in spite of its evident imperfections. Not wishing to delay a provisional publication of the text, I decided to publish it as soon as I had worked my way through all 105 paragraphs. My notes and a good many details in the text itself reveal inconsistencies which might have been avoided if I had spent another year or more on a revision. But this, in my opinion, can as easily be done by the benevolent reader.

On the single elements of the edition I have the following remarks: THE GREEK TEXT: In principle, the right-hand columns render the text as found in P, including its punctuation. In two respects, however, I have had to normalize:

- Since it is quite often impossible to see the exact shape of the breathings, I have preferred to normalize - also in the cases where the reading is clear. The opposite would have conveyed a false impression of accuracy.
- 2. For similar reasons I have simplified the punctuation, using a comma whenever I felt sure that this was in the manuscript, but not trying to make any distinction between "." and "'" etc. Notwithstanding this precaution I am convinced that a renewed comparison with the original will lead to a number of changes. Besides, it is my impression that many of the

punctuation signs were added later. I have not tried to render this detail in my transcript. The left-hand columns contain the texts in their emendated shape, provided with a punctuation of my own. Of course, this is not the final text: The cruces and blanks indicate places where I am sure that there is something wrong; but besides, there are numerous readings where I am not sure myself 1 - and no doubt as many where I have overlooked the difficulties.

NB. In the paragraphs which are taken over from the Anonymi Bellermanni, my aim has been to reconstruct, as far as possible, the corrupt text of the manuscript from which P and S descend. The resulting text is absurd, of course, and therefore cannot be translated. But it gives us an idea of what the compiler of the Hagiopolites had at his disposal. For the benefit of those who take an interest in the Anonymi Bellermanni, I have underlined all words which deviate from Najock's text.

THE CRITICAL APPARATUS: I have not recorded the many misreadings of Perne's (nor the few of Høeg's), except for cases where they seem to be of some use for the constitution of the text. Also non-recorded are the cases where Perne's use of pencil reveals his working technique.

NB. In the Anonymi Bellermanni paragraphs, the siglum "Anon" represents Najock's text. If this text is based on conjecture, a scholar's name will be added in parenthesis. If it is not the reading of all Najock's MSS (ABCD), the source will be added. If there is no parenthetical addition, the text is found in ABCD (or ABC, where D does not have the text).

The variatio sermonis of my Latin is unintentional.

THE TRANSLATION: The translation has been made en route, together with the notes. It is to be understood as a kind of running commentary, and should be used in connection with the Greek text. Frequently, especially in the beginning, it is rather a paraphrase than a translation. Passages which I

These are always mentioned in the critical apparatus, normally also in the notes.

^{2.} The underlined words in the right-hand columns mark off all cases where P deviates from the model manuscript (as reconstructed in the left-hand columns). I am afraid that I have not been entirely consistent in this matter, having left a number of P's orthographical peculiarities unmarked.

My dossier contains a complete material for a study of this detail. It may be of some interest, as a sample, but not in the present context.

do not understand are indicated either by questionmarks or by word-by-word translation between inverted commas. Clarifying additions are added in brackets, quite often in Italics.

The terminology, inevitably, has caused trouble, and my solution of the problems is far from being uniform. Quite often I have preferred to use the Greek words themselves - e.g. Echos, Tonos, Mesos. Some expressions have been rendered differently, depending on the context. Thus, my English text indiscriminately uses "Plagios Deuteros", "Second Plagal", and "the plagal of Deuteros".

THE NOTES: The notes deal primarily with matters which concern the wording of the Greek text. Sometimes, it has been necessary to go into the substance of the text, in connection with textual difficulties. Bits of genuine Real-kommentar do occur, now and then, but are never fully elaborated. The detailed commentary belongs to a future stage of the project, the authoritative Corpus edition.

THE INDEX: A complete *Index verborum* must also be postponed. In its present shape, the text is still so full of errors and uncertain readings that an all-comprehensive index would be misleading. At present, a selective index of terms is to be preferred. The index, however, includes a complete *Index nominum*.

The mixture of Ancient and Byzantine texts is reflected, also, in the index: Words which occur in the Ancient paragraphs (11 and 56-105) are marked off by means of the asterisk (*). If words occur in both layers, there will be two entries.

CHAPTERS and PARAGRAPHS: Red initial letters divide the Haglopolites text in 30 sections or chapters, of varying length. In the parts which are common to P and S, the two manuscripts agree in their divisions, though S occasionally has extra initial letters, not found in P. Apparently, then, the system was taken over from the model manuscript. I have used Roman numbers to indicate the thirty sections of P.

The division into paragraphs is my own, except for those paragraphs that contain the Anonymus Bellermanni. Here one obviously has to keep the old

^{1.} The rubricator forgot to write initial letters in $\S \S 36$, 70, and 101. The initial letters are now lost at $\S 4$ and, presumably, at $\S 94$. The lay-out at the beginning of $\S 52$ is peculiar (see notes) but seems to reflect a division in the model manuscript: I have treated this place as if the indication of a new section was a regular one. In S, all chapters have headings. These are listed in Najock 1972, p.216.

division, the one introduced by Bellermann in 1841. The following Concordance enables a rapid orientation:

Concordance of the Anonymus III Bellermanni and the Hagiopolites: ANON HAG ANON HAG HAG ANON HAG ANON 66¹ В0 70a 66¹ 70b 70c 66² 70d 66² 70a 70b 70c 70d 49

I had planned to include a thorough codicological description of P and S in the present edition and to return, also, to the discussion between Najock and myself on the order of the Anonymus paragraphs in P. The latter question, however demands a quite lengthy argumentation which would lead this introduction off its track; so it better be taken up in another con-

See my article referred to above (p. 2, note 2) and pp. 215-16 of Najock's Göttingen edition from 1972 (above, p.3, note 2).

text. As to the codicological description, it will find a more appropriate place in the final edition, with its reproductions of all 22 folios of P and a representative material from S.

At the Second International Colloquium on Greek Palaeography and Codicology (Berlin and Wolfenbüttel, October 17-21, 1983) I discussed the dating of P with a number of colleagues; the communis opinio still is that P was written in the first half of the 14th century. There are no visible watermarks.

* 1

Since I began to work on this edition, a quarter of a century ago, I have discussed the text and the manuscript with a great number of friends; students, colleagues, and others. I have, in fact, drawn heavily and shame-lessly on the expertice of others. It is impossible for me to specify for each of them what kind of help I have experienced, and any attempt to do so would fail to match reality. I cannot send this book to the press, however, without mentioning the names of three persons who have been more actively engaged in the final stage of the work than anybody else:

Sten Ebbesen, the Director of our Institute, to whom I am indebted for advice on text, translation, and notes for almost every paragraph. He is also the one who, in his capacity of editor of the CIMAGL, with mild but efficient pressure has forced me to keep the dead-line as settled a year ago.

Bjarne Schartau, who has been involved in the work since 1965, not the least on codicological matters. In the critical moment, where time pressure was most heavily felt, he offered his assistance and typed most of the Greek text and the critical apparatus, and also prepared the Index.

Hannah Krogh Hansen, the efficient secretary of the Institute, who has typed most of the translation and the notes, and has mounted the off-set material as competently and elegantly as could be wished for.

Jørgen Raasted

Βιβλίον 'Αγιοπολίτης, συγκεκροτημένον έκ τινων μουσικών μεθόδων.

- Ι 1. 'Αγιοπολίτης λέγεται τὸ βι- P: 'Αγιοπολίτης λέγεται τὸ βι- βλίον, έπειδὴ περιέχει ἀγίων τι- βλίον, ἐπιδὴ περιέχει ἀγίων των καὶ ἀσκητῶν βίω διαλαμιώντων νῶν καὶ ἀσκητῶν βίω διαλαμιία [6 litt] ἐν τῆ ἀ[3] πόλει
- 5 τῶν Ἱεροσολύμων, συγ[γρα....]
 παρά τε τοῦ κυροῦ Κοσμᾶ καὶ τοῦ
 κυροῦ Ἱωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ
 τῶν ποιητῶν.

Αγιοπολίτης λέγεται τὸ βιβλίου, ἐπιδή κεριέχει ἀγίων τινῶν καὶ ἀσκητῶν βίω διαλαμφάντων
[6 Litt] ἐν τῆ ἀ[3] πόλει
τῶν ἰεροσολύμων, συγ[8]
καρά τε τοῦ κυροῦ κοσμᾶ καὶ τοῦ
κυροῦ 'τῶν τοῦ δαμασκινοῦ
τῶν ποιητῶν'

Cf cod S fol 99r

post 2 ἐπειδ desinit Perne 4 [πατέρων] Vincent 5 συγ[γράμματα.] Vincent, συγ(συγγραφέν?) Theodoros Sypsomo 6 [τοῦ ὁσίου Κοσμά] Vincent, τοῦ χυροῦ Κ..μᾶ recte Sypsomo, τ[οῦ] ἀγ[ίου Κοσ]μᾶ Gastoué 8 post ποιητῶν ita interpunxit Vincent, ut §2,1-2 cum præcedentibus cohaereant '

TRANSLATION:

Hagiopolites, a Book Put Together From Several Treatises on Music.

1. This book is called "Hagiopolites" because of its contents, works on saints and ascetes in the Holy City of Jerusalem, written by Master Cosmas and Master John of Damascus, the poets.

- 1. Until now, no convincing remedy has been found to supply the illegible words in lines 4-5. Evidently, the book got its title ("Hagiopolites") from its contents; but what kind of texts did it contain? Texts to be sung, no doubt, cf. §2,1-2; and written by Kosmas and John of Damascus. Now, if the object for REPLEXEL (2) did not follow until in line 5, the obvious reading would be συγ[γράμματα] and our problem would be what to supply in line 4. But if the object came already in line 4, we would like to take 5-8 as a participium conjunctum, an apposition to this object - to be supplied as συγγραφέντα, συγγραφέντας, or συγγραφείσας depending on our filling out of the lacuna in 4. In any case, the word missing in 4 ought then to mean "chanted pieces", and the genitives in 2-3 should be understood as "the saints and ascetes celebrated in these hymns". Concerning the illegible word in 4 we know that it was rather short (space for no more than five letters), and from the unclear traces of the top of some of its letters it seems unlikely that the word was τροπάρια or κανόνας. Maybe ἄσματα or ὑδάς? Another line of thought is suggested by the related text in Vatican gr.872 (Tardo, p.164) which speaks of των άγίων μαρτύρων όσίων τε καί λοικών πολιτεία. Unfortunately, our illegible word cannot possibly be πολιτείαν; but $\ddot{\epsilon}$ ργα, perhaps. Finally, it cannot be excluded that the illegible word was an adjective, belonging to βίψ. Βίψ διαλαμφάντων ὀσίψ?
- * 2. The punctuation in lines 3 and 5 is interesting but leads to no safe interpretation of the context. The dot after διαλαμφάντων may serve to iso-

late ἀγίων - διαλαμφάντων, and the comma after 'Ιεροσολύμων ought to indicate that the localization "in the Holy City of Jerusalem" refers back. But in this case, our ideas about the meaning of the first word in line 4 should be accordingly revised.

It should be remembered, however, that the punctuation of P is somewhat capricious, at times utterly misleading.

- * 3. There is a curious conflict between the explanation of the term Hagiopolites in §1 and the use of the word in the headline. In §1, "Hagiopolites" refers to a collection of musical texts written by poets from Jerusalem, but the "Hagiopolites" of the headline is clearly described as a conglomeration of "musical methods", i.e. of theoretical texts. One possible explanation would be (1) that the title originally belonged to a collection of hymns a τροπολόγιον, for instance (2) that §§1-55 (or an earlier stage of this text) was written as a theoretical 'companion' (wherefore it quite naturally explained why the collection was called Hagiopolites), (3) that the 'redactor' who combined the old treatise with Ancient material (§§56-105) took over the title from §1, but added a very precise description of his own product ("put together from several treatises on music").
- 2. "Ήχους δὲ [λέγουσιν] ἐν τού- Ρ: ἤχους δε[3-4] ἐν τούτω ὁκτῶ ψάλλεσθαι. ἔστι δὲ τοῦτο τω ὁκτῶ ψάλλεσθαι. ἔστι
 ἀπ[οβλητέον καὶ] ψευδές ὁ γὰρ ἀκ[8] ψευδές ὁ ὁ
 πλάγιος δευτέρου ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ- κλάῖος δευτέρου ὡς ἐπὶ
 5 στο[ν μέσος] δεὐτερος ψάλλεται, στο[5] δεὐτερος ψάλ
- ώς τὸ "Νίκην ἔχων Χριστέ" [καὶ
 ώς τὸ "Σ]ὲ τὸν ἐπὶ ὑδάτων" καὶ ἄλλα ὅσα πα[ρὰ τοῦ κυροῦ Κοσμᾶ]
 καὶ τοῦ κυροῦ [Ιωάννου τοῦ Δα-
- 10 μασκ[ηνοῦ ἀπὸ τῆς μουσικῆς] ἐξ-[ε]τέθησαν - ὅσα δὲ [ἐποιήθησαν ὑπὸ τοῦ κυρ]οῦ ['Ι]ωσήφ [καὶ] ἄλλ[ων] τ[ινῶν, ε]ί δο[κιμάσεις αύτὰ μετὰ τῆς μουσικῆς ψάλλειν,
- 15 ούκ ἰσάζουσι διὰ τὸ μὴ ἐκτεθῆναι ὑπ'αύτῆς - ὁμοίως δὲ καὶ ὁ πλάγιος τετάρτου ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μέσος τέταρτος ψάλλεται, ὡς] ἐπὶ 1ν τὸ "Σταυρὸν χαράξας Μωσῆς" καὶ
- 20 ἔτερα ούκ όλίγα. ἔστιν οὖν ἐκ τούτων γνῶναι, ὅτι ούκ ὁκτὼ μόνοι ψάλλονται άλλὰ δέκα.

τω όκτῶ ψάλλεσθαι' ἔστι δὲ τοῦτο ἀκ[8] ψευδές' ὁ γὰρ πλάἴος δευτέρου' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστο[5] δεύτερος ψάλλεται' ὡς τὸ, νίκην ἔχων χε' [7]ε τὸν ἐπὶ ὑδάτων' καὶ ἀλλα ὅσα κα[15] καὶ τοῦ κυροῦ 'τω τοῦ δα-

μασχ[18] έξ-[1]τέθησαν' ὄσα δέ [16] οῦ [1]ωσὴφ [4]

110-130

αλλ[1-2] τ [4]ι δο[

] | ἐπὶ τὸ στρὸν, χαράξας μωσῆς καὶ ετερα οὐκ ὁλίγα. ἔστιν οὖν ἐκ τούτων γνῶναι ὅτι οὐκ ὀκτῶ μόνοι ψάλλονται ἀλλὰ δέκα

Cf S 99r-99v

1-13 non exscripsit Perne 1 λέγουσιν (vel aliud verbum dicendi) supplendum esse censeo 1-2 ήχους δέ[δεικται μόνους] όκτὼ ψάλλεσθαι Vincent, "Ήχους δὲ ἐν τούτψ ἀκτὼ ψάλλεσθαι Sypsomo, ἡχους δ[εδεικται μόνους κα?]τα τα (?) όκτῶ ψάλλισθαι Gastoué 2 ἔστι] ἔτι Thibaut 3 ὑκ[όβλητον καὶ] ψευδές Thibaut, ἀπ(ἀποδεδειγμένον?) ψευδές Sypsomo, [σοι δ'] ἀπ[οδείξω] ψευδές Thibaut 3 γάρ - 13 non exscripsit Høeg 10-18 e codice S restitui, cf Thibaut (p 57, e cod Metoch 811) 14-18 dependiti, inferiore folii primi parte amissa

TRANSLATION:

2. For the songs in this book eight Echoi are said to be necessary. But this is not true and should be rejected. In fact, the Plagios of Deuteros is mostly sung as Mesos Deuteros - e.g. the Νίχην ἔχων Χριστέ, the Σ έ τὸν έχι ὑδάτων, and other pieces written by Master Cosmas and Master John of Damascus "from the Mousike". (If, however, you try to sing the products of Master Joseph and others "with the Mousike", they will not fit, having not been composed "according to the Mousike"). Similarly, the Plagios of Tetartos is mostly sung as Mesos Tetartos - e.g. when you sing Σταυρου χαράξας Μωσῆς and many others. From these cases we can see that ten Echoi are used (for the repertory of this book?) and not eight, only.

Notes:

- 1. My reconstruction of 10-18 differs in some details from the one suggested
- 2. The distinction in 8-16 between Hagiopolitan and Studite tradition is to be observed.
- * 3. I do not understand the implications of 10 ἀπὸ τῆς μουσικῆς, 14 μετὰ τῆς μουσικής, and 16 ὑπ'αὑτής.
- 3. Δεῖ δὲ ἐν τῷ μέλλειν ἡμᾶς Ρ: δεῖ δὲ ἐν τῷ μέλλειν ἡμᾶς ψάλλειν ή διδάσκειν άρχεσθαι με- ψάλλειν ή διδάσκειν, ἄρχεσθαι μετά ένηχήματος, ένήχημα δέ έστιν ή του ήχου έπιβολή, οζόν τι λέ-5 γω "ἄνα, ναὶ ἄνες"' ὅπερ ἐστὶν "ἄναξ, ἄνες" πῶν γἀρ τὸ ἀρχόμε- ἄναξ, ἄνες κῶν γὰρ τὸ ἀρχόμενον άπό θεοῦ όφείλει ἔχειν τὴν άρχὴν καὶ είς τὸν θεὸν καταλή-YELV.

τὰ ἐνηχήματος' ἐνήχημα δέ έστιν, ή τοῦ ἄχου ἐπιβολῆ' οζόν τι λέγω` ἄνα, ναὶ ἄνες` ὅπέρ ἐστιν, νον, ἀπὸ θῦ ὀφείλει ἔχειν τὴν άρχὴν καὶ εἰς τὸν δῦ καταλή-YELV:-

Cf S 99v

4 ἐπιβουλή ante correcturam P (υ erasit corrector) 6 post ἄναξ olim vai suppleui, sed est superfluum

3. When we are going to sing - or to teach - we must begin with an Enechema. This term denotes the introduction of the Echos - ananeanes, for instance, which means "O Lord, forgive". The reason (of this invocation) is that whatever begins ought to begin "from God" and to end, as well, "in God".

NOTES:

- * 1. Έπιβολή (4) is also used by S in the corresponding passage. Elsewhere, the tradition wavers between ἐπιβολή and ὑποβολή (§§6, 7, 33, 45).
- 2. In line 5, the orthography of P has been retained, against the normal spelling avaveaves. The pious pun would come out more clearly if the echematic word had been rendered as αναξ, ναί ανες ("O Lord, forsooth, forgive") - but many parallels read without vai.
- καί δεύτερος και τρίτος ού[κ είσ] εν όνόματα τῶν ήχων κύρια ἀλλά διά τὸ κα[τὰ τ]άξιν καὶ οἶον 5 έν βαθμοῖς κεϊσθαι τούτους, [ὁ μέν π]ρώτος λέγεται πρώτος ώς πρώτος κείμε[νος,] ο δέ δεύτερος <δεύτερος> ὡς μετά τὸν πρῶτον, καί [οἱ ἄλλοι ὸ]μοίως ως ἐἀν εί-10 ποιμι "ὁ υἰός τοῦ δ[εῖνα] ὁ [πρῶτο]ς ή ὁ δεύτερος", ού τὸ [κύ]ριον δνομα [1 6n [\amplion 2] \darkalpha \amplio \darkalpha αύτοῦ [γενέσεως.]

ΙΙ 4. ['Ιστ]έον δέ, ὅτι ὁ πρώτος Ρ: [3]έον δὲ ὅτι ὁ πρώτος' και δεύτερος και τρίτος ού[4]ὑν ἀνόματα τῶν ἡχῶν κύρια, ἀλλά διά τὸ κα[4]άξιν καὶ οῖον έν βάθμους κεζσθαι τούτους' [5]ρώτος, λέγεται πρώτος, ώς πρώτος κείμε[5] ὁ δὲ δεύτερος. ώς μετά τὸν πρῶτον, και [7] μοίως, ώς ἐὰν εξποιμι ο υίος του δ[4] ο [4] η ο δεύτερος, οὐ τὸ [2] ριον ὄνομα [13 1 6n [6] ἀλλὰ τὴ[3]ἀξ[2] τῆς ούτου [8 1

Cf S 33v et 99v

1-4 lacunas suppleuit Thibaut 5 βάθμους P, correxit Thibaut 5-6 ὁ μέν] ὁ tantum suppleuit Thibaut, spatium tamen ὁ μέν supplendum esse de-7 κείμενος restituit Thibaut 8 δεύτερος addidi 9-11 lacunas suppleui, aliter atque Thibaut qui 9 οἰ λοιποὶ et 10-11 τοῦ δὲ πρώτου υίος η maluit 10 post τοῦ vocem δευτερου videri posse credidit Per-11-14 οὐ τὸ κύριον ὄνομα [τοῦ ἥχου] δη[λοῖ] ἀλλὰ τὴν [τά]ξ[ιν] τῆς άυτο[Ο ποιότητος] Thibaut, contra sensum et magnitudinem spatiorum 11 xúplov - 14 non exscripsit Perne

4. NB. "First", "Second", and "Third" are not proper names for the Echoi. But since the Echoi are placed in order, stepwise as it were, the first Echos is called "the First" because it is placed first. The second Echos is called "Second" because it follows upon "the First", and so on. Just as when I say "the first or second son of so-and-so", this is not his real name.....but indicates his order of birth.

NOTES:

- 1. For the end of this paragraph (9-14) the parallel in S runs as follows: τὸ γὰρ εἰπεῖν πρῶτος, δεύτερος, βαθμοὶ εἰσὶ, καὶ οὐχὶ κύρια ὀγόματα. οζόν τι λέγω, τις οδτος; ὁ υιὸς τοῦ ὁ δεΐνος ὁ πρώτος. ἄρα ἀνώνυμος ἐστὶ πάντως: η δημήτριος λέγεται, η θεόδωρος. μόνον δε ἀπαρίθμησις ἐστὶ, πρώτος, δεύτερος. τρίτος. άλλ'ο καθείς έκαστος ίδιον κέκτηται όνομα έκ των ευρόντων τους ήχους μουσεκών.
- 2. The $\delta\eta$ at the end of line 12 is followed by an oblique stroke $(\delta\eta^{\delta})$. This stroke, which may be a gravis or the top of the letters a or \(\lambda \), makes it possible to use Thibaut's $\delta\eta[\lambda\delta\bar{\iota}]$ - but not the $\delta\eta[\mu\dot{\eta}\tau\rho\iota\delta\varsigma]$ suggested by the passage from S quoted in the preceding note. Furthermore, there seems to be a spiritus lenis before on ('on').
- 3. Thibaut's πουότητος (end of 14) rests on a misunderstanding of §30,1-6. My own γευέσεως is only a suggestion; other synonyms might be envisaged, e. g. υἰότητος.
- τώ ήχων είσὶ ταῦτα° ὑποδώριος ὁ πρώτος, ὑποφρύγιος ὁ δεύτερος, ὑπολύδιος ὁ τρίτος, δώριος ὁ τέ-5 ταρτος, φρύγιος ὁ πλά]γιος πρῶ-2rτος, λύδιος ὁ πλάγιος τοῦ δευτέρου, μιξολύδιος ὁ βαρύς, ὑπομιξο- ρου μιξολύδιος, ὁ βαρύς ὑπομιξολύδιος ο πλάγιος τέταρτος.

5. [Τὰ δὲ κύρια όνόματα τῶν όκ-

105-120

TYLOS RODτος λύδιος ό πλάγιος τοῦ δευτέλίδιος, ὁ πλάγιος τέταρτος'

Cf S 100r

1-5 propter amissionem inferioris folii partis dependitos restituit Thibaut ex ingenio; eadem fere habet S 1-3 Ταθτά είσι τὰ κύρια ὀνόματα τῶν ήχων voluit Thibaut, sed magis placet quod scripsi

TRANSLATION:

5. The proper names of the eight Echoi are the following: The first Echos is called Hypodorios, the second Hypophrygios, the third Hypolydios, the fourth Dorios, the first plagal is called Phrygios, the plagal of the second Lydios, Barys is called Mixolydios, and Plagios Tetartos is called Hypomixolydios.

6. Οι μέν οδν τέσσαρεις πρώτοι Ρ: οι μέν οδν τέσσαρεις πρώτοι ούκ έξ άλλων τινων άλλ'έξ αὐτῶν γίνονται, οὶ δὲ τέσσαρεις δεύτεροι, ήγουν οι πλάγιοι, ο μέν πλά-5 γιος πρώτος έκ τῆς ὑπορροῆς τοῦ πρώτου γέγονε, και άπό τῆς ὑπορροής του πληρώματος του δευτέρου γέγονεν ὁ πλάγιος δευτέρου" ώς έπὶ τὸ πλεῖστον δὲ καὶ τὰ πλη-10 ρώματα τοῦ δευτέρου <είς τὸν πλάγιον δευτέρου> τελειοῖ, ὁ βαρὺς δυοίως και άπό του τρίτου° και γάρ είς τὸ ἄσμα ἡ ὑποβολή τοῦ βαρέως τρίτος ψάλλεται άμα τοῦ 15 τέλους αύτοῦ, και άπό τοῦ τετάρτου γέγονεν ὁ πλάγιος τέταρτος. και άπὸ τῶν τεσσάρων πλαγίων έγεννήθησαν τέσσαρεις μέσοι καί άπ'αύτῶν αὶ τέσσαρες φθοραί, καὶ 20 άνεβιβάσθησαν ήχοι ις', οἴτινες ψάλλονται είς τὸ ἄσμα, οἱ δὲ δέκα ώς προείπομεν είς τὸν 'Αγιοπολίτην.

ούπ ἐξάλλων τινῶν, ἀλλ'έξ αὐτῶν γίνονται" οἱ δὲ τέσσαρεις δευτέρου, ήγουν οι πλάγιοι όμεν πλάγιος πρώτος, έχ τῆς ὑπορροῆς τοῦ πρώτου γέγονε και άπὸ τῆς ὑπορ-- έτυσδ δοτ χοτριμώσης του δευτέ ρου, γέγονεν, ὁ πλάγιος δευτέρου. ώς έπὶ τὸ πλεῖστον δέ καὶ τὰ πληρώματα τοῦ δευτέρου,

τελιεί ὁ βαρύς* όμοίως και άπό τοῦ τρίτου και γάρ εἰς τὸ ἄσμα, ἡ ὑποβολῆ τοῦ βαρέως, τρίτος ψάλλεται, άμα τοῦ τέλους αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ τετάρτου γέγονεν, ὁ πλάγιος τέταρτος* και ἀπό των τεσσάρων πλαγίων, έγενήθησαν τέσσαρεις μέσοι καί άπ'αύτων αι τέσσαρες φθοραι' και άνεβιβ σθησαν ήχοι τς οιτινές φάλλονται είς τὸ ἄσμα, οἱ δὲ δέκα ώς προείπομεν είς τον άγιοπολίτην.

2fin-12: Eadem fere habet S fol 100r-v. Cf etiam infra, §§47-48.

4-6 ὁ μὲν - γέγονε] καὶ γὰρ ἀπο τῆς ὑπορροῆς τοῦ αου γέγονεν ὁ πλάγιος α⁰⁵ S 8 ο πλάγιος β⁰⁵ S 9 δέ οπ S 10-11 είς του πλάγιον δευτέρου conieci (cf §48, 15) 11 post βαρύς (non post τελειοῖ) distinguunt PS 16 ὁ πλαγίου δ^{ου} S 17-18 και ἀπ'αὐτῶν τῶν τεσσάρων πλαγίων ἐγεννήθισαν οί δ^{οι} (sic) μέσοι S έγεννήθησαν melius cum S scribendum αύτων των μέσων έγεννήθησαν S 20 άνεβιβάσθησαν cum S legendum, άνεβι θησαν Høeg, άνεβιέσθησαν Thibaut (quod dubitauit Høeg) 20-23 οιτινες - 'Αγιοπολίτην] τούτων δέ τῶν ις' ἀναβιβαζομένων ψάλλονται είς τὸ άσμα οι αύτοι ις'. είς δὲ τὸν ἀγιοπολίτην ι' και μόνον καθώς προείπομεν S

TRANSLATION:

6. The four Echoi which come first are generated from themselves, not from others. As to the four which come next, i.e. the Plagal ones, Plagios Protos is derived from Protos, and Plagios Deuteros from Deuteros - normally Deuteros melodies end in Plagios Deuteros. Similarly, Barys from Tritos - "for

in the Asma the Hypobole of Barys is sung as Tritos together with its ending" (?). And from Tetartos came Plagios Tetartos. From the four Plagioi originate the four Mesoi, and from these the four Phthorai. This makes up the sixteen Echoi which are sung in the Asma - as already mentioned, there are sung only ten in the Hagiopolites.

NOTES:

- 1. For the way in which the Echoi are generated from others, the text uses different expressions, all of which are elaborations of the simple Yuvovται έξ in lines 2-3: ὁ Α ἐκ τῆς ὑπορροῆς τοῦ Β γέγονε (4-6) / ἀπὸ τῆς ὑπορρο-ῆς τοῦ πληρώματος τοῦ Β γέγονεν ὁ Α (6-8) / τὰ πληρώματα τοῦ Β εἰς τὸν Α τελειοῖ (9-11) / ἡ ὑποβολἡ τοῦ Α Β ψάλλεται ἄμα τοῦ τέλους αὐτοῦ (13-15) / άπὸ τοῦ Β γέγονεν ὁ Α (15-16) / ἀπὸ τῶυ Β έγεννήθησαν Α (17-18). This is evidently to be taken as a variatio sermonis; but what, exactly, is meant by ὑπορροή, πλήρωμα, τέλος (and τελειόω)? Ψάλλεται in line 14 points towards actual singing rather than towards pure theory.
- * 2. The misleading punctuation of P in line 11 (after o Bupus instead of before) is shared by S. Was it already in their common ancestor?
- * 3. In lines 17-18, the reading of P (ἐγενήθησαν) is probably the lectio facilior, inspired by the preceding forms of YuvoyaL.
- * 4. The verb ἀνεβιβάσθησαν (20) implies that the four groups of Echoi are added together. For οἱ δέκα, the verb ψάλλονται is to be supplied from the relative clause.
- άρχην της υποβολής και τέλος άρχην της ἐπίβολης και τέλος του πλαγίου πρώτου και άρχεται καί τελειοθται' ήμιπλαγιοτεταρ-5 τίζει δὲ μόνον, καὶ τοῦτο ἔχει τί[ζ]ει [δὲ] μό[νον] καὶ τοῦτο ἔχει έπέκεινα τοῦ πα΄. όμοίως και ά- 2ν έπέκεινα τοῦ τα όμοί[ως] και άπό τοῦ τὰΒ΄ ὁ μέσος δεύτερος. ψάλλεται δέ και άπὸ τοῦ βαρέως πάλιν ὁ μέσος τρίτος, καὶ ἀπὸ κάλιν, ὁ μέσος τρίτος καὶ ἀκὸ 10 τοῦ πδ' ὁ μέσος τέταρτος. τοῦ πδ' ὁ μέσος τέταρτος.

7. Καὶ γὰρ μέσος πρῶτος εἰς τὴν Ρ: καὶ γὰρ μέσος πρῶτος εἰς τὴν τοῦ πλαγίου πρώτου καὶ [ἄρ]χεται και τελειούται ήμιπλαγιότετ[αρ]πό του κα ό μέσος δεύτερος ψάλλεται δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ βαρέως

Eadem fere habet S (100v). Cf etiam infra, §33,11-25

2 έπιβολής P, ύποβολής S τέλος] το τέλος S, fortasse recte 3 sqq in litteris supplendis S usus sum 3 τοῦ om S 5 δὲ μόνον] 'Ομοίως coniecit Thibaut qui post ἡμιπλαγιοτεταρτίζει interpunxit 9 πάλιν om S

TRANSLATION:

7. For Mesos Protos begins and ends "at the beginning and end of the Hypobole of Plagios Protos"(?); it somehow reminds of Plagios Tetartos, the only feature which makes it different from Plagios Protos. And in a similar way, Mesos Deuteros is related to Plagios Deuteros. Again, Mesos Tritos is sung from Barys, and Mesos Tetartos from Tetartos.

NOTES:

- * 1. The καὶ γάρ in line 1 seems to imply that §7 explains the reduction from sixteen to ten Echoi referred to in §6. But how is that to be understood?
- * 2. Although the wording of this damaged paragraph can be restored with considerable safety, thanks to the version of S and the parallel in §33, several details remain unclear. Ὑποβολή in S and ὑπερβολή in §33 suggest that P's ἐπιβολή is wrong; but the meaning of ὑποβολή is as unclear here as it was in §6. Cf. also §45 note 2.
- 8. "Ησαν μέν οὖν < μέλη > καὶ
 πρὸ τοῦ γενέσθαι τοὺς ἦχους,
 πλὴν ἄηχα καὶ ἀνάρμοστα καὶ τὴν
 φύσιν πρὸς κραυγὴν καὶ βίαν ἐκ5 βιάζοντα' ὰ καὶ παοὰ τῶν θείων
 - P: ήσαν μέν οὖν καί
 πρό τοῦ γενέσθαι τοὺς ἥχους΄
 πλὴν, ἄηχα καὶ ἀνάρμοστα΄ καὶ τὴν
 φύσιν προσκραυγὴν καὶ βίαν ἐβίάζοντα΄ ἃ καὶ παρὰ τῶν θείων
 κανόνων ἐκαλήθησαν΄

Cf S 100v

κανόνων έκωλύθησαν.

1 μέλη suppleui duce S 4-5 ἐκβιάζοντα S, ἐβίάζοντα P, ἐβιάζοντο Thibaut et Høeg 6 ἐκωλύθησαν scripsi, ἐκολύθησαν S, ἐκαλήθησαν P Thibaut Høeg

TRANSLATION:

B. Melodies, then, existed also before the Echoi came into being. But they were without Echos and harmony, and forced nature towards screaming and violence; this, too, was forbidden by the Sacred Decrees.

- 1. Cf. Kanon 75 of the 6th Ecumenical Council: Τοὺς ἐπὶ τῷ ψάλλειν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις παραγινομένους βουλόμεθα μήτε βοαῖς ἀτάκτοις κεχρῆσθαι καὶ τἡν φύσιν πρὸς κραυγἡν ἐκβιάζεσθαι, μήτε τι ἐκιλέγειν τῶν μὴ ἐκκλησία ἀρμοδίων τε καὶ οἰκείων.
- * 2. ἄηχα καὶ ἀνάρμοστα, for which the latter reflects the τὰ μὴ ἀρμόδια of note 1, imply that these melodies sounded unpleasantly and were not fit for being used in church.
- 9. Ούκ ἔστιν οὖν εὐρεῖν οὕτε

 </
- P: οὐκ ἔστιν οὖν εὐρεῖν, οὖτε μέλους ἐκτός, οὔτε μέλει μὴ μετὰ ἡχήματος ἔστι δὲ μέσον τοῦ μέλους καὶ τοῦ ἦχου, τὸ μελισθὲν τροπάριον οὐκ ἄλ λως δὲ μελίζεται, εἰ μὴ δια τόνων
- 2 ἦχου vel ἦχους supplendum 3 μέλη scripsi, μέλει P, μέ<λους ἐντός> εἰ coniecit Høeg

9. Well, then, neither can an Echos be found without a melody, nor melodies without an Echema. As to the sung Troparion, this is to be placed in between the melody and the Echos; singing, however, always implies Tonoi.

10. Τόνος δέ έστιν πρός ὂν ἄδο- Ρ: τόνος δέ έστιν πρός ον ἄδωμεν, και την σωνην εύρυτέραν ποιούμεν ' ὁ δὲ τόνος εὐρέθη έκ τῶν τῆς μουσικῆς χορδῶν, ἀριθμός 5 δὲ τόνων ὄσος καὶ μουσικής, άνευ τῶν τριῶν ἡμιτόνων καὶ τῶν τεσσάρων λεγομένων πνευμάτων στοιγείων και της άπορροίας του κεντήματος και του ύψιλου ήτοι τής 10 wgoogc.

μεν, καὶ τὴν φωνὴν εὐρυθέραν ποιούμεν ὁ δέ τόνος εὐρέθη έχ τῶν τῆς μουσικῆς χορδῶν, ἀριθμός δὲ τόνων, όσος καὶ μουσικῆς ἄνευ τῶν τοιῶν ἡμιτόνων, καὶ τῶν τεσσάρων λεγομένων πνευμάτων στοιχείων και της απορροίας του κεντήματος καί του ύψιλου ήτοι της φθορᾶς.

3 oi δὲ τόνοι εὐρέθη[σαν] Thibaut

TRANSLATION:

10. Tonos is that from which we sing and make our voice "broader". It was found from the chords of the Mousike. The number of Tonoi is as great as that of (the Tonoi in ancient) music - without the three Hemitonoi and the four signs (στοιχεῖα) called Pneumata and "the derivate of Kentema and Hypsilon, i.e. the Phthora".

- 1. "The number of τόνοι is as great as that of music". The text may be corrupt. If not, it is at least most imprecisely expressed. Rather close parallels to our text are found in Tardo, Melurgia, p. 167 (Nóσοι τόνοι είς τὸν 'Αγιοπολίτην; ὅσα καβάλια ἔχει ἡ τελεία μουσική, from Vat.gr.872, Høeg's punctuation) and p. 212 (Τόνοι μέν είσι πεντεκαίδεκα' εί δέ και άπειθής, έρώτησον πόσα κάβαλα έχει ή τελεία μουσική καὶ εὐρήσεις τὰ πάντα ιε', δήλον ότι και τόνοι ιε' είσι κατά άναλογίαν τούτων, from Lavra 1656). The expression ή τελεία μουσική reminds of the Ancient τέλειον σύστημα (the double octave consisting of 15 notes); the number 15 happens to be the number of chords of the πεντεχαιδεχάχορδον ὄργανον; below (§101) it is said that Pythagoras called his four-stringed Organon μουσική. The analogy adduced in §10 evidently has some connection with such reminiscences of Ancient musical theory, though it is quite probable that the author (or his sources) had no clear picture of what he was talking about. Tovol is here to be taken for "musical signs" rather than musical sounds - and the καβάλλια of the "Hagiopolitan" tradition suggests that the Ancient phenomena to which the Tonoi were compared were also understood (or misunderstood?) as musical signs, though chances are that they in an older version must have been strings or chords. At present, however, it is advisable to keep the text as it is, rather than to emend it, e.g. into ἀριθμὸς δὲ τόνων όσος καὶ <τῶν καβαλλίων (or τῶν χορδών?) τῆς τελείας> μουσικῆς.
- 2. For the Phthora (9-10), see below §16.

11. Τὰ δὲ ὁνόματα τῶν δεκαπέντε Γ: τὰ δὲ ὀνόματα τῶν δεκαπέντε τῆς μουσικῆς καβαλλίων είσὶ ταῦτα.

προσλαμβανόμενος ζήτα έλλιπές 5 καί ταῦ πλάγιον.

ύπάτη ὑπατῶν' γάμμα ἀπεστραμμένον και γάμμα όρθόν.

παρυπάτη ὑπατῶν' βῆτα ἐλλιπἐς καί γάμμα ὔπτιον.

10 ύπατῶν διάτονος' φῖ καὶ δίγαμμα. ύπάτη μέσων' σίγμα καὶ σίγμα. παρυπάτη μέσων' Ε και υ. μέσων διάτονος τι και π καθειλ-

15 μέση ιώτα και λ πλάγιον. τρίτη συνημμένων. δ και λάνεστραμμένον.

συνημμένων διάτονος γ καί ν. <νήτη> συνημμένων ο τετράγωνον

20 ὅπτιον καὶ ζ̄.

κυσμένον.

παραμέση. ζ καί π πλάγιον. τρίτη διεζευγμένων' Ε τετράγωνον καί π άνεστραμμένον.

διεζευγμένων διάτονος ω τετρά-25 γωνον ύπτιον καί ζ.

νήτη διεζευγμένων αι και πλά-YLOV K.

τρίτη ὑπερβολαίων' ὑ κάτω νεῦον καὶ ἡμίαλφα άριστερὸν άνεστραμ-3.0 μένον.

ύπερβολαίων διάτονος μι και π καθειλκυσμένον έπὶ τὴν ὁξύτητα. νήτη ὑπερβολαίων* Τ καὶ λ πλάγιον έπὶ τὴν όξύτητα.

τῆς μουσικῆς καβαλλίων, εἰσὶ ταδ-

προσλαμβανόμενος, ζήτα έλλιπές καί του πλάγιου

[ύ]πάτη ύπατῶν γάμμα ἀντεστραμμένου και γάμμα όρθόν. 3r παρυπάτη ὑπάτων βῆτα ἐλλιπὲς

και γάμμα ϋπτιον ύπατῶν διάτονος ' φῖ καὶ δίγαμμα'

ύπάτη μέση, σίγμα καὶ σίγμα΄ παρυπάτη μέσου: ο καί υ μέσων διάτονος μ και π' καθειλκυσμένον'

μέση ζώτα καὶ λ πλάγιον. τρίτη συνημμένων, 8 καὶ λ' άνεστραμμένον.

συνημμένων διάτονος γ καί ν. συνημμένων ὧ τετράγωνον URTLOV KOL Z.

παραμέση Ε καί π πλάγιον. τρίτη διεζευγμένων και τετράγωνον καί π άνεστραμμένον.

διεζευγμένων διάτονος' ὧ τετράγωνον ύπτιον καί ζ'

νήτη διεξευνμένων αΕ καί πλά-YLOV X

τρίτη ύπερβολαίων 🗓 κάτω νεύων καὶ ἡμίαλφα ἀριστερόν ἀνεστραμμένον.

ύπερβολαίων διάτονος μ καί π' καθειλχυσμένον έπι την όξύτητα. νήτη ὑπερβολαίων, ζ καὶ λ πλάγιον έπι την οξύτητα: :-

4-34 (= Anon §67) habet S 95r, cum notis musicis; 4-5 cf infra, §87 4 προσλαμβανόμμενος S 5 ταθ Anon, τον P, τ S 6 γάμμα] γάμμα (sed ante correcturam γράμμα) άριστερά S, γράμμα AnonC 5-7 άντεστραμμένον P 7 γράμμα ante correcturam S 10 δύγαμον S 11 μέση Ρ. μέσον S

υπάτην S μέσον P (et S ante correcturam?) \vec{p} καὶ \vec{u} \vec{p} όρθὸν καὶ σίγμα άνεστραμμένον Anon 13 μέσον S μ \vec{u} καὶ \vec{u} τι Anon, μ \vec{u} όρθὸν καὶ σίγμα S (qui tamen \vec{p} id est π \vec{u} καθειλκυσμένον scribit) 15 ί \vec{u} τα \vec{n} πλάγιον, κάππα S (\vec{u}) praebens) 16 συνημμένον S 16-17 θ \vec{u} τα όρθὸν καὶ λάμβδα διεστραμμένον S (\vec{u}) 18 συνημμένον S γάμμα καὶ ν \vec{u} S 19 νήτη suppleuit Thibaut (habent S et Anon) συνημμένον S 19-20 \vec{u} μέγα τετράγωνον \vec{u} πτιον καὶ ζῆτα έλλιπές S (\vec{u}) 21 παραμέση P, παράμεσος Anon, περίμεσος S ζῆτα όρθὸν καὶ π \vec{u} πλάγιον S 22 διεζευγμένον S \vec{u} καὶ P 22-23 τετράγονον S 23 π \vec{u} S 24 διάτονος διεζευγμένον S 24-25 τετράγονον S 25 \vec{u} ζῆτα έλλιπές S 26 διεζευγμένον S 26-27 \vec{u} ταὶ πλάγιον \vec{u} P, \vec{u} πλάγιον καὶ \vec{u} άμελητικόν Anon, \vec{u} πλάγιον καὶ \vec{u} τα άμελητικόν Anon, \vec{u} πλάγιον καὶ \vec{u} \vec{u}

TRANSLATION:

11. The names of the fifteen signs of the Mousike are the following: Follows the 18(1) tones of the Lydian diatonic scale (Alypius 1), with description of the shape of each pair of signs, but without the signs themselves. See notes.

- * 1. There is no doubt that the Lydian diatonic scale (= Anon §67 = Alypius scale i) was transferred to its present position in §11 from an original place between Anon §§ 66 and 68 (= Hagiopolites §§86-88). To Najock (ed. 1972 p.216) the τον πλάγιον of P in line 5 is so different from P's reading in §87 (παῦτα πλάγιον) that §11 cannot (at least "wohl nicht") have been copied from the same source (an Anon-MS) as the line in §87. For this reason Najock's 1975-edition does not mention P's readings in §11. However, it seems to be much more likely that one badly written word in one MS (the common ancestor of P and S) produced τ in S and τον οτ ποῦτα in P (the latter, maybe due to the intrusion of a clarifying interlinear παῦτ) than to make both scribes commit independent mistakes when copying this particular ταῦ πλάγιον from their model MSS. From the wording in §87 it is evident that the transfer was a deliberate one. It is not easy, however, to decide whether the transmission took place in P itself or in one of its ancestors.
- * 2. The first phrase announces a list of "the names of the 15 καβάλλια τῆς μουσικῆς", but the list must have been removed to give room for the 18 names (and graphical symbols?) of the notes in the Lydian diatonic scale. From §13 we can see that the list, in all likelihood, comprised 12 "simple" signs and 3 "compound" ones the latter being the Xeron Klasma, the Mega Kratema, and the Kouphisma. See also below, ad §22.
- * 3. The Ū in 12 may derive from a musical sign in a previous MS (= σῖγμα ἀνεστραμμένον). In 21, one should perhaps restore παράμεσος (cf. περίμεσος in S). In 26-27, the error of P is hard to explain; notice, however, that S in line 15 has a similar set of misunderstood elements (n π λάγιον / κάππα). The other errors of P (in 6-7,11,13-14,19,22,28) are simple scribal mistakes, easily corrected by means of S and Anon.

- * 4. The list is written consecutively in P and S. S includes the notational symbols (see Najock 1975). The unsystematic way in which P treats the blank might indicate that his model MS had blanks, only, without the notational symbols.
- ΙΙΙ 12. Σημείωσαι ὧδε περὶ τόνων ά- P: Σημείωσαι ὧδε΄ περὶ τόνων άπλῶν καὶ συνθέτων καὶ ὁποία δεΤ πλῶν καὶ συνθέτων καὶ ὁποία δεΤ είναι τὰ κυρίως σημάδια κατὰ μίμησιν τῶν τῆς μουσικῆς καβαλλίων. μησιν τῶν τῆς μουσικῆς καβαλλίων:-

Totam paragraphum rubro colore exarauit P

TRANSLATION:

12. "Notice here concerning simple and compound tones, and how the primary signs ought to be in imitation of the Kahallia of Music."

MOTES

- 1. In Thibaut's edition (p.59) this paragraph is printed as a headline to chapter II (= §§13-17). Perhaps it rather reflects a marginal note in the model MS - conceivably covering §§10-11. Another such marginal entry might be §97 which looks like a schollon, cf. also §28.
- * 2. For κατά μίμησιν cf. §10 πote 1, where Lavra 1656 is quoted for the expression κατά ἀναλογίαν.
- ΙΥ 13. Τῶν δεκαπέντε τανῦν τόνων συναριθμουμένων καὶ τῶν τεσσάρων πνευμάτων λεγομένων στοιχείων τῶν δύο φωνηέντων καὶ τῶν δύο
 - 5 βαρυνομένων συμπληρούται ὁ έννακαιδέκατος άριθμός. οὖτοι δὲ οἰ δώδεκα τόνοι ἔχουσι τὴν φύσιν καὶ τὴν ἐνέργειαν άπλὴν' οἱ δὲ τρεῖς <σύνθετοὶ εἰσιν,> οἶον τὸ ξηρὸν
- 10 κλάσμα άπὸ δύο ὁξειῶν καὶ ἡμιτονίου ἔχει τὴν σύστασιν, τὸ δὲ μέγα κράτημα άπὸ δύο όξειῶν <καὶ πετασθῆς>, καὶ τὸ κούφισμα ποτὲ μὲν άπὸ πετασθῆς ποτὲ δὲ άπὸ μεγάλου
- 15 πρατήματος.

- Ρ: Τῶν δεκαπέντε τανῦν τόνων συναριθμουμένων, καὶ τῶν τεσσάρων πνευμάτων λεγομένων στοιχείων τῶν δύο φωνιέντων καὶ τῶν δύο βαρυνομένων συμπληροῦται ὁ ἐννακαιδέκατος ἀριθμός οὖτοι δὲ οἰ δώδεκα τόνοι ἔχουσι τὴν φύσιν καὶ τὴν ἐνέργειαν ἀπλὴν οὶ δὲ τρεῖς οἴον τὸ ξηρὸν κλάσμα, ἀπὸ δύο ὀξείων, καὶ ἡμιτονίου ἔχει τὴν σύστασιν τὸ δὲ μέτα κράτημα, ἀπὸ δύο ὀξείων, καὶ τὸ κούφισμα ποτὲ μὲν ἀπὸ πετασθῆς, ποτὲ δὲ ἀπομεγάλου κρατήματος
- 1 τανῦν dubitauit Høeg 9 et 12-13 lacunas suppleui 13 κάφισμα ante correcturam P (correxit rubricator)

13. Added together, the fifteen Tonoi and the four Pneumata Stoicheia socalled amount to nineteen. Of these, twelve Tonoi have a simple nature and effect, whereas three are compound - the Xeron Klasma being put together from two Oxeiai and a Hemitonion, the Mega Kratema from two Oxeiai and Petasthe, and the Kouphisma sometimes from Petaste, at other times from Mega Kratema.

NOTES:

- 1. If τανῦν (1) is the genuine text, it is probably a somewhat loose reference to the list which originally was found in §11 (see above, p. 19). Høeg marked the word with a question mark in his transcript of P - feeling, in all likelihood, that it was a dittography of the following word (τόνων).
- 2. The terminology used in lines 3-6 reappears in §17, 9-12 and §22,4-6.
- 3. Οδτοι δὲ οὶ δώδεκα τόνοι (6-7) is to be understood as if it were Τούτων δὲ οἰ μὲν δώδεκα τόνοι, cf. οἰ δὲ τρεῖς in line 8.
- 4. The description of the three compound signs $(\theta-15)$ fits well to their shapes in Coislin notation, both in composite and incomposite form (# and ", " and " , - k and - k).
- 5. In later terminology the two forms of the Kouphisma are denoted by two terms: -κ is called πετασθοχούφισμα (or just κούφισμα), 🛹 χρατημοχούougue (e.g. Tardo p.174, from Vatic. gr. 791; cf. also the list from Paris gr. 261 in Floros III, plate 2). As pointed out by Floros (I,162-65), the Kouphisma does not occur in MSS earlier than those of his types Coislin IV and Chartres III. The 'Kratemokouphisma' is found, though rarely, in both Palæobyzantine notational systems (see e.g. Floros III, Beisp.10 and 91).
- προσλαμβανόμενοί τινες, οίον αί τρεῖς ὁξεῖαι, οἱ δύο ἀπόστροφοι μετά όξείας, αι δύο όξεται άπό-5 στροφος καί πετασθή τό λεγόμενον άνάσταμαν (διότι άπὸ τοῦ κρατήματος τής διπλής ή πετασθή φωνήν όξυτέραν φέρουσα άναφέρεται), καὶ ἔτερα τοῖς άριθμη-10 θεΐσιν δμοια.

14. Είσι δὲ ἀπὸ τῶν ἀπλῶν τόνων Ρ: είσι δὲ ἀπὸ τῶν ἀπλῶν τόνων προσλαμβανόμενοι τινές οξον αί τρεϊς όξεζαι' οι δύο ἀπόστροφοι μετά δεείας αι δύο δεείαι, άπόστροφός και πετασθή το λεγόμενον ανάσταμαν διότι από του κρατήματος της δικλης, ή πετασθη φωνὴν όξυτέραν φέρουσαν, ἀναφέρεται καὶ ἔτερα τοῖς ἀριθμηθεΐσιν όμοια'

θ φέρουσαν Ρ

TRANSLATION:

14. A number of combinations are made from the simple Tonoi, e.g. "the three Oxeiai", "two Apostrophoi plus Oxeia", "two Oxeiai, Apostrophos, and Petasthe" (the so-called Anastama - the reason for this name being that the Petasthe is sung at a higher pitch after the prolongation of the Diple), and other groups similar to those already listed.

NOTES:

- * 1. The word προσλαμβανόμενοι (scil. τόνοι?) sounds like a terminus technicus. From the examples it is clear that it denotes "fixed neume groups where simple signs are added together". Cf. προσλαμβάνει §15, 4-5.
- *. 2. The three groups which are mentioned as examples are well-known from both Palæobyzantine notational systems. Their Coislin shapes are: " ("Dyo" according to the Laura-list, cf. Floros I,200-01); >>/ (in §18,12 -14 this combination is called Apeso Exo, cf. also the Laura-list and Floros I.214-15); / (Anastama, cf. Floros I, 201-03).
- 3. 'Ανάσταμαν (for ἀνάσταμα) has several parallels in the following in §18 alone we find κράτημαν, άνατρίχισμαν, άνάσταμαν. The phenomenon seems to have been widely spread, and Thibaut (p.59 note 9) is probably not to be trusted when he finds that this ending "trahit une influence arabe; d'ou l'on est en droit d'inférer que le codex Hagiopolite provient apparemment de la Palestine ou de l'Égypte".
- εργούνται καὶ μόνοι καὶ μετά πνευμάτων, άνευ τῆς ίσης τέν 4^π πνευμάτων ανευ τῆς ίσης, έν τῆ τῶν τριῶν τοῦτε πνεῦμα προσ-5 λαμβάνει ούτε ἔτερον τόνον, άλλά πανταχοῦ τὴν ἐνέργειαν ίσην φέρει, εί δὲ καὶ αύτὴν βουληθή τις σύνθετον είπεῖν, ούχ άμαρτήσει κεντήματος γάρ 10 μνήμη μετά όλίγου άποτελεϊται ή [ση. εί δέ τις άπορεῖ τοῦτο, εί έστιν τάσματικός τῆς πρώτης† λαμβανέτω τὴν πληροφορίαν, ὅτι έν τοῖς χειρονομήμασι τοῖς 15 άσματικοῖς τὸ όλίγον ἴσον κέκληται.
- 15. Οι δὲ λοιποί τῶν ἀπλῶν ἐν- Ρ: οι δὲ λοιποί τῶν ἀπλῶν ἐνεργούντων και μόνον και μετά דה דשט דפנשט סטדב אטבטעם אפססλαμβάνει, ούτε έτερος τόνος άλλά πανταχού την ένέργειαν ζσην φέρει" εί δὲ καὶ αὐτὴν βουληθεῖ τίς σύνθετον εἰκεῖν, ούν άμαρτήσει κεντήματος γάρ μνήμη μετά όλίγου άποτελεϊται ή ζση' εί δέ τις άπορες τούτο, εί ἔστιν ἀσματικός, τῆς πρώτης λαμβανέτω τὴν πληροφορίαν' ὅτι έν τοῦς χειρονομήμασι τοῦς άσματικοῖς τὸ ὀλίγον ζσον κέκληται.

1-2 ένεργούντων P 2 μόνον P 5 έτερος τόνος P 10 an μνήμην 'legendum?

TRANSLATION:

15. But the rest of the simple tones function both alone and together with Pneumata, apart from the Ison which is neither combined with a Pneuma nor with another Tonos, but in all situations has only its function of Ison (?). If somebody wants to call this sign a compound one, this would not be wrong; for the Ison is written as Kentema + Oligon. And if he has his doubts about ..., let him know that in the asmatic lists of signs (?) the Oligon is called Ison.

NOTES:

- * 1. Thibaut (p.59, note 5) suggests that έν τῆ τῶν τριῶν in 3-4 is an elliptical expression for έν τῆ τῶν τριῶν σημαδίων χειρονομία, a reference to the three fundamental signs of direction (Ison for ἰσότης, Oligon for ἀνάβασις, Apostrophos for κατάβασις to use the terminology of the Papadike). As subject for προσλαμβάνει he adds ἡ ἴση, before the first οὖτε in line 3. Perhaps the text should rather be restored as follows: ἄνευ τῆς ἴσης, ἀῆτις> ἐν τῆ τῶν τριῶν < > οὖτε πνεῦμα προσλαμβάνει οὖτε ἔτερον τόνον...
- * 2. Lines 9-11 describe a Coislin Ison of the same type as e.g. Sinai 1242 (Strunk, Specimina, plate 160), whereas the reference in 15-16 is clearly to the straight Chartres Ison (-).
- * 3. Provisionally I interpret τὰ χειρονομήματα τὰ ἀσματικά (14-15) as a term for "musical notation used in MSS of ἄσμα"; a related term occurs in the heading of the Laura-list (Σὺν θεῷ, ἀρχαί τῶν μελοδημᾶτων)
 - 16. Έστι δὲ καὶ ἡ λεγομένη φθορά, ἡ ἀπὸ τοῦ κεντήματος καὶ τῆς ὑψηλῆς ἔχουσα τὴν ἀπό-ρροιαν' καὶ γὰρ οὐδ'αὐτἡ μόνη 5 ἐνεργεῖ, ἀλλὰ μετὰ ὁξείας' ἡ
- 5 ένεργεϊ, άλλά μετά όξειας ή δέ και δύο ή και τριῶν όξειῶν ή και δύο άποστρόφων και όξειας άποτελεῖ κεντήματος δύναμιν ὅτε δέ ἐπάνω, πληροῖ δύναμιν 10 ὑψηλῆς, εί και μἡ δι ὅλου.
 - 1 forul fit Ploros 5 ml m Ploros
- P: ἔστι δὲ καὶ ἡ λεγομένη

 ωθορᾶ, ἡ ἀπὸ τοῦ κεντήματος

 καὶ τῆς υψηλῆς, ἔχουσα τὴν ἀπόρροιαν καὶ γὰρ οὐό αὐτῆ μόνη ΄

 ἐνεργεῖ ἀλλὰ μετὰ ὀξείας ἡ
 δὲ καὶ δύο ἢ καὶ τριῶν ὀξειῶν,
 ἢ καὶ δύο ἀποστρόφων καὶ ὀξείας,
 ἀποτελεῖ κεντήματος δύναμιν
 ὅτε δὲ ἐπάνω πληροῖ δύναμιν
 ὑψηλῆς, εἰ καὶ μὴ διόλου *

TRANSLATION:

16. There is also the so-called Phthora, derived (graphically?) from the Kentema and the Hypsele. This sign, too, is not used alone, but combined with Oxeia. But in the combinations with two or three Oxeiai or with two Apostrophoi + Oxeia, it has the effect of a Kentema; but when it is placed on top (of the group), it functions as a Hypsele, though not always.

- * 1. The ἀπόρροια in 3-4 (already encountered in §10,8) perhaps refers to the graphical "derivation" of the Phthora, rather than to its function though the idea of comparing its two elements (o and) or /) to Kentema and Hypsele seems rather farfetched. The author may have suffered from a System-zwang, cf. his equally strange description of Ison in §15,9-11. His starting-point seems to have been the clear cases of σύνθετοι τόνοι (§13,8-15). Floros (I,296) uses "Ausgang" to render ἀπόρροια.
- * 2. In 5-10 he evidently refers to groups such as *\(\dagger \) */\(\dagger \) and >>'\(\dagger \) (cf. Floros I,297). According to Floros, the combination of Diple and Phi is not to be found in his material.

 In later terminology, ἐπάνω is opposed to ἔμπροσθεν (see e.g. Tardo p. 171, from Vatic. gr. 872). Our author apparently distinguished between 11 and 119 etc.

17. Έπει δὲ είπομεν περι τόνων, Ρ: ἐπει δὲ είπομεν περιτόνων, φέρε είπωμεν και περί πνευμάτων, τίνος χάριν έγένοντο, ότι ὥσπερ τὸ σῶμα πολλά ἔχου τὰ μέλη ἀν-5 ενέργητά είσιν εί μὴ διά τῶν στοιχείων ένεργοθνται, ούτω καί οι τόνοι είς μέλη πολλά σωματο- 4^V οι τόνοι είς μέλη πολλά σωματο- ποιηθήναι θέλουσιν, ότε μέλλουσιν ένεργείν. έν οίς έπενοή-10 θησαν ταθτα τά στοιχεΐα, ὧν τά μέν δύο φωνητικά, τὰ δὲ δύο βαρυνόμενα, ζν'έν τούτοις <ένεργώσιν.> ένεργούσι μέν καί αύτά° πλήν νεκρά έστιν ή τούτων

φέρε εἴπομεν καὶ περιπνευμάτων, τίνος χάριν έγένοντο " ότι ώσπερ τὸ σῶμα πολλά ἔχον τὰ μέλη ανενέργητα είσιν, εί μὴ διὰ τῶν στοιχείων ένεργούνται, ούτω καί ποιηθήναι θέλουσιν ότε μέλλουσιν ένεργεζν' έν οζς έπενοήθησαν ταθτα τὰ στοιχεία' ὧν ταμέν δύο φωνητικά, τὰ δὲ δύο βαρυνόμενα τν έντούτοις ένεργοθοι μέν και αύτὰ πλην νεκρά έστιν ή τούτων ένέργεια:-

12-13 ένεργώσιν suppleuit Ebbesen

TRANSLATION:

15 ένέργεια.

17. Having now spoken about the Tonoi, let us also tell for what purpose the Pneumata have been introduced: Our body has many limbs (μέλη), but if these are not activated by means of the elements (στοιχεΐα), they remain inactive. In a similar way, the Tonoi require to become a body of many musical phrases (μέλη), if they are to activate (i.e. to produce sounds). In this connection these signs (στοιχεΐα) have been invented - two of them to indicate high pitch, the other two to indicate low pitch - in order that they (the Tonoi) <may activate> by means of these (the Pneumata). Certainly, they (the Pneumata) are also activating in themselves; but their activity is "dead".

MOTES:

- 1. The syntax in 3-6 is somewhat loose, but there is no need to correct.
- 2. Ένεργεϊν in its transitive sense seems to denote the realization of the potential sound as implied in the neumatic sign.
- V 18. Ιστέον ότι η όξεία μόνη έν- P: Ιστέον ότι η όξεία μόνη ένέργειαν φέρει, δμοίως καὶ τὰ πνεύματα πάλιν δέ, διπλασιαζόμενα καί διπλή καλούμενα άπο
 - έργειαν φέρει' όμοίως καὶ τὰ πνεύματα' πάλιν δὲ διπλασιαζόμενα καὶ διπλή καλούμενα, ἀπο-

5 τελεϊ κράτημαν, δμοίως και ή άπόστροφος ένεργεϊ διπλασιαζομένη γάρ τὸ αὐτὸ ἀποτελεῖ, καἰ πάλιν ή όξεία ποραλομβανομένη ἐτέραν όξείαν καὶ τὸ ἡμίτονον 10 ή τὸ κλάσμα' τριπλασιαζομένων δὲ καὶ μετά άποστρόφου ἐνός. λέγεται άπέσω ἔΕω, δυρίως καὶ οί δύο άπόστροφοι μετά όξείας τὸ αύτὸ λέγονται, πάλιν αὶ τοεῖς 15 όξεῖαι μετά κεντημάτων δύο άποτελούσιν άνατρίγισμαν, και ένειλητικόν άνάσταμαν" όπερ καί αύτὸ μετά διπλής όξείας καί πετασθής άποστρόφου καὶ δύο 20 κεντημάτων συνίσταται ταῦτα δέ όπίσω και έμπροσθεν φωνήν διορίζουσι, πάλιν οἱ δύο άπόστροφοι μετά δύο δΕειών και δύο κεντημάτων, είτε άνω είσιν Τ΄ είτε κάτω, και αύτοι άνατοίχισμαν λέγονται' εί δὲ ἡ [ση φέρει άπόστροφον, είτε άνω είτε κάτω, βαρεία λέγεται' εί δὲ έχει δύο κεντήματα, λέγεται 30 σείσμα° ευρήσεις δέ τοῦτο ώς έπι τὸ πλεϊστον έν τῆ άρχῆ τῶν είρμῶν τοῦ πλαγίου δευτέρου. τὸ όλίγον δὲ μετά άποστρόφου.

κάντε άνω κάντε κάτω ή είς τό

ται, οί δύο άπόστροφοι διάλοξοι

καί αύτοι βαρεία λέγεται " ομοί-

35 πλάγιον, καὶ αύτὸ βαρεία λέγε-

ως καί οι τέσσαρεις.

τελεί πράτημαν όμοίως παὶ ἡ ἀπόστροφος ένεργεϊ' διπλασιαζομένη γάρ, τὸ αὐτὸ ἀποτελεῖ. καὶ πάλιν ἡ ἀξεία προσλαμβανομένη έτέρου άξείαν και τὸ ἡμίτονον η το κλάσμα τριπλασιαζομένων δὲ καὶ μετά ἀποστρόφου ένὸς. λένεται άπέσω έξω ουσίως καί οι δύο ἀπόστροφοι μετά όξείας. τὸ αὐτὸ λέγονται * κάλιν αί τος Το όξεζαι μετά κεντημάτων δύο, άποτελούσιν άνατρίχισμαν' καὶ ἐνειλητικόν άνάσταμαν' όπερ καί αύτὸ μετά διπλῆς όξείας καὶ πετασθής άποστρόφου και δύο κεντημάτων συνίσταται' ταθτα δέ Sr ἀπίσω καὶ ἔμπροσθεν,φωνὴν όιορίζουσι' πάλιν οι δύο άπόστροφοί μετά δύο όξειων χαί δύο χεντημάτων, εΐτε άνω είσιν είτε κάτω, καὶ αὐτοὶ ἀνατοίγισμαν λέγονται' εἰ δὲ ἡ ἴση ΄ φέρει ἀπόστροφον՝ εἴτε ἄνω εἴτε κάτω, βαρεία λέγεται' εί δὲ έχει δύο κεντήματα λέγεται σεΐσμα' εὐρήσεις δὲ τρῦτο ὡς έπὶ τὸ πλεζστον έν τῆ ἀρχῆ τῶν είουῶν τοῦ πλαγίου δευτέρου. τὸ όλίνον δὲ μετὰ ἀποστρόφου κάντε άνω κάντε κάτω, ή είς τὸ πλάγιου, καὶ αὐτὸ βαρεία λέγεται' οι δύο ἀπόστροψοι διάλοξοι, καὶ αὐτοὶ βαρεία λέγεται' όμοίως και οι τέσσαρεις.

 4, 6, 7 notas musicas rubro colore scripsit P 7 κράτημαν post άποτελεῖ addidit Thibaut 16-17 εὐειλητικον legit Thibaut, quem secutus est Høeg (εὐειλ.)

18. NB. In single position, the Oxeia (/) is an activating sign, as are the Pneumata. But when it is written twice and is called Diple ("), its effect is (only) a lengthening. The Apostrophos (>) behaves in a similar way; for when it is written twice (>>), its effect is the same (i.e. a lengthening). Also the Oxeia, when combined with another Oxeia and the Hemitonon or Klasma. But when there are three Oxeiai plus one Apostrophos, this is called Apeso Exo. The two Apostrophoi plus Oxeia are also called by this name (i.e. Apeso Exo). The three Oxeiai plus two Kentemata constitute Anatrichisma and "eneiletic" (or "eueiletic", see Notes) Anastama. The same (i.e. Anastama?) is also formed by means of Double Oxeia and Petasthe, Apostrophos, and two Kentemata. These (i.e. the Dyo Kentemata) define (the size of) the interval, (depending on whether they are put) after or before. The two Apostrophoi plus two Oxeiai and two Kentemata whether these are above or below - are also called Anatrichisma. And if the Ison carries an Apostrophos - above or below - it is called Bareia. But if the Ison has two Kentemata, this is called Seisma; this will mostly be found at the beginning of Heirmoi in Plagios Deuteros. Oligon plus Apostrophos - whether above or below or sideways - is also called Bareia. The two slanting Apostrophoi are also called Bareia; so are the four.

- * 1. From line 7 onwards there are no interlinear red neumes to support the description of the configurations. It is hard to tell whether or not an earlier stage of the text comprised such clarifications. There are no interlinear neumes in the corresponding passages, §§13-14; but on the other hand, details in §11 suggest that some symbols of notation have been dropped during the process of transmission (cf. note 4 ad §11).
- * 2. The descriptions in 7 sqq. cover the following groups of neumes: 7-10:

 ", i.e. the Xeron Klasma (cf. §13). 10-14: " and >> ', two forms
 of Apeso Exo; the former of these is rarely found, but see e.g. Vatop.
 1488,169r. 14-22: " (or ") and ", Anatrichisma and/or Anastama
 (Floros I,201-04). 22-26: >> (?), Floros's "Anatrichisma IIb" (ibid.216).
 26-38: Various groups which are called Bareia. None of them, however,
 actually contain the Bareia neume itself: _ or _ (which is called
 Seisma in 28-30; the standard opening of Second Plagal Heirmoi referred
 to, however, is the group \(\cdot \). See below, note 3), _ or _ or _ ',

 >> Finally, a Bareia consisting of four Apostrophoi is mentioned. For
 this group, see note 3 below.
- * 3. Of the constellations listed in note 2, six are to be found in the Heirmologion Lavra [9: ___, ___, and __, are frequent; ___, (10r line 15), ____ (21v line 12), __, (87v) all of them corresponding to groups with ___ in other MSS. This observation should be used to settle a terminus post quem for §18; for this "Seisma" seems to be found mostly in MSS of Floros's Coislin VI. See Floros I,354-5 on the spread of Coislin VI from Constantinople shortly before 1100.
- * 4. What is an ένειλητικόν (or εὐειλητικόν) ἀνάσταμα?
- 5. On the position of the Dyo Kentemata (20-22), cf. Floros I,204 on the pair Strěla světlaja and Strěla mračnaja.

Έκ τούτου οδν δείκνυται,
 Εκ τούτου οδν δείκνυται,
 Τι δύναταί τις διά τῶν αὐτῶν
 Τι δύναταί τις διά τῶν αὐτῶν

τόνων μὴ παρόντων τῶν πνευμάτων τόνων μὴ παρόντων τῶν πνευμάτων, συντιθέναι μέλη ούχ ούτως δὲ 5 ώς εί μετά τῶν πνευμάτων.

ουντιθέναι μέλη ούχ ούτως δέ ώς εί μετά τῶν πνευμάτων.

TRANSLATION:

19. As you can see from this, it is possible to express melodies by means of the Tonoi themselves, without Pneumata - though not in the same way as when these are included.

NOTES:

- 1. Συντιθέναι is probably "to write down" rather than "to compose". Μέλη is either "melodies" or, more specifically, "melodic phrases". In the latter case, we might infer from ex τούτου that the configurations in §18 were considered to be "μέλη" by the author of §19. (For the use of the term in theoretical texts, see Floros I,113-14).
- 2. Short though it is, §19 is quite enigmatic. Its "message" seems to be that Pneumata are useful elements of the notation, though not absolutely necessary. But is this, really, a reasonable conclusion to draw from the data in \$18? Or, to put it differently: Is \$18 a natural statement to write as a background for the conclusion in §19? The Pneumata were introduced as a theme in §17, the question being tivos χάριν έγένοντο. This question got its answer already at the end of §17, and the section on the Pneumata might have ended there. Besides, the $i\sigma\tau\dot{\epsilon}$ ov of §18 suggests a fresh start, cf. §4 and §24. It would be more easy to understand §19 in terms of a later intrusion into the text, a scholion added to §18 at a time when Coislin notation had already been superseded by diastematic neumes. For whereas it would not be relevant to point out, in a Coislin context, that the μέλη in §18 are understandable without Pneumata, a remark of this kind would be more natural for a later "teacher", addressing himself to pupils who know about diastematic, "Round" notation. Tentatively, I therefore ascribe §19 to a later layer of the traditions embodied in the Paris MS.
- 20. Διαφέρει δὲ ἡ όξεία τῆς πετασθής ώς πλείονα έχούσης τὴν δύναμιν. ὅτε δὲ άμφότερα έπάνω έχουσι τὰ πνεύματα, δια-5 φορά ούκ έστιν έν αύτοῖς" έκτὸς δὲ τῶν πνευμάτων, δυνατωτέρα έστιν ή πετασθή τῆς όξείας. ίσοδυναμεῖ δὲ τῆ όξεία τὸ όλίγον, εί και άμφότερα μετά 10 τῶν δύο κεντημάτων.
 - Ρ: διαφέρει δὲ ἡ ὁξεία τῆς πετασθης ώς πλείονα έγούσης την δύναμιν ότε δὲ άμφότερα έπάνω έχουσι τὰ πνεύματα δια-שפספ סטא בשדבט ביט מטדסבן באτὸς δὲ τῶν πνευμάτων, δυνατωτέρα έστιν ή πετασθή της όξείας 5ν ἰσοδυναμεῖ δὲ τῆ ὀξεία τὸ ὁλίγου, εἰ καὶ ἀμφότερα' μετὰ τῶν δύο χεντημάτων

9 καί fortasse corruptum; an κεῖται legendum?

20. Oxeia differs from Petasthe, the latter being more dynamic. However, when these two signs have Pneumata on top of them, there is no difference between them; but without Pneumata. Petasthe is more dynamic than Oxeia. The Oligon is dynamically equal to the Oxeia, when they occur together with Dyo Kentemata.

NOTES:

- * 1. If xai (9) is not to be corrected into *ETTal (or *ETVTal?), it is probably not to be combined with $\varepsilon \dot{\iota}$ - and $\kappa \alpha \dot{\iota}$ άμφότερα should then be taken to be an equivalent to και τὰ δύο (= both, apparently a "Balkanism" - cf. e.g. Bulgarian H HBAMATA.
- * 2. It may be reasonable to state that there is no dynamic difference between the combinations - and / (8-10). But the postulated disappearance of the dynamic distinction between Oxeia and Petasthe when these are combined with Pneumata is strange. Notice also that the same information is given twice (in 2-3 and 6-7). Could it be that 3-7 belongs to the same late layer as §19?
- 21. Τόνοι δὲ τοῦ ἄσματός εἰσιν Ρ: τόνοι δὲ τοῦ ἄσματος, εἰσὶν ούτοι' έσότης, όλίγον, μετ' όλίγου, μέσου, ὑπέρμεσου, ἄκρου καί τέλειον κατά δὲ τὴν < ί-5 στορίαν?> ὔστερον ἐπηυξύνθησαν < είς ιε' ?> παρά τῶν ίκανῶς τήν αύτῶν ἀκριβωσαμένων δύναμιν. τὴν αὐτῶν ἀκριβωσαμένων δύναμιν,

οδτοι' έσότης' όλέγον μετ' όλίγου μέσου ύπέρμεσου άκρου και τέλειον κατά δὲ τὴν υστερον έπαυξυνθείσαν παρά των ίκανως

5 έπαυξυνθεϊσαν P 4-6 emendaui ut potui 7 ἀκριβωσαμένην Thibaut

TRANSLATION:

21. The Tonoi of Ancient Music are the following: Ison, Oligon, Metoligon, Meson, Hypermeson, Akron, and Teleion. According to tradition, their number was later-on increased to fifteen "by those who sufficiently understood their function".

- * 1. The names of the seven strings look like a mixture of Byzantine and Ancient terms. In §102 the traditional names are given. One of these occur at both places, the Hypermeson or Hypermese; this term, according to Vincent p. 270 note 2, is a speciality of Nicomachos's for the usual Lichanos. The beginning of the Lavra-list may reflect a similar tradition, with its counting of seven $\varphi \omega v \alpha i$ (numbered $\alpha - \zeta$) and the term $\tau \epsilon \lambda \epsilon i \alpha$ for the uppermost of
- * 2. The text of the Paris MS is undoubtedly corrupt in 4 sqq. My "emendation" is meant as a suggestion, only. I take the reading έπαυξυνθείσαν to be a conjecture which was introduced after one or more words had fallen out.

- * 3. The precise meaning of the latter part of this paragraph escapes my understanding. The first lines evidently refer to the seven-stringed "Organon" (cf. §103), consequently ασμα must be Ancient Music. The neumes of the Church do not occur until §22, consequently lines 4 sqq. must describe a later development within the Ancient tradition in all likelihood the formation of το τέλειον σύστημα. Evidently, then, something has fallen out during the transmission of the text, referred to by αὐτῶν (7). But why are the inventors of the system described in this curious way?
- 22. Τοσαϋτα καὶ αὶ τῶν φωνῶν ίδιότητες τῶν έν έκκλησία παραδεδομένων προσάδεσθαι τῷ Θεῷ είσίν, οἱ δεκαεννέα ποσούμενοι 5 μετά τῶν τεσσάρων πνευμάτων καί στοιχείων λεγομένων ων και τά όνόματά είσι ταῦτα' ζσον, όλίγον, όξεία, πετασθή, κούφισμα, βαρεία, άπόστροφος, κατάβασμα, 10 κύλισμα, άνατρίχισμα, άπόδερμα, άντικένωμα, ξηρόν κλάσμα, κράτημα, σύρμα. σύν αύτοῖς τὰ τέσσαρα πνεύματα' κέντημα, ὑψηλή, χαμηλόν και έλαφρόν, όμου 15 δεκαεννέα και ήμίτονα τρία* σείσμα, κλάσμα μικρόν καὶ παρακλητική.
 - Ρ: τοσαθτα και αι των σωνών ίδιότητες των έν έκκλησία παραδεδομένων προσάδεσθαι τῶ θεῶ είσίν οι δεκαεννέα ποσούμενοι μετά τῶν τεσσάρων πνευμάτων καὶ στοιχ[ει]ων λεγομένων ων και τά όνόματα είσι ταθτα' ζσον' όλίγον' όξεία' πετασθή' πούφισμα' βαρεία ἀπόστροφος κατάβασμα κύλισμα άνατρίχισμα άπόδερμα άντικένωμα ξηρόν κλάσμα. κρατημα' σύρμα' σύν αύτοζς τά τέσσαρα πνεύματα' κέντημα' ὑψηλη αμηλόν και έλαφρόν όμου δεκαἐννέα καὶ ἡμίτονα τρία: σετσμα' κλάσμα μικρόν, καὶ καραχλητική.

1 an τοσαθται legendum ?

TRANSLATION:

22. So many (i.e. 15) are also the distinct properties of the sounds which in the tradition of the Church are sung in God's honour - reckoned to nineteen if the four Pneumata are included, the so-called Stoicheiai. Their names are: Ison, Oligon, Oxeia, Petasthe, Kouphisma, Bareia, Apostrophos, Katabasma, Kylisma, Anatrichisma, Apoderma, Antikenoma, Xeron Klasma, Kratema, and Syrma. Together with these are reckoned the four Pneumata: Kentema, Hypsele, Chamelon, and Elaphron. Nineteen in all, plus three Hemitona: Seisma, Klasma Mikron, and Parakletike.

NOTES:

* 1. In lines 1-6, the author has attempted to describe the Byzantine neumes in refined words, instead of sticking to the σημάδια of §12 or the τόνοι of §\$13,17 etc. The result is somewhat confusing - e.g. the use of masculine forms in 4 (maybe influenced by a non-expressed τόνοι?) or the construction with infinitive in 2-3. His "terminology" has a philosophical

- ring (αἰ τῶν φωνῶν ἰδιότητες in 1-2); this may be the reason why it is so difficult to grasp the exact meaning of αί φωναί ("intervals" or "sounds" or "melodies"?). His choice of the verb προσάδεσθαι (3) might perhaps be explained from the obvious similarity of the neumes and the grammatical signs of προσωδία.
- * 2. The list (7-12) is discussed by Floros (Neumenkunde I,113-7 and III,36). Its connection with §§10-13 is evident. But one small detail should be noticed: §22 uses the term κράτημα (12), whereas the original list in §11 seems to have had μέγα κράτημα (cf. §13!). In his table (III,36) Floros silently corrects §22 into Mega Kratema - but the small difference in terminology may betray that the two lists were not identical, though the magic number of fifteen was the same.
- 23. Ταϋτα όρθῶς εἶ τις ἐπισκοπ- Ρ: ταῦτα όρθῶς εἴ τις ἐπισκοκήσει, έρεϊ έκ τῶν τῆς μουσικῆς 6r ήσει έρεϊ έκ τῶν τῆς μουσικῆς τόνων έπενοήθησαν και οι τῶν μελώδῶν τόνοι. ληρεῖν ἐοίκασιν 5 οἱ τὰ τῶν γραμματικῶν συλῶντες θεωρήματα καί τοῖς τόνοις έπιτιθέντες' ώς οί γραμματικοί κατά μίμησιν τῶν ϰδ ὡρῶν τῆς νυχθημέρου έχειν φασίν τά πδ 10 γράμματα, ούτω δή και ούτοι τούς κδ τόνους' και ώς έκεϊνοι κατά μίμησιν τῶν ζ πλανητῶν έγει<ν> τά ζ φωνήεντα, ούτω δή και ούτοι τὰ ζ αύτῶν φωνή-15 εντα, καὶ ἔτερα τινά.

τόνων, έπενοήθησαν καί οι τῶν μελωδών τόνοι, ληρεΐν έσίχασιν οί τὰ τῶν γραμματικῶν συλῶντες θεωρήματα, καὶ τοῖς πόνοις ἐπιτιθέντες' ώς οί γραμματικοί κατά μύμησεν τῶν πό ὁρῶν τῆς νυχθημέρου έχειν' φασίν τὰ πό γράμματα, ούτω δή καὶ ούτοι, τούς πό τόνους και ώς έχετνοι κατά μέμησιν τῶν ζ κλανητῶν* έχει τὰ ζ φωνήεντα ουτω δή και ούτου τά ζ αύτων φωνήεντα καί έτερα τινά:-

6 τόνοις Thibaut πόνοις P 13 έχει P, sed confer lin 9

TRANSLATION:

23. If you reflect properly on these facts, you will admit that the Tonoi of the melodes have been invented from the Tonoi of Ancient music. Apparently it is pure nonsense to steal the theories of the grammarians - as some do - and apply these to the Tonoi: In the same way as the grammarians say that their 24 letters are an imitation of the 24 hours of the nightand-day, these persons interpret the 24 Tonoi. And just as the former declare that the seven vowels (σωνήευτα) imitate the seven planets, the latter explain their seven sounds (φωνήντα). And there is more of the same kind.

NOTES:

* 1. The juxtaposition of the Ancient and Ecclesiastical musical notation (1-4) occurred already in §§10 and 22-23. Notice the changing terminology,

- a phenomenon which can be explained in more than one way (e.g. stylistically, or being due to different sources).
- It cannot be totally excluded, however, that the MS reading is sound: TOTC πόνοις έπιτιθέντες might convey the idea that these theoreticians of music transferred such numeric speculations from grammatical treatises "to their own products". In favour of this interpretation one may point out that both movous and gulawites are emotionally loaded words. music transferred such numeric speculations from grammatical treatises "to their own products". In favour of this interpretation one may point out that both πόνοις and συλώντες are emotionally loaded words.

* 2. Thibaut's silent correction of P's πόνους (6) is as good as it is small.

VI 24. Ίστέον ώς ή ίση φωνήν ούκ P: Ιστέον ώς ή ίση φωνήν ούκ έχει, ούτε άνιοῦσαν ούτε κατιούσαν, άλλ' έστι τοῖς τόνοις άπασι ταπεινουμένη όπου δ'άν 5 εὺρεθῆ, κάντε είς ὀξύτητα φωνῆς κάντε είς χαμηλότητα' και ύπο-

έχει, ούτε άνιοῦ[σ]αν, ούτε κατιοθσαν' άλλ'ἔστι τοῖς τόνοις άπασι ταπεινουμένη, όπου δ'άν εύρεθῆ κάντε εἰς ὀξύτητα φωνῆς. κάντε είς χαμηλότητα' καὶ ύποτάσσει και ύποτάσσεται.

7 καὶ ούχ ὑκοτάσσεται coniecit T

τάσσει καὶ ὑποτάσσεται.

TRANSLATION:

24. NB. The Ise has no interval value (φωνή), neither ascending nor descending, but wherever it is to be found - whether in high or in low pitch - it humbly follows any (preceding) note. It subordinates, and it is subordinated.

- * 1. The curious expression in 3-4 about the Ison as being τοῦς τόνοις ἄπασι ταπεινουμήνη must refer to its function of sign for repetition of pitch. A related text (Tardo p.170,13-19) expresses this more clearly: 'H con... έστιν τοῖς ἄπασι τόνοις ἀχόλουθος χαὶ ἰσότητα φέρουσα τῆς τοὔμπαλιν έρχομένης φωνής (i.e. the immediately preceding note)...έξ οὖ καὶ τὴν ἐπωνυ-μίαν ἔσχημεν (read: ἔσχηκεν) ἤτ' ἀν γὰρ εἰς ὀξύτητα φωνής εὐρεθή ἤτ' ἀν χαμηλότητα, έκείνων δέχηται (i.e. δέχεται) την φωνήν.
- * 2. For ὅπου δ'ἄν (or ὁπουδάν) see Sophocles s.v. and D. Tabachovitz, Études sur le grec de la basse époque. Uppsala 1943, pp.26-29.
- * 3. The last statement in this short paragraph has caused much trouble to subsequent generations of teachers. We find a curious demonstration of this in the Erotapokriseis of Lavra 1656 (Tardo 218,23-219,22) where the ὑποτάσσεται-notion is dismissed as being utterly silly. In a way, however, the Hagiopolites makes good sense: When combined with other neumes, the Ison certainly subordinates (in so far as it annuls the interval value of the other neume); but it is also subordinated (in so far as its $\varphi\omega\nu\eta$ is produced with the dynamic quality of the other neume). But admittedly, the lapidary phrasing of our text seems to demand to be orally elaborated by a teacher!

- 25. Τὸ δὲ όλίγον ἔχει φωνὴν μίαν, όμοίως καὶ ἡ πετάσθή καὶ ἡ όξεἰα. ἀποροῦσι δὲ τινες, τί δήποτε ούχ ἐν ἐτέθη σημάδιον 5 ἔχον μίαν φωνήν, άλλὰ τρία ἔ-χοντα ἀνὰ μίαν φωνήν, καίτοι τὸ ἐν ἤρκει <ἀν> ἀντὶ μιᾶς φωνῆς πανταχοῦ. πρὸς οὺς λέγομεν, ὅτι διαφοραί είσι φωνῶν ἡ μὲν 10 ὁξεῖα, τἡ δὲ ὸμαλή, ἡ μέσον † τούτων. ἔνεκεν τῆς φωνῶν διαφορᾶς ἐτέθησαν καὶ διάφορα σημάδια ού μόνον δὲ διὰ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐναλλαγὴν τῆς 15 χειρονομίας.
- P: τὸ δὲ ὀλίγον ἔχει φωνὴν
 μίαν, ὁμοίως καὶ ἡ πετασθῆ καὶ
 ἡ ὀξεία ἀποροῦσι δὲ τινες, τί
 δήποτε οὐχ' Ἐν ἐτἐθη σημάδ[ι]ον
 ἔχον μίαν φωνὴν, ἀλλὰ τρία ἔχοντα, ἀνὰ μίαν φωνὴν καίτοι
 τὸ Ἐν ῆρκει ἀντὶ μ[ι]ας φωνῆς κα[ν] ταχοῦ κρὸς οὐς λέγομεν'
 δτι διαφοραὶ εἰσὶ φωνῶν ἡ μὲν'
 ὀξεία ἡ δὲ ὀμαλή ἡ μέσον
 τούτων ἔνεκεν τῆς φωνῶν διαφορᾶς, ἐτέθησαν, καὶ ὁιάφορα σημάδια οὐ μόνον δὲ διατοῦτο ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἐναλλαγὴν τῆς
 χειρονομίας

7 ຖືກ×ດ Thibaut ່ ຕື່ນ suppleui 8 π α χου Perne, πα[ντ]αχοῦ Høeg, πα[ρε]σχ[ετν] Thibaut 9 haud dubie corruptus varie emendari potest, e.g. ἡ μὲν ὁξετα, < ἡ δὲ.....>, ἡ δὲ ὁμαλἡ ἡ (vel ἡ) μέσον τούτων, vel ἡ μὲν ὁξετα, ἡ δὲ ὁμαλἡ, ἡ <δὲ> μέσον (vel μέσην) τούτων; vide annotationem nostram

TRANSLATION:

25. The Oligon "has one sound" (i.e. denotes the interval of one step), and so has the Petasthe and the Oxeia. Some people wonder why three signs have been made to denote one sound - and not only one - though one sign would have sufficed everywhere. Our answer to these people is that the sound is realized in different ways - the step being a sharp one, a smooth one, or in between. The different signs were made because of this difference of sounds - and also because of the change of cheironomy.

- * 1. As usually, the word φωνή is difficult to render. In 1-8 it refers to the interval, in 8-11 to the dynamic quality of the sound. The expression διαφοραί φωνῶν (9 and 11-12) does not refer to any difference as to the size of intervals.
- * 2. It is difficult to find a safe remedy for the corrupt text in 9-11; I have suggested two different emendations. Obviously, the passage deals with the three signs Oligon Petasthe and Oxeia. The adjective $\dot{\delta}_E E \bar{\alpha}$ evidently covers the dynamic quality of the Oxeia sign. The third of the signs being described as $\mu \dot{\epsilon} \sigma \sigma \nu$ (or $\mu \dot{\epsilon} \sigma \eta$?) between the others, the crucial point must be the adjective $\dot{\delta} \mu a \dot{\lambda} h$. As long as we do not know the implication of the word (is the "even" or "smooth" sound characteristic for the neutral Oligon or for the small flourish of the Petasthe?), we cannot decide whether

"sharp" and "smooth" are the two extremes of the dynamic scale, or the notion of "smoothness" belongs to the middle position; in the latter case, we do not know how the sound should be termed which lies dynamically most removed from the Oxeia.

26. 'Ο άπόστροφος έχει φωνήν μίαν, καὶ οὶ δύο ἀπόστροφοι μίαν, άπορούσι δέ τινες πρός τούτο, πώς γίνεται. πρός ούς 5 φαμεν, ότι κυρίως τόνοι είσί τέσσαρεις' όλίγον, όξεία, πετασθή, και άπόστροφος. τιν οὖν ἐπὶ τὸ κεῖσθαι τὰ κατιόντα πνεύματα - τὸ έλαφρόν φημι καί 10 την χαμηλήν - έμπροσθεν τοῦ άποστρόφου διακρίνη, τ διά τί φωνήν ούκ έχει ο άπόστροφος* άλλά εί τύγοι έμπροσθεν ών τοῦ πνεύμα<τος>, τήν μέν φωνήν 15 έχει<ν> τό πνεύμα γινώσκεις. τὸν δὲ ἀπόστροφον μή, κλείεσθαι <δέ> ὑπ'αύτοῦ διὰ τὸ μὴ ἔχειν φωνήν άλλ'ώς τόνον κεῖσθαι* άνευ γάρ αύτοῦ οῦτε έλαφρὸν 20 γράφεται ούτε χαμηλή, εί μή που μετά τῶν μεγάλων σημαδίων γραφήσονται. πῶς γὰρ ἡδύνατο ό εξς άπόστροφος και πνεύμα είναι καί τόνος, εί μή τις ήν 25 έν αὐτῷ διαφορά πρός τό δια-. 7r | έν αὐτῷ διαφορά, πρός τό διακρίνασθαι:

Ρ: ο απόστροφος ένει κωνην μίαν και οι δύο άπόστροφοι μίαν άποροθοι δέ τινες ποὸς τούτο πώς γίνεται πρός ούς. φαμέν ότι χυρίως τόνοι είσι τέσσαρεις όλίγον όξεία πετασθή, και άπόστροφος ζν' οὖν ἐπὶ τὸ κεῖσθαι τὰ κατιόντα πνεύματα΄ τὸ [έ]λαφρὸν φημί καί τήν χαμηλήν' έμπροσθεν του άποστρόφου διαχρίνει, διατί φωνήν ούκ έχει ὁ ἀπόστροφος. άλλά οἱ τύχει ἔμπροσθεν αὐτοῦ τνεθμα' την μέν φωνήν έχει τὸ πνεθμα γινώσπεις. τον δὲ ἀπόστροφον μὴ κλείεσθαι ὑπ'αὐτοῦ διὰ τὸ μὴ ἔχειν σωνήν, άλλ'ώς τόνον κεῖσθαι. ανευ γάρ αύτου, ούτε έλαφρον γράφεται, ούτε χαμηλή εί μή του μετά τῶν μεγάλων σημαδίων γραφήσονται' κώς γάρ ήδύνατο. ο εξε απόστροφος καὶ πνεθμα εζνα[ι κ]αὶ τόνος, εἰ μή τις ἤν καί νασθαι. : 🗢

7-11 locus corruptus, vide annotationem nostram 9 ελαφρον vidit Perne 11 ἀποστρου(φου) Plante correcturam, correxit ipse in scribendo 11 διατί P, διότι coniecit Ebbesen 13 εὐ τύχου conject Høeg. οι τύχει P, οι τύχοι Thibaut ພν του conieci, αύτου P 14 πνεύματος conieci, πνεθμα P 15 έχειν conieci, έχει P an γίνωσκε legendum ? 16 κεῖσθαι Thibaut 17 δε suppleui 24 τι Thibaut

26. The Apostrophos "has one sound" (cf. §25,1-2), and so have the Dyo Apostrophoi. Some people wonder how that can be. Our answer is that strictly speaking there are four Tonoi: Oligon, Oxeia, Petasthe, and Apostrophos. (The next lines are corrupt and cannot be translated; see Notes) why the Apostrophos has no sound (in this situation); but if it (i.e. the Apostrophos) is placed before the Pneuma, you realize that it is the Pneuma - and not the Apostrophos - which has the sound, and that it (i.e. the Apostrophos) is "enclosed" by this sign (i.e. the Pneuma), because it (i.e. the Apostrophos) has no sound but is only placed as Tonos (i.e. neumatic sign). For without this sign (i.e. the Apostrophos) one writes neither Elaphron nor Chamele - except when these (i.e. the Pneumata) are written in combinations with the Megala Semadia. For how would it be possible for one Apostrophos to function both as a Pneuma and a Tonos, if there were no difference in it which could be observed?

NOTES:

- * 1. The transmitted text needs a considerable amount of emendations to yield a reasonable sense; no doubt, my present reconstruction needs to be revised especially if a solution can be found to the corrupt lines 7-11. This solution might very well imply a loss of several lines of text, though it is not easy to define the exact place of a lacuna.
- * 2. In lines 7-11, the expression ἐπὶ τὸ κεῖσθαι τὰ κατιόντα πνεύματα ἔμπροσθεν τοῦ ἀποστρόφου would imply the neumatic groups ^> and ×>; both of these are impossible, the correct configurations being >^ and >×. At first, the transmitted text seems to find a support in lines 13-14, where P reads οἷ τύχει (i.e. εἰ τύχοι) ἔμπροσθεν αὐτοῦ πνεῦμα ("if a Pneuma is placed in front of the Apostrophos"). But we have no guarantee that 13-14 are correct, and only a couple of slight corrections are needed to make 13-14 correspond to usual neumatic practice. In a way, what really intrigues is why a copyist could possibly produce these absurd descriptions. His familiarity with musical manuscripts must have been very limited, indeed!
- * 3. The problem which is discussed in §26 is the intervallic identity between > and >> , both denoting one descending step. Evidently the paragraph belongs to a later layer exactly as did the preceding paragraphs with their descriptions of Middle Byzantine notational system. Most of the reasoning (7-22) consists of remarks on situations where an Apostrophos looses its interval value (viz. when placed in front of a Pneuma). In such situations the Apostrophos, in the terminology of lines 17-18, "has no $\phi\omega\eta^i$ but is put as $\tau^i\phi\nu\sigma_i$ ". I therefore infer that the explanation of the Dyo Apostrophoi would have to be that in this configuration the first Apostrophos is considered to be a Tonos, and that the $\mu\dot{}$ a $\phi\omega\dot{}$ (2-3) belongs to the second Apostrophos, only. Apparently, then, the function of the second Apostrophos corresponds to the function of Elaphron or Chamele, the parallel being so relevant for our author that he ends up by the amazing statement that the Apostrophos at times is a Pneumal

Further corrections of the text would have to fit into this general line of thought.

- * 4. The syntactical structure of 7-18 is unclear, and some of my deviations from the punctuation of P may, in the end, turn out to be wrong.
- * 5. In 14-17 the lacunas come so regularly that one gets the impression that the model manuscript, somehow, was physically damaged. Spilled ink? Worm holes? Or ultra-short lines damaged at a coherent area of the page,

maybe through a loss of an outer margin? Strange as this notion of ultrashort lines may seem to be, it finds some support in the following consideration: As already pointed out, the model manuscript of P (or one of his models) seems to have contained several marginal entries (cf. ad §12). Can it be that the entire Middle Byzantine layer was such marginal entries into a model which originally contained only the "old" Hagiopolites text? We have at least one parallel, the famous Venetus Marcianus app.VI,3 - a 12th cent. parchment volume in the margins of which a 14th cent. scribe added a number of complete texts of ancient musical theory (see Jan, Musici Scriptores Graeci, Lpz. 1895, pp.XVI-XXIV).

- VII 27. Π<ν>εύματα δέ εἰσι τέσσαρα* κυρίως δὲ δύο, τὸ ὑψηλόν καὶ ἡ χαμηλή. άπορήσειε δ'ών τις, διά τί τὰ μέν δύο πνεύματα έχουσιν 5 άνα δύο φωνῶν, τὰ δὲ δύο άνα τεσσάρων, πρός ούς άπαντήσομεν, ότι έπειδή ὁ τεχνικός έξέθετο τὰ ἔχοντα άνὰ μίαν φωνήν σημάδια, μέλλων μεταβαίνειν έπὶ τὸ 10 και σημάδια έκτίθεσθαι άνά δύο φωνών έχοντα, έπεὶ ούκ ήν δυνατόν τάς έν τῷ ἄμα έκτεινομένας φωνάς ὑπὸ δύο σημαδίων γίνεσθαι άνά μίαν φωνήν έχόν-15 των - εί γάρ ἦν ἐν τῷ ἄμα, άλλὰ καί μία καὶ μία ὥφειλον άνέρχεσθαι ή κατέρχεσθαι - τούτου χάριν τέθεικε τὰ δύο πνεύματα άνα δύο έχόντων φωνῶν, ἴνα έν 20 τῷ ἄμα αὶ φωναὶ ἀνέρχονται. τὸ δ'αύτὸ νοήσεις καὶ έπὶ τῶν δ' έχόντων φωνάς " ὥσπερ έπὶ τῶν δύο, οὔτω δή καὶ ἐπὶ τῶν δ΄.
- Ρ: Π εύματα δέ είσι τέσσαρο. κυρίως δέ δύο΄ τὸ, ὑψηλὴ καὶ ἡ χαμηλή ἀπορήσειε δ'άν τις, διά τί τὰ μέν δύο πνεύματα, ἔχουσιν άνα δύο φωνών, τὰ δὲ δύο άνατεσσάρων, πρός ούς άπαντήσομεν, ότι έπειδή ὁ τεχνικός έξέθετο τὰ ἔχοντα ἀνὰ μίαν φωνὴν σημάδιν' μέλλων μεταβαίνειν έπὶ τὸ καὶ σημάδια έκτίθεσθαι άνὰ δύο φωνῶν ἔχοντα' ἐπεὶ οὐκ ἦν δυνατόν τὰς ἐν τῷ ἄμα ἐκτεινομίας φωνάς, ύποδύο σημ[α]δίων γίνεσθαι' άνὰ μίαν φωνήν έχόντων ἡ γά[ο ἦν] ἐν τῷ ἄμα ἀλλά καί μία καί μία ωφειλον άνέρχεσθαι ἡ κατέρχεσθαι, τούτου χάριν τέθειμε τὰ δύο πνεύματα. άνα δύο έγόντων σωνών' ένα έν τῷ ἄμα αἰ φωναὶ ἀνέρχονται' τὸ δ'αὐτὸ νοήσεις καὶ ἐπὶ τῶν δεχόντων φωνάς ωσπερ έπὶ των δύο, ούτω δή και έπι των δ:-

2 το ὑψηλή P (fortasse cum Thibaut et Høeg retinendum) ἡ om Thibaut 3 ἀκορήσει Thibaut 5 ἀνὰ 1 ἄνευ Thibaut 8-9 σημάδιν P 12-13 ἐκτεινομύας P, ἐτεινομένας Thibaut, quem secutus ἐκτεινομένας scripsi, ἐντεινομίσας Høeg (marg, cruce praefixo) 13 σημαδιων adhuc vidit Perne 15 ἣ γάρ ἐν τῷ ἄμα Thibaut, ἣ γάρ οὐ» ἐν τῷ ἄμα dubitans suppleuit Høeg, locum restituit Ebbesen 17 τούτο Thibaut (per errorem typographicum) 21-22 δ ἐχόντων coniecit Høeg, δεχόντων P

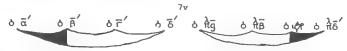
TRANSLATION:

27. There are four Pneumata — properly speaking, however, there are only two: the Hypselon and the Chamele. One may wonder why two Pneumata contain two steps each, whereas each of the other two contains four. The answer is that when the author had exposed the signs which contain one step each, and wanted to pass on to exposing signs with two steps each, this was his reason to impose the two Pneumata with two steps each, namely in order that these steps can move together (i.e. be executed as a leap of one third). For it was impossible that the steps which should be taken together (i.e. as a leap) could be realized by means of two signs which contained one step each — for even if this had been possible, they might as well move up or down in stepwise movement, one by one. A similar consideration can also be applied to the signs which have four steps; the explanation concerning those with two is, of course, equally valid in the case of those with four.

NOTES:

- * 1. The question raised in this paragraph (3-6) is introduced by the expression απορήσειε δ'αν τις, a favourite of Aristotelian commentators and other literature. In line 7, ὁ τεχνιπός belongs to the same scholarly sphere, being a usual term for the "author" whose text is commented upon.
- * 2. I fail to see why Hypsele and Chamele are more Pneumata than Kentema and Elaphron (lines i-3). Curiously enough, these "Pneumata par excellence" do not reappear until the end of the paragraph (20-23). Obviously, they are not very important to the reasoning of our author so why mention them so prominently in 1-3?
- * 3. In his remarks, our author distinguishes between stepwise movement (μία καὶ μία 16) and leaps (ἐν τῷ ἄμα 12,15,19-20). The signs by which these intervals are expressed, indicate seconds, thirds, and fifths (μία, δύο, οr τέσσαρες φωναί). As there are more specimens of each type, he needs distributive expressions, with ἀνά. He here wavers in a most peculiar way: The "correct" way of describing would be, as in 8-9 and 14-15, σημάδια ἀνὰ μίαν φωνήν ἔχοντα etc. But instead we find in P ἀνα δύο φωνῶν 5 and 10-11, ἀνὰ τεσσάρων 5-6, and ἀνὰ δύο ἐχόντων φωνῶν 19. In the last of these cases, the ἐχόντων is probably a copyist's error for ἔχοντα; but in the others, the genitives are less unlikely, being in accordance with the late usage of distributive ἀνά + genitive.

VIII 28. Ύπ[οδώρ]ιος, ὑποφρύγιος, ὑπολύδιος, δώριος, φρύγιος, λύδιος, μιξολύδιος, ὑπομιξολύδιος:-

1-3 symbola tonorum rubro colore scripsit P $1 \text{ Ym} \frac{\delta \ddot{\text{UOS}}'}{\text{P}}$ P ut videtur, $\frac{\Delta}{\text{Ymo}}$ Perne, 'Ymo $\delta \dot{\text{WpuoS}}$ Coniecit Høeg $\delta \dot{\text{WpuoS}}$ P

NOTES:

- * 1. The modal signature for the Hypodorios has been lost in P. Perne's impossible reading $(\frac{\lambda_{q}}{rq})$ shows that a signature was still extant at this time. I have supplied the missing q .
- * 2. In the Paris manuscript, the list of the ancient names is to be found at the end of fol. 7r, whereas the diagram follows on the next verso. The punctuation and the arrangement of the context (:- after §27 and after §28,2; red initial letter at the beginning of §29) makes it hard to reconstruct the lay-out of the model manuscript. If the reference in §32 is to §28 (χαθῶς ἀναγέγραπται ἐν τοῖς ἄνωθεν σχήμασι), one might infer that both parts of §28 were organic parts of the text. This, however, does not exclude the possibility that they were conceived as marginalia.
- * 3. However that may be, §28 introduces §§29 sqq., the structural break being after §27.
- 29. Είπόντος ὄσα δή καὶ ἐξῆν Ρ: Εἰκόντος ὄσα δή καὶ ἐξῆν περί τόνων διδασκαλίας, ήδη μεταβήναι δέον και έπι τὴν τῶν ήχων, ΐνα μή άτελής ὁ λόγος 5 άποληφθῆ. έν ἡ φήσομεν τά τε όνόματα αύτῶν καὶ τὰς συγγενείας και διαφοράς αύτῶν, και
 - περιτόνων διδασχαλίας ήδη μεταβήναι δέον και έπι την των ήχων τνα μή ατελής ο λόγος ἀποληφθῆ΄ ἐν ἦ φήσομεν τά τε όνόματα αύτῶν, καὶ τὰς συγγενείας και διαφοράς αύτων, και έτερά τινα'

TRANSLATION:

έτερά τινα.

- IX 29. Having now said as much as possible on the subject of the Tonoi, it is time to turn to the Echoi, in order that our treatise shall not be discontinued without having reached its completion. In this part we shall speak of their names, their relationships and differences, and of other matters as well.
 - 30. Τὰ μὲν οὔν όνόματα αὐτῶν προεγράφησαν, τά τε κυρίως καί τά τὴν τάξιν αὐτῶν δηλοῦντα. τοθτο δέ δει νοείν έπι τῶν
 - 5 ήχων, ότι ού ποσότητα φωνών όνομάζομεν άλλά ποιότητα' όξύτητα γάρ και βαρύτητα και βραχύτητα καί τελειότητα καί λαμπρότητα φωνῶν εἰώθαμεν λέγειν,
- 10 ά πάντα τῆς τοιᾶσδε φθογγῆς είσι σημαντικά, ού τῆς τόσης καὶ ποίας ἴν'ε[πω μᾶλλον, ούχὶ
- Ρ: τὰ μὲν οὖν όνόματα αὐτῶν, προεγράφησαν τά τε χυρίως χατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν δηλοΰντα° τοθτο δέ δεῖ νοεῖν ἐκὶ τῶν ήχων, ότι ύποσότητα φωνών ονομάζομεν, άλλὰ π[οι]ότητα οξύτητα γάρ και βαρύτητα και βραχύτητ[α καὶ] τελειότητα καὶ λαμπρότητα φωνών εἰώθαμεν λέγειν απαντα της πιάς δέ φθογγης είσι σημαντικά ού τῆς τόσης και πίας ζν'εζπω μαλλον ούχι

ήμιν των ήχων τάς σημασίας είσ-15 άγουσιν, άλλ'ή ποιὰ τοῦ μέλους φθογγή έκ τούτων παρίσταται.

πόσης. ὤστε ούχὶ πρὸς ἀρίθμησιν πόσης ὥστε ούχὶ πρὸς ἀρίθμησιν ήμεν των ήχων τὰς σημασίας εἰσάγουσιν' άλλ'ή ποιά του μέλους φθογγή έκ τούτων παρίσταται

2 τά] accentum addidit rubricator 2-3 και τά scripsi, κατά P σότητα Høeg, ὑποσότητα P 6 sqq lacunas suppleuit Høeg 6-7 ὀξύτητα] ac-10 α πάντα scripsi, απαντα P (qui aliter incentum addidit rubricator terpunxit) τοιασόε scripsi, πιας δέ P 12-13 an ποιας et ποσής scribendum?

TRANSLATION:

30. Their names have already been written, both their proper names and those which indicate their order. As far as concerns the Echoi, however, it must be born in mind that we do not name the quantity of sounds, but the quality. For about sounds we normally use expressions like "shrillness", "deepness", "shortness", "completeness", and "clearness" - all of which denote the "such or such" sound, not the "so great" sound, or rather of what kind the sound is, not of what magnitude. Thus, the designations of the Echoi are not made for counting purposes but to represent the sound quality of the Melos.

- * 1. The subject-matter of §§30-32 is said to be αἰ τῶν ຖ້χων σημασίαι (§30, 14 and §32,28) or ἀνόματα (§30,1; cf. the preceding summary, §29,6). Evidently, however, the interest of the author is not the names themselves - neither "their proper names", i.e. the Ancient nomenclature, nor "those which indicate their order", i.e. the standard Byzantine nomenclature; for these he just gives a reference to §5, maybe also to the conspectus in §28. What really interests him is their order, the reason why the Hypodorian is put first, the Hypophrygian second, etc.
- * 2. The transmitted text of lines 10-16 is corrupt. I have tried to correct its wording and punctuation in the light of lines 5-6, the key-word being ποιότης.
- * 3. 'Ονομάζομεν (6) perhaps may be paraphrased as "the names which we use for the Echoi do not refer to 'magnitude' but to quality".
- * 4. The erroneous idea that the names have to do with ποσότης (5-6) is dismissed once more, in 13-15 where the word ἀρίθμησις is used. In later theory, the word ποσότης (or το ποσόν) refers to the size of intervals, a notion which would also be possible for apiquous, if understood as "a counting of the number of quotal for a given interval". However, both notions (of "magnitude" and of "counting") were introduced in the present context only to put the key-word MOLOTHS into relief; there is no reason to think that they refer to any reality in connection with the Echoi (such as a counting of the size of intervals between their relative position). The Byzantine nomenclature itself would sufficiently explain why the author got the idea to use these expressions as background for §§31-32.

31. Διά [τί] τοῦτο ούδὲ τὸ δώριον μέλος τὴν προτίμησιν ἐν τοῖς ἤχοις ἐδέξατο, τὸ δὲ ὑποδώριον, ὡς κρείττονα λόγον ἔχον τῶν
5 λοιπῶν ἤχων ὁμοίως ούδὲ τὸ 8, φρύγιον μέλος τὴν δευτέραν τάξιν ἔσχεν ἐν τοῖς ἤχοις, ἀλλὰ τὸ ὑποφρύγιον καὶ <τὸ> λύδιον ὡσαύτως τοῦ ὑπολυδίου οὐ προ-

διατί τοῦτο οὐδὲ τὸ δώριον μέλος τὴν προτίμησιν ἐν τοῖς ἦχοις ἐδέξατο τὸ δὲ ὑποδώριον ὡς πρεῖττον ἀλόγων ἔχον τῶν Βτ λοικῶν ἦχων ὁμοίως [ο]ὑδὲ τὸ φρύγιον μέλος τὴν δευτέραν τὰξιν ἔσχεν ἐν τοῖς ἦχοις ἀλλὰ τὸ ὑποφρύδιον καὶ λύδιον ὡσαύτως τοῦ ὑπολυδίον οὑ προετιμήθη *

1 τί seclusi 4 κρείττονα λόγον Ηφες, κρεΐττον ἀλόγων Ρ 8 ύποσρύδιον καὶ λύδιον P, interpunctionem correxi, τὸ addidit Ebbesen

TRANSLATION:

31. This is also why the Dorian Melos did not receive the place of honour among the Echoi; this place was given to the Hypodorian, because it is better than the other Echoi. Nor did the Phrygian Melos receive the second position among the Echoi, but the Hypophrygian. And in the same way the Lydian was not given preference to the Hypolydian.

NOTES:

* 1. The addition of τί (1) and the omission of τό (8) may be deliberate emendations. The text should then be understood as a series of questions: "Why is that? And why was the place of honour among the Echoi given to the Hypodorian and not to the Dorian, considering that the latter is better than the other Echoi? Similarly, why did the Phrygian Melos not receive the second place among the Echoi? But as to the Hypophrygian and Lydian, why were these not honoured more than the Hypolydian?" Although this text cannot be correct, it nevertheless betrays a certain level of ingenuity and cannot be due to the scribe of P who in the same context committed such nonsense as MOSTITOV Δλόγων (4) and ὑποφρύδιοῦ (8).

32. Καί έδει αύτοὺς ὡς τὴν τάξιν προέχοντας ἐξ ἀπλῶν ὁνομάτων καὶ μὴ ἀπὸ συνθέτων γνωρίζεσθαι, οἴον τί φημι, τὸν πρῶτον
5 ἤχον ἀπὸ δωρίου μέλους καὶ μὴ
ἀπὸ ὑποδωρίου, καὶ τὸν δεύτερον
ἀπὸ τοῦ φρυγίου καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ
ὑποφρυγίου, καὶ τρίτον ὁμοίως
ἀπὸ λυδίου καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ ὑπο10 λυδίου, ὥσπερ δὴ ὁ τέταρτος
[ούκ] ἀπὸ τοῦ δωρίου μέλους

P: καὶ ἔχει αὐτοὺς ὡς τὴν τάξιν προέχοντας ἐξακλῶν ὀνομάτων καὶ μὴ ἀκὸ συνθέτων γνωρίζεσθαι΄ οἶον τί φημι τὸν πρῶτον
ἤχον ἀκὸ δωρίου μέλους, καὶ μὴ
ἀκὸ ὑποδωρίου καὶ τὸν δεύτερον
ἀκὸ τοῦ φρυγίου, καὶ μὴ ἀκὸ τοῦ
ὑποφρυγίου καὶ τρίτον ὀμοίως
ἀκὸ λυδίου καὶ μὴ ἀκὸ τοῦ ὑπολυδίου ἄσπερ δὲ ὁ τέταρτος,
ούκ ἀκὸ τοῦ δωρίου μέλους

χαρακτηρίζεται - άλλ'έν τῆ εύτονία τῶν φθόγγων τὸ ὑπόδωριον, έν τῆ ἡδύτητι τὸ ὑποφρύγιον,

- 15 έν δὲ τῆ χαλεπότητι τὸ ὑπολύδιον ἀ τοὺς πρώτους φθόγγους τῆς μουσικῆς διαρρήδην εἰσάγουσιν. τούτου χάριν άπενεμήθη τῷ πρώτῳ ἡ ὑποδώριος καὶ ἐν
- τφ πρωτφ η οποσωριος κατ εν

 20 τοις ετέροις, καθώς άναγέγραπται έν τοις άνωθεν σχήμασι
 ούτοι γάρ είσι τῶν μουσικῶν
 φθόγγων ἐπισημότατοι, καθώς
 ίσασιν οὶ τὰ τῶν μουσικῶν χορ-
- 25 δῶν ἀπηχήματα είδότες καὶ διακρίνοντες ἐντέχνως, άλλὰ ταῦτα μἐν ὑπεγράφη πρὸς δήλωσιν τῆς τῶν ῆχων σημασίας.

χαρακτηρίζεται άλλ'έν τῆ εὐτονία τῶν φθόγγων τὸ ὑποδώρ[ιον] έν τη ήδύτητι, τὸ ύποφρύγιον έν δὲ τῆ χαλ[ε]πότητι τὸ ὑπολύδιου α τούς πρώτους φθόγγους τῆς μουσικῆς διαρρήδην εἰσάγουσιν. τούτου χάριν ἀπενεμήθη τω πρώτω ή ύποδώριος καί έν τοῖς ἐτέροις καθῶς ἀναγέγραπται έν τοῖς ἄνωθεν σχήμασι οδτοι γάρ είσι τῶν μουσικῶν φθόγγων έπισημότητα καθώς נממסנט פו דמ דשט עפטסנאשט אַפףδων άπηγήματα είδότες καί δια-8ν πρίνοντες έντέχνως άλλά ταθτα μέν ύπεγοάφει πρός δήλωσιν τῆς των ήγων σημασίας:-

1 ἔδει Ebbesen, ἔχει P 10 δὲ P 11 οὐκ seclusi 13 υποδωριων adhuc vidit Perne 23 ἐπισημότατοι Ebbesen, ἐπισημότητα P 27 ὑπεγράφει P

TRANSLATION:

32. Also, since they (i.e. the three Echoi just mentioned) come first in order, one might think that they should be called from the simple names, not from the composite ones - the first Echos, e.g., from the Dorian Melos and not from the Hypodorian, the second from the Phrygian and not from the Hypophrygian, and similarly the third from the Lydian Melos and not from the Hypolydian - exactly as the fourth Echos is "characterized" from the Dorian Melos (i.e has been called from a Melos which carries an incomposite name). But as far as vigour of the sounds is concerned, the Hypodoriah <prevails?>, in sweetness the Hypophrygian, and in harshness the Hypolydian - i.e. the Mele which are explicitly presented as "the first sounds of the Mousike". This is why the term 'Hypodorios was assigned to the first Echos. Similarly in the other Echoi, as described in the above diagrams. For these (i.e. the three Echoi just mentioned) are the most remarkable of the "sounds of Music", as is well known by those who are familiar with the sounding of the musical chords and skillfully are able to distinguish between them. The above has been outlined to clarify the names of the Echoi.

- * 1. The oux in line 11 probably belongs to the same layer of 'emendations' as the readings mentioned in §31, note 1. Also, maybe, the $\delta\epsilon$ (for $\delta\eta$) in the preceding line.
- * 2. The πρώτοι φθόγγοι τῆς μουσικής (15-17) reappear in 22-23 as τῶν μουσικῶν φθόγγων ἐπισημότατοι. For a possible meaning of ἡ μουσική, see §10,

- note 1. I am far from being sure, however, that I have understood this difficult paragraph correctly.
- * 3. The passage where the three 'uno-modes' are characterized (12-16) reminds to some extent of Bryennius's description of the three genera (Harmonics I.7. ed. Jonker pp.112-14).
- * 4. For ἀπήχημα as a term for 'sound' (25), see last line of §100. According to Hannick (in Herbert Hunger: Die hochsprachliche profane Literatur der Byzantiner, II, München 1978, pp. 189-90) it belongs to the terminology of Georgios Pachymeres.
- * 5. The reference in 20-21 must be to §28.
- Χ 33. Τεσσάρων τρίνυν όντων τών κυρίων καὶ πρώτων, έΕ αύτῶν έπεισήχθησαν οὶ τέσσαρεις πλάγιοι, τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ έκ 5 τῶν τεσσάρων πλαγίων οἱ τέσσαρεις μέσοι, έχ δὲ τῶν μέσων πάλιν αὶ φθοραί, οξον τί φημι, οί μέν τέσσαρεις πρώτοι έχουσι τό άμεταποίητον, οὶ δὲ πλάγιοι Ε-10 χουσι τὰς ὑπαλλαγάς αὐτῶν, ἐξ ών οι μέσοι άποτίκτονται' οἴον ο μέσος πρώτος έν τη υποβολή της άρχης αύτου και έν τη άποθέσει τοῦ τέλους πα' και άρχεται 15 καί τελειούται ήμιπλαγιοτέταρτίζει <δέ>, καὶ τοῦτό έστιν ὅπεο έγει έπέκεινα τοῦ πα', όμοίως και ο μέσος δεύτερος άπο του ήβ' άργόμενός έστιν' άλλ' 20 έἀν μεθ'δν ένηχήσης πλαγιοδεύτερον έπάγης έπήχημα τὸν νενανῶ, μέσος δεύτερος ψάλλεται. ώσαύτως και ὁ μέσος τρίτος άπὸ τοῦ βαρέως τίκτεται, ώσπερ δή καί 25 δ μέσος τέταρτος άπὸ τοῦ ౘδ΄, καθώς ήμῖν ὁ λόγος πρός τὰ ἐξῆς παραστήσει άριδηλώτερον.

Ρ: Τεσσάρων τοίνυν όντων τῶν κυρίων καὶ πρώτων ἐξ αύτῶν ἐπεισήγθησαν οἱ τέσσαρεις πλάγιοι' τὸν αὐτὸν δὰ τρόπον καὶ ἐκ τῶν τεσσάρων πλαγίων, οἰ. τεόσαρεις μέσοι έν δὲ τῶν μέσων κάλιν αί φθοραί" οξον τί φημι, εί μέν τέσσαρεις πρώτοι, έχουσι τὸ άμεταποίητον οι δὲ πλάγιοι ἔγουσι τὰς ὑκαλλαγάς αὐτῶν' ἐΕ ών οι μέσοι άκοτίκτονται' οζον ό μέσος πρώτος έν τη ύπερβολή της άργίης] αύτου και έν τη άποθέσει τοῦ τέλους, και και α]ρχεται και τελειούται ήμιπλαγιοτέταρτίζει * καὶ τοῦτό ἐστιν ὅ-RED. EYEL ÉRÉMELVO TOU RO' 0μοίως και ὁ μέσος δεύτερος άπὸ τοῦ κα ἀργόμενος ἐστίν, ἀλλ' έἀν μεθ°ὧν ένηχήσης πλαγιοδευτ() έπάγης έπήγημα του νενανώ μέσος δεύτ() Φάλλεται, ώσαύ-Τως και ό μέσος τρίτος άπό του βαρέως τίκτεται ωσπερ δή καί ό μέσος τέταρτος, άπό του πό καθώς ήμεν ὁ λόγο[ς] πρὸς τὰ έξῆς παραστήσει άριδηλώτερον

7-8 εί μὲν P, correxit Høeg 12 ὑποβολή scripsi, ut in § 7, ὑπερβολή P 13-14 lacunas supplevit Høeg 16 δε addidit Ebbesen 20 μεθ'ων P

9r

TRANSLATION:

33. The proper and primary Echoi, then, are four in number. From these the four Plagal have been derived. In the same manner also the four Mesoi have been made from the four Plagal, and again the Phthorai from the Mesoi. Or, to put it differently: The four primary Echoi are non-transformed, whereas the plagal ones have their changes, from which the Mesoi are generated. The Mesos Protos, for instance, begins and ends as Plagios Protos - in its beginning and its ending; it is somewhat related to Plagios Tetartos, the only feature which makes it different from Plagios Protos. In a similar way the Mesos Deuteros takes its beginning from Plagios Deuteros; but if, after the Plagios Deuteros Enechema, you add Nenano as Epechema, a Mesos Deuteros is sung. Similarly, Mesos Tritos is generated from Barys, just as Mesos Tetartos from Plagios Tetartos. The mechanism of all this will be described more clearly in the following.

- * 1. The way in which the Echoi are generated has been treated already in §§6-7. See also below, §§47-48.
- * 2. The ἔχουσι τὸ ἀμεταποίητον (8-9) has the ring of a terminus technicus; it seems to convey the same idea as §6.2 (ούκ έξ ἄλλων τινων ἀλλ'έξ αὐτῶν).
- * 3. Perhaps the ὑπαλλαγαί (10) denote changes in musical expression, e.g. . occurrence of formulas which are alien to the Echos; cf. the exemplification in 11-17.
- * 4. The verbal similarity between 11-17 and §7,1-6 is striking; but it is difficult to decide for which of the two paragraphs the text was originally coined. Maybe both are derived from a common source?
- 34. Έχ δὲ τῶν μέσων πάλιν είσ- Ρ: ἐχ δὲ τῶν μέσων πάλιν είσηχθησαν αι φθοραί - έκ μέν τοῦ μέσου πρώτου φθορά πρώτη, ώσαύτως και τῶν ἄλλων. φθοραι δὲ 5 ώνομάσθησαν, ὅτι ἐκ τῶν ἰδίων ήγων άπάργονται, τελειούνται δέ είς ετέρων ήχων φθογγάς αί θέσεις αύτῶν καὶ τὰ ἀποτελέσματα. Ϊνα δὲ σαφέστερον γένηται 10 τὸ λεγόμενον, πότε και έν ποίοις ήχοις αὶ φθοραὶ τὴν ένέργειαν αύτῶν ἐπιδείκνυνται, δέον έλογισάμην ώς έν σχήματι διαχαράξαι αύτούς:
 - ήχθησαν αι φθοραί έκ μέν τοῦ μέσου πρώτου, φθορά πρώτη ώσαύτως καὶ τῶν ἄλλων' φθοραὶ δὲ ώνομάσθησαν, ότι έχ τῶν ἰδίων ήγων άπάργονται τελειούνται δὲ εἰς ἐτέρων ἤχων Φθογγας αἰ θέσεις αὐτῶν καὶ τὰ ἀκοτελέσματα' ἴνα δὲ σαφέστερον γένηται τὸ λεγόμενον, πότε καὶ ἐν ποίοις ήχοις αι φθοραί τὴν ένέργειαν αύτῶν ἐπιδείκνυνται, δέον έλογισάμην ώς έν σχήματι διαχαράξαι αύτούς:--

	#a!	g'	40' 48'	449 a'		#8'	ትያ. [ዩ,]	₩\$ \$8'
1	~.	mg .	πο.))	~~			

14 an $\alpha \dot{\upsilon} \tau \dot{\alpha} \varsigma$ legendum ? 15-16 ut in P tradita sunt; corruptelas infra (§ 35, annot. 3)emendare conaui

TRANSLATION:

34. From the Mesoi, again, the Phthorai were derived, the first Phthora from the Mesos Protos, etc. They were called Phthorai (i.e. destroyers), because they begin from their own Echoi, but their endings and cadences are on notes from other Echoi. In order that this can be more clear - when do the Phthorai display their effect, and in which Echoi? - I have found it necessary to depict them in a diagram.

NOTES:

- * 1. I have taken θέσεις and ἀποτελέσματα (6-9) as synonyms, failing to see how θέσεις (in the usual meaning of "musical formulas") can be said to end (τελειοθύται) εἰς ἐτέρων ἢχων φθογγάς. Also in §48 we find that cadential formulas are described in synonyms ((πληρώματα and ἀποθέσεις).
- * 2. If $\alpha \dot{\nu} \tau o \dot{\nu} c$ in 14 is correct, it may refer to the modal signatures inscribed in the following diagram. For $\dot{\eta}_{\chi} c_0$ as a term for "modal signature", see J.Raasted, Intonation Formulas and Modal Signatures... Copenhagen, 1966, p.43. Otherwise, a correction into $\alpha \dot{\nu} \tau \dot{c}_0$ will give a smooth text.
- * 3. The diagram seems to be corrupt, see §35, note 3.
- ΧΙ 35. 'Ιδού ὁ παρών σχηματισμός τὰ τῶν φθορῶν ἡμῖν ἐγνώρισεν ἰδιώματα. εἰ γὰρ ἀπό ἤχου πλαγιοπρώτου τὴν μελφδίαν εἰς ἤ5 χον βαρύν παρενεχθῆναι συμβαίνει ὁ πολλάκις γίνεται τοῦ μέσου πρώτου μεσολαβοῦντος, ὅς ἐκ τοῦ πλαγίου πρώτου τίκτεσθαι είωθεν, ὡς μικρὸν ἄνωθεν είρη10 ται ἡ ἀπὸ βαρέως ἤχου τὸ ἀνάπαλιν εἰς ἤχον ἡα΄ τὸ μέλος περιτρέπεται ἡ καὶ τέλειον καταλήγει' ὁ πολλάκις συμβαίνει, ὁπηνίκα μέσος τρίτος μεσο15 λαβεῖ σοι ἐν τῷ μέλει τοῦ ἄσ-

ματος' ὂς μέσος τρίτος άπὸ τοῦ

βαρέως ήχου την ύπαρξιν έχει.

είτε οὖν οὕτω είτε έκεῖνο γε-

20 ίσταται ή πρώτη φθορά, ώσπερ

νηται, εύθέως ήμῖν γνωστόν καθ-

Ρ: Ίδοὺ ὁ παρών σχηματισμός τά των φθόγγων ήμεν έγνώρισεν ίδιώματα" εί γάρ άπὸ ήχου πλαγιοπρώτου την μελωδίαν είς ήχον βαρύν παρενεχθήναι συμβαίνει' ο πολλάκις γένεται του μέσου πρώτου μεσολαβούντος ώς μέκ του πλαγίου πρώτου τίκτεσθαι" ธะีพ8ะง พร นะหออง ฉังพ8ะง ธะือท− ται η άπὸ βαρέος ήχου τὸ άνάπαλιν είς ήχον πα' το μέλος περιτρέπεται ή και τέλειον καταλήγει ο πολλάκις συμβαίνει όπηνίκα μέσος τρίτος μεσολαβεϊ σοι έν τῷ μέλει τοῦ ἄσματος ος μέσος τρίτος άπό του βαρέως ήχου την ύπαρξιν έχει. είτε οὖν οὕτω είτε έχείνο γενηται' εύθέως ήμϊν γνωστόν καθίσταται ή πρώτη φθορά ώσπερ

πάλιν δευτέρα φθορά γινώσκεται, όταν από ήχου πβ' άρξώμεθα καί έκτραπώμεν είς πδ' - ὅ πολλάκις γίνεται τοῦ μέσου δευτέρου παρε-25 νεχθέντος, δς άπὸ τοῦ μβ' άποτίκτεται - ή τὸ ἀνάπαλιν ὅταν μες, φρέφπερα και είζ μβ. μχον έξενεχθώμεν' ὁ γίνεται τοῦ μέσου τετάρτου είσαχθέντος έν τῆ 30 του ψαλλομένου μελφδία, ος καί αύτὸς άπὸ τοῦ πλαγιοτετάρτου γεννάται. όμοίως δὲ καὶ ἡ τρίτη φθορά τῶν ἤχων καὶ ἡ τετάρτη ούτως γινώσκεται' ή μέν τρίτη, 35 όταν άπὸ βαρέως ήχου είς πρῶτον ήχον μέλος της φωνής περιενεχθή. ή τούναντίον άπὸ ήχου πρώτου είς ήχου βαρύν ή δέ δ΄, όταν άπὸ 40 πδ' άρξηται ή μελφδία καί είς ήγον δεύτερον περιτραπή ή καταλήξη, ή τὸ άνάπαλιν άπὸ τοῦ δευτέρου ήχου είς πδ' έξενεχθη. άλλά ταύτα μέν έξεθέμεθα πρός 45 τὸ γνωρίσαι δεκαέξ ήχους είναι του άσματος, ώς πολλάκις είρή-

πάλιν δευτέρα φθορά γινώσκεται όταν άπὸ ήχου πβ άρξώμεθα καὶ έπτραπώμεν είς πδ. ό πολλάκις γίνεται του μέσου δευτέρου παρενεχθέντος ος από του κα' αποτίκτεται ή το άνάπαλιν όταν λο ά[ρξώ]μεθα καὶ εἰς κα Αχον έξενεχθώμεν ο γίνετα[ι τοθ] μέσου τετάρτου είσαχθέντος έν τῆ του φαλλομένου μελωδία. Öς καί αύτὸς ἀπὸ τοῦ πλαγιοτετάρτου γεννάται όμοίως δέ και ή τρίτη φθορά τῶν ἦχων και ἡ τετάρτη, οὖτως γινώσκεται΄ ή μέν τρίτη, όταν άπὸ βαρέος ήχου είς πρώτον ήχον μέλος της φωνης περιενεχθη η τούναντίον από ήχου πρώτου είς Ρ: ἦχον βαρύν' ὁ δὲ δ ὅταν ἀκὸ 10ς πδ΄ αρξηται ή μελωδία, καὶ εἰς ήχον δεύτερον περιτραπή ή καταλήξη το άνάπαλιν άπο του δευτέρου ήχου είς πο έξενεχθη. άλλά ταθτα μέν έξεθέμεθα ποὸς τὸ γυμοίσαι δεκαξξ ήχους είναι του άσματος ώς πολλάκις είρήмашей.

2 φθορῶν scripsi, φθόγγων P 7 ώς P 27 ἀρξώμεθα adhuc vidit Perne, ἀρχόμεθα suppleuit Høeg 28 lacunam suppleui 30 post ψαλλομένου iterum μένου scripsit P, deleuit rubricator 39 ὁ P, correxi 41 post περιτραπή quattuor puncta (··) sub lin add P (man sec ut videtur), lacunam fortasse suspicans

TRANSLATION:

KALLEV.

35. Please have a look at this diagram; it shows us the specific characteristics of the Phthorai:

A melody may move from Plagios Protos to Barys, frequently due to the occurrence of Mesos Protos which (as mentioned a little above) is normally generated from Plagios Protos; or vice versa the melody makes a shift from Barys to Plagios Protos - temporarily or to the very end - as it frequently happens when you come across Mesos Tritos "in the melody of the song"; for

Mesos Tritos derives its existence from Barys. In both these situations, then, we immediately realize the presence of the First Phthora.

Similarly, the Second Phthora is perceived when we begin from Plagios Deuteros and switch over to Plagios Tetartos, frequently in connection with Mesos Deuteros which is generated from Plagios Deuteros; or vice versa, when our beginning is Plagios Tetartos and we are being taken to Plagios Deuteros - as it happens when Mesos Tetartos is introduced "in the melody of the chant"; for this very Mesos is derived from Plagios Tetartos.

Similarly, also the Third and the Fourth Phthora are perceived in the same manner - the Third when "the melody of the voice" moves from Barys to Protos or, oppositely, from Protos to Barys; the Fourth when the melody begins from Plagios Tetartos and moves into Deuteros - temporarily or to the very end - or, oppositely, changes from Deuteros to Plagios Tetartos.

These remarks of ours were meant to show that there are sixteen Echoi of chant, as already mentioned again and again.

NOTES:

- * 1. The four sections which describe the four Phthorai (lines 3-20, 20-32, 32-39, 39-43) have a fixed structure, but a remarkable variation in the diction. Thanks to this variatio sermonis it is comparatively easy to follow the line of thought. But even so, there are a few dubious points. Thus, in 12-13 (περιτρέπεται ἡ καὶ τέλειον καταλήγει) and in the parallel case (41-42), the distinction seems to be between partial and permanent modulations. But why is this distinction mentioned only in connection with modulation from Barys to Plagios Protos and from Plagios Tetartos to Deuteros? Is this just another case of variatio sermonis, the distinction being elsewhere mentally supplied (i.e. at παρευεχθήναι in 5, ἐπτραπῶμεν in 23 and at the corresponding single words in 28, 36, and 43) or does the distinction in 12-13 and 41-42 reflect particular features of these two situations?
- * 2. If the four sublinear dots after περιτραπή (41) are intended to denote a lacuna, one inference would be that the person who wrote them had access to another copy of the text; for the wording of P is by no means suspect in itself. There is no corresponding entry in the margins; but the manuscript margins are cut and there is a great triangular hole in the lower margin, so we cannot exclude the possibility that there once was such an entry. If something is really missing in the text, the word, or words which had

It something is really missing in the text, the word, or words which had fallen out may be guessed from the parallel in lines 12-13. In 12 there is an adverbial joined to καταλήτι; but since the dots in 41 are placed before the ή, the modifying element would have belonged to κεριτρακή, not to καταλήτρ. Inspired by the beginning of Chrysaphes's treatise (Tardo, p. 235) I suggest an original περιτρακή δυ'ολύγου (or μερικώς?). This would fit to the author's predilection for variation.

* 3. In its transmitted form the diagram of §34 cannot be correct; for of its eight columns, the second and eighth do not follow the overall pattern of the arrangement (the two signatures of each column have the distance of a third). Now, a reasonable inference from §35,1-3 would be that the commentary in §35 follows the diagram from one end to the other. Columns 1-2 ought therefore to be corrected in the light of lines 3-6 and 10-13, and the Protos signature of column 2 should accordingly be corrected into a Barys signature. Similarly, a comparison of columns 7-8 with lines 39-43 suggests that the Barys of column 8 should be corrected into a Deuteros signature. Both errors may be palaeographically explained. But the diagram needs one further adjustment: According to the pattern of arrangement,

columns 3 and 6 ought to be in direct contact - and from §35,22-23 and 26-28 we may infer that the misplaced one is column 6. I fail to see any reason for the misplacing.

The diagram in its corrected shape would then be as follows:

49	سهو	#ß	497	400	9	A4	В
upp	₩g	7& f	AB.	9	4	В	ሉ ያ

ΧΙΙ 36. Οι ούν βαθύτερον νοήσαντες Ρ: ι ούν βαθύτερον νοήσαντες. έφησαν και κυρίους είναι άπὸ κυρίων, είπερ είσιν οι αύτοι. ένίστε δὲ καὶ κυρίους πλαγίους 5 γενέσθαι κατά τὸν τοῦ μέλους δυθμόν όπερ έστι σανερόν τοῖς

άκριβῶς άνιχνεύουσι τὸν 'Αγιο-

- έφησαν καὶ κυρίους εἴναι ἀπὸ χυρίων εξπέρ είσιν οἱ αὐτρί' ένίστε δέ και κυρίαις κλαγίους γενέσθαι κατά τὸν τοῦ μέλους ρυθμόν ὅπέρ ἐστι φανερὸν τοῖς άχριβως άνιχνεύουσι τὸν άγιοπολίτην*
- 1 litteram O omisit rubricator 4 πυρίαις Ρ

TRANSLATION:

πολίτην.

36. Those who have looked more deeply into these problems have maintained that there are also "Kyrioi from Kyrioi" (if indeed these are the same), and that sometimes Kyrioi become Plagioi during the flow of the melody. This (i.e. the truth of this statement) is obvious to those who make a careful search in the Hagiopolites.

- * 1. I do not understand the implications of the parenthetical remark in line 3.
- * 2. Κατά τὸν τοῦ μέλους ῥυθμόν (5-6) is probably nothing but a periphrastic way of saying "en route".
- * 3. The "Hagiopolites" of the final remark sounds more like the title of a book of chant than that of a treatise on musical theory.
- 37. Έπειδή είσιν άπο κυρίων κύ- Ρ: Έπειδή είσιν άπο κυρίων κύριοι και άπὸ πλαγίων πλάγιοι, δέον είπεϊν ότι είσὶ καὶ μέσοι πέσων και φθοραί φθορών και 5 πάλιν κύριοι ἄλλοι καὶ πλάγιοι άλλοι' καὶ πάλιν κύριοι κυρίων καί πλάγιοι πλαγίων και φθοραί
 - ριοι' καὶ ἀπὸ πλαγίων πλάγιοι' δέον είπετν, ότι είσὶ καὶ μέσοι μέσων, καὶ φθοραὶ φθ[ορῶ]ν' καὶ πάλιν πύριοι άλλοι, παὶ πλάγιοι [άλλοι] καὶ πάλιν κύριοι κυρίων, καὶ πλάγιοι πλαγίων καὶ φθοραὶ

ούκ είσιν άναγκαίων - οξον εύοι-10 σκόμενοι έν τινι όργάνω άδόμενοι - άλλά κατά άντιστροφήν τῶν πρώτων καὶ άναμφιβόλων, ὧν τό χρήσιμον ή έν τούτω μόνον ξρευνα καὶ σαφήνεια.

φθορῶν καὶ μέσοι μέσων. Οἴτινες φθορῶν° καὶ μέσοι μέσων οἴτινες ούκ είσιν άναγκαίων οζον εύρισπόμενοι εν τινι όργάνω άδόμενοι άλλά κατά άντιστροφήν τῶν πρώτων καὶ ἀναμφιβόλων ὧν το χρήσεμον, ή έν τούτω μόνον ευρεύνα καί σαφήνια

4 et 6 lacunas suppleuit Høeg 9 άναγκαίων] άναγκαῖοι vel τῶν άναγκαίων legendum ? očov per compendium scripsit P (oc), oc Høeg et Perne 14 ευρεύνα Ρ

TRANSLATION:

37. Since there are "Kyrioi from Kyrioi" and "Plagioi from Plagioi", we have to say that there are also "Mesoi of Mesoi" and "Phthorai of Phthorai". And then other Kyrioi and other Plagioi, and once more "Kyrioi of Kyrioi" and "Plagici of Plagici" and "Phthorai of Phthorai" and "Mesoi of Mesoi". These, however, do not belong to the necessary ones, being found (only) when the song is accompanied by some instrument(?), but (they occur) as counterparts (?) to the first and unambiguous ones, the usefulness of which is the only subject-matter of the inquiry and explanations of the present treatise.

NOTES:

- * 1. The text of 8-11 is probably corrupt. Its general meaning may be that the subtleties described in 4fin-8 are not actually found in purely vocal music (i.e. Ecclesiastical), but only when the singing is connected with instrumental music (i.e. folk-music?).
- * 2. The exact meaning of κατά ἀντιστροφήν (11) eludes me. See below, ad 5541-42.
- * 3. My rendering of 12fin-14 presupposes that ພັນ refers to τῶν πρώτων καὶ άναμφιβόλων (12). If the pronoun refers to ούτινες (8), the comma after άναμφιβόλων should be changed into a semicolon. The text would then mean that the subtleties of 4fin-8 are only adduced for theoretical and clarifying purposes. In both cases, the placing of the adverb μόνον is strange.

38. "Ήδη δὲ καὶ διὰ διαγραφῆς Ρ: ἥδη δὲ καὶ διὰ τὰ γραφῆς τούτο σαφές παραστήσομεν. 10ν τούτο σαφές παραστήσομεν:-

	αL	ß		8/
]	οĻ	щ	ר	8

À	1	ų vė	北京
Re	7	Ý W	16th '9

1 διαγραφής coniecit Ebbesen, τάγραφής P (ut videtur), τὐ γραφης Perne (sed de υ γρα dubitauit), τ[ῆς γρα]φῆς Ηφεσ

TRANSLATION:

38. We shall now make this clear by means of diagrams.

5

5

10

- * 1. This paragraph serves as an announcement of §§39-44. As long as the diagrams of §§39-44 have not been analysed in details, it is not easy to define the exact function of the two diagrams of §38. It is to be noted, however, that the diagrams of §38 have no heading of their own, corresponding to what we find in the following paragraphs.
- * 2. Ebbesen's conjecture is not entirely satisfactory, in so far as it is difficult to find a palæographically convincing explanation for the reading of P.

39.	Ton a	രീററര്യ	ໂກດດຽາ	ด้งแดยิสสม	wai.	κατιούσαι	

	سهر	ሌĥ	₩ų	ч	۲.	2
1	ħq'	u de	Light	-	9	г

Τοῦ Β΄ φθορών φθοραί άνιοῦσαι καί κατιοῦσαι'

1	Ra	ትብ	سځو	F	B	9
Ì	48	Αų	184	V	ч	8

Τοῦ τ φθορών φθοραί άνιοῦσαι καὶ κατιοῦσαι'

Fry	ĥη	ሌፋ	8/	9	Ч
A _q	بغد	Ag	9	г	9

10 Τοῦ δ φθορῶν φθοραί άνιοῦσαι καί κατιοῦσαι'

Ī	١٩٥	₩	Αg	9	Ч	6
Ţ	Ay	184	άß	ч	81	y

9 q scripsi, u P

NOTES: See below, after §44.

40. Τ[ο0] g μέσοι μέσων°

uge	[#9]	[-]
₩g	Ag.	[9]

Τοῦ Ϋ μέσοι μέσων

78 44 8

Τοῦ Τ μέσοι μέσων

ña	ہی۔	g
- 3-		
426	~××	-

Τοῦ δ μέσοι μέσων*

÷ч	16#	9
ሌፋ	ትሌ	8

1 του g adhuc vidit Perne 2 u t et 3 mg mg vidit Perne

2 kg et r et 3 g e linn 5-12 conieci

NOTES: See below, after §44.

41. Οἱ κατ'άντιστρόφων τῶν πρώτων καὶ άναμφιβόλων πλάγιοι κυρίων

÷a.	÷В	4	41/
ñg	#6"	الهجيد	AÃ.

NOTES: See below, after §44.

42. Οἱ κατ ἀντιστρόφων τῶν πρώτων καὶ ἀναμφιβόλων κύριοι πλαγίων

a.	u_	-	S)
ų	L~.	٦	7

1 χύριοι πλαγίων conieci, χυρίων πλάγιοι P

NOTES: See below, after §44.

43. Τοῦ ξ΄ φθοραί φθορῶν ἀνιοῦσαι [καὶ κατι]οῦσαι.

8	r	и.	θч	454	7.6
F	a_	г	wee	A.	u.ex

11r

Τοῦ δευτέρου φθοραὶ φθορῶν ἀνιοῦσαι καὶ κατιοῦσαι'

5 a 2 r wy 40 4a
8 u 8 40 48 40

Τοῦ Ϝ φθοραί φθορῶν άνιοῦσαι καὶ κατιοῦσαι.

ш	هـ	N	Anthony 1	₩-	÷β
Q.	г	Q.	h pri	m\$P	÷η

10 Τοῦ φθοραί φθορῶν ἀνιοῦσαι καὶ κατιοῦσαι'

г	u	aL.	ᅲ	मेप	430
ш	8	LL.	₩B	184	Au

1 καί κατιούσαι adhuc vidit Perne

NOTES: See below, after §44.

44. Τοῦ πρώτου μέσοι μέσων άνιοῦσαι καὶ κατιοῦσαι'

r	9	400
9	9	नेव

Τοῦ π μέσοι μέσων άνιοῦσαι καὶ κατιοῦσαι'

Τοῦ Ϝ μέσοι μέσων άνιοῦσαι καὶ κατιοῦσαι'

a_	r	ma_
r	۲	MAP

10 Τοῦ δ μέσοι μέσων άνιοῦσαι καὶ κατιοῦσαι*

1	9	8	h u
	Δ	Δ	18#

5-6 lacunas suppleui

11 q P, an y legendum?

- * 1. Several of the diagrams in these paragraphs have been physically damaged, but the missing modal signatures can be safely restored from the context.
- * 2. Together with §38 the diagrams are evidently intended to depict what was said in §37. As already mentioned (notes, p.) §37 is probably corrupt and partly incomprehensible. The diagrams are not very helpful to clear up the problems, since we do not know how they were to be read and used, and since their headlines contain several obscure details. All which can be done at present is therefore to make a list of the main obscurities see below, notes 5-7.
- * 3. Johannes Tzetzes, Über die altgriechische Musik in der griechischen Kirche, München 1874, pp. 67-71 combines verbatim quotations of §\$36-37 with surveys of the modes $\kappa\alpha\tau\dot{\alpha}$ διάζευξιν and $\kappa\alpha\tau\dot{\alpha}$ συναφήν in such a way that it does not become clear that the latter are not taken from §\$39-44 of the Hagiopolites.
- * 4. According to their headings, the diagrams deal in turn with the following situations:
 - §39: Phthorai of Phthorai, upwards and downwards, for each of the four authentic modes.
 - §40: Mesoi of Mesoi for each of the four authentic modes.
 - $\S41$: The Plagioi of Kyrioi, "as counterparts to the first and unambiguous ones".
 - 542: The Kyrioi of Plagioi (but P reads "Plagioi of Kyrioi"!), "as counterparts to the first and unambiguous ones".
 - §43: Phthorai of Phthorai, upwards and downwards, for each of the four authentic modes.
 - §44: Mesoi of Mesoi for each of the four authentic modes, upwards and downwards.
 - NB. The arrangement is not exactly the same as that of §37.
- * 5. In the headings of §§39, 43, and 44, the expression ἀνιοθσαι καὶ κατιοθσαι seems to refer to the relative position of the modes; cf. below, §§51-54 passim. The notion is well known from later theory (see, e.g., Tardo pp. 158 and 160-63). But how is this to be understood in connection with the diagrams of §§39-44?
- * 6. What is the difference between τοῦ πρώτου φθορῶν φθορῶν etc. in §39 and τοῦ πρώτου φθορῶν φθορῶν etc. in §43? Similar question as to §§40 and
- * 7. In §§41 and 42 the headings use expressions similar to §37,9-10. Are the differences to be explained as scribal errors, or are they intentional?
- * 8. In §44, the feminine participles are strange; for the Middle Modes are always masculine (ຖ້ຽວຣູ ມຣ໌ບວຣ ສຸກພັຕວຣູ etc.). The recurrent abbreviation in the headings of P (🚜) offers no help.

- ΧΙΙΙ 45. Ταῦτα μὲν οὖν παρεκβατικώ- P: Ταῦτα μὲν οὖν καρεκβατικώτερον εἶπομεν. καὶ ὄσον οὐ καθ΄ ^{11ν} τερον εἴπομεν καὶ ὄσον οὐ καθ΄ εἰρμὸν διδασκαλίας πολὐν τὸν ἐἰρμὸν διδασκαλίας πολὐν τὸν λόγον μηδὲ συνεχῆ ποιησάμενοι, λόγον μὴ δὲ συνεχῆ ποιησάμενοι
 - 5 νθν πρός τοῖς ἀπολεισθεῖσιν τιθέαμεν (ὅθεν ἄνωθεν τοῦ καθ΄ εἰρμὸν λέγειν ἐπαυσάμεθα) καὶ τὰ ἐπίλοιπα. λέγομεν τοίνυν περὶ ἐνηχημάτων καὶ ἐπηχημάτων.
 - 10 καὶ ἐνηχήματα μέν είσιν αὶ τῶν ἤχων ἐπιβολαί ἐπηχήματα δὲ ἡ προσθήκη τοῦ ἐνηχήματος, καὶ κατιοῦσα καὶ συναρμοζομένη τῷ Φθόγγῳ τοῦ μέλλοντος προενεχ-
 - 15 θήναι είς τὴν ψαλμφδίαν ὡς ὅταν μετά τὸ ἐνήχημαν λέγεται ναὶ λέγε καὶ ναὶ ἄγιε νανὰ καὶ ὅσα τούτοις ὅμοια.
 - 4 λογον P, accentum addidit rubricator 15 lacunam suppleuit Høeg, vide adnot 16 lacunam suppleuit Høeg (sed fortasse melius λέγομεν legendum)
 17 νανάμ P (i.e. ναναί ante correcturam, νανά post corr ?), νανάφ Perne ναναί Ηøeg

TRANSLATION:

45: The above was a kind of digression, and we have used much space on matters which do not systematically belong at this place. To the point where we stopped our systematic description we now add what remains. Let us, then, take up Enechemata and Epechemata: Enechemata are the intoning of the Echoi, Epechemata are the addition to the Enechema, descending and being adapted to the melody which is to be sung in the psalmody - e. g. as when we after the Enechema sing ne lege, neagie nana, etc.

NOTES:

- * 1. The ὅθεν-clause in 6-7 is awkwardly placed, between τιθέαμεν and its object; I may have misconstrued the meaning.
- * 2. The terminological problem of ἐπιβολαί (11) is still unsettled. In my "Intonation Formulas...." p. 44, I suggested that the earlier expression was ὑποβολή. This, however, does not automatically imply that the reading of P is a mistake of the copyist's. But see above. §§6, 13 7,2 and 33,12.
- * 3. Κατιούσα in 13 is somewhat surprising, in so far as one of the examples adduced is the Nana of Plagios Tetartos where the Nana lies on a higher pitch than the intonation word Neagie

είρμον διδασκαλίας πολύν τον λόγον μή δὲ συνεχή ποιησάμενοι. νον πρός τους άπολειωθεύσιν τι-שלמעבע משפע מעשפרע דסט אמפειρμόν λέγειν έπαυσάμεθα' καί τὰ ἐπίλοιπα' λέγομεν τοίνυν περι ένηχημάτων και έπιχημάτων και ένηχήματα μέν είσιν, αί τῶν ήχων έπιβολαί' έπηχήματα δέ ή προσθήκη τοῦ ἐνηχήματος καὶ κατιούσα καὶ συναρμοζομένη' τῶ φθόγγω του μέλλοντος, προενεχθῆνα[ι εἰς τὴν ψ]αλμωδίαν' ὡς όταν μετά τὸ ἐνήχημαν λέ[γεταν.] vallére " nai val avievavai nai όσα τούτοις όμοια

Has something fallen out, e.g. <άνιοθσα ή> καὶ κατιοθσα?

- * 4. Høeg's text in line 15 is not the only way in which the lacuna might be filled out Equally possible is μετά την φαλμωδίαν, as suggested by Ebbesen; this reading would refer to performances where an intonation was added to the ending of the Psalm verse, to facilitate the transition to a following Sticheron. My earlier attempt ("Intonation Formulas...", p.43) can hardly be upheld; I imagined that συναρμοζομένη τῷ φθόγγῳ τοῦ μέλλοντος προενεχθηναι την ψαλμωδίαν could convey the meaning of "being adapted to the sound of the chanter who was going to sing the psalmody".
- * 5. Φθόγγος may be the initial sound of the melody, or a more vague expression.
- * 6. For ἐνήχημαν (16), see §14, note 3.
- 46. Έπει δέ και κοινωνίαν οι ήγοι κέκτηνται πρός άλλήλους θαυμαστήν έν ταῖς ὑποβολαῖς τῶν φθόγγων αὐτῶν, διὰ τοῦτο
- 5 και τά αύτά +δυσωπούσιν+ ἄπαντες έν ταῖς ἐαυτῶν ἐκφωνήσεσιν. ότι δέ τούτο ούτως έχει, δήλον EVTEBBEV'
- Ρ: ἐπεὶ δὲ καὶ κοινωνίαν οἰ ήγοι κέκτηνται πρός άλλήλους θαυμαστήν έν ταϊς ύποβολαϊς των φθόγγων αύτων' διατούτο και τά αύτά δυσωπούσιν άπαντες έν ταϊς έαυτῶν ἐκφωνήσεσιν° ότι δέ τοθτο ούτως έχει. δήλον έντεθθεν'

TRANSLATION:

46. The Echoi have also a marvellous kinship to each other "in the Hypobolai of their Phthongoi". This is the reason why all of them ... the same "in their Ekphoneseis". The following shows that this is really so. The following shows that this is really so.

- * 1. The ຈີດບµດστή χοινωνία of the Echoi is shown in §§47-54, cf. the concluding remark at the beginning of §55. In §§52-54 (and 29) συγγένεια is used as a synonym.
- * 2. I hesitate to translate ὑποβολαί, φθόγγος, and ἐπφώνησις, the more so since the crux in line 5 makes it impossible to get a clear idea of the line of thought in this paragraph.
- * 3. If the text were correct in 4-6, ἄπαντες ought to be singers, not Echoi; for δυσωπείν is usually said of persons.
 - 47. 'Ο πρώτος ήχος πέντε φωνάς έγει ένήγημα, άπὸ γοῦν τῆς ὑπορροής της δευτέρας αύτου σωνής 12r ρροής [τ]ης δευτέρας αύτου σωνής,
- Ρ: ὁ πρώτος Άγος πέντε φωνάς בּצבּע בּטחֹצַחשִמּ מִׁאָס צְסְטָּט דְחָכְ טִׁאָס-

αὶ ἐφεξῆς τρεῖς σωναὶ συναπτό
5 μεναι αὐτῷ - ἥγουν τῷ δευτέρα

- τὸν ὑφειμένον πρῶτον ἀποτελοῦσιν ἦχον, ὄν ἦα΄ λέγομεν' ἡ
δὲ τρίτη αὐτοῦ φωνἡ συνεπιλαμβανομένη καὶ τὰς ἐφεξῆς δύο

10 τὸν δεὐτερον ἦχον ἀποτελεῖ, ὡς
εἶναι τὸν πρῶτον ἦχον κατά τε
τὸν τρόπον γεννητὸν τοῦ δευτέρου ἦχου καὶ τοῦ ἦα'' ἡ γὰρ μέ-

ση αύτῶν φωνή κοινή έστιν άμφο-

αὶ ἐφεξῆς τρεῖς φωναὶ συναπτόμεναι, αὔτη ἤγουν τῆ δευτέρα τὸν ὑφειμένον πρῶτον ἀποτελοῦσιν ἦχον ¨ον μας λέγομεν ἡ δὲ τρίτη αὐτοῦ φωνῆ συνεπιλαμβανομένη καὶ τὰς ἐφεξῆς δύο, τὸν δεύτερον ἦχον ἀποτελεῖ ὡς ἔνα τὸν πρῶτον ἦχον κατά τε τὸν τρόπον, γεννητὸς τοῦ δευτέρου ἦχου καὶ τοῦ κας' ἡ γὰρ μέση αὐτῶν φωνὴ, κοινή ἐστιν ἀμφοτέροις

5 αὐτῆ Ebbesen, αὕτη P, ταύτη olim conieci 7 λg'in rasura P (crucem sub ον posuit altera manus) 10-11 ὤστε εἴναι olim conieci, ὡς ἴνα P 11 τε P, an τοῦτον legendum ? 12 γεννητὸν conieci, γεννητὸς P 14 αὐτοῦ legendum ?

TRANSLATION:

15 τέροις.

47. The First Echos has five steps as Enechema (a G F E D). The three steps which follow in downward stepwise movement upon the second of these (F E D, following after G) constitute the inferior First Echos – the one which we call Plagios Protos. The third of its steps (F), when combined with the following two $(G \ a)$, constitutes the Second Echos $(F \ G \ a)$. The First Echos is thus a child of Deuteros and Plagios Protos, their (or its) middle step being common to both.

Notes:

- * 1. For §§47-50, sae my "Intonation Formulas....", pp.40-41. As pointed out (ibid.p.43) Axos at times seems to refer to the Enechema rather than to the mode; in the present paragraph, only the occurrence in line 1 must refer to the mode.
- * 2. For the derivation of Plagios Protos (2-7), cf. §6,4-6.
- * 4. Ἡ μέση φωνή (13-14) must be F, correctly said to be κοινή ἀμφοτέροις. But this note can only be called "their middle step", if "middle" refers to the borderline between these two modes or intonations. Evidently, then, either the author has made a tautology or the scribe an error; in the latter case, αὐτῶν should be changed into αὐτοῦ (= τοῦ πρωτου ἦχου).

48. Έκ πέντε φωνῶν τοίνυν ὁ πρῶτος ἦχός έστιν. ὁ δὲ δεὐτερος ἦχός έχει φωνὰς τρεῖς καὶ ἐκ τῆς δευτέρας αὐτοῦ φωνῆς ὁ 5 πλαγιδεὐτερος ἦχος ἀπογεννᾶται κάκεῖθεν συνίσταται, πλὴν μετὰ τοῦ ἐνηχήματος. εί μἐν γὰρ οῦτως ἐνηχηθῆ, ἦα΄ ἦχος εἰσάγεται, διότι πολλὴν κοινωνίαν 10 ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους ὁ ἦα΄ καὶ ὁ ἦβ΄ ὤσπερ καὶ ὁ πρῶτος μετὰ τοῦ δευτέρου. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ τὰ πληρώματα καὶ αὶ ἀποθέσεις τοῦ δευτέρου ῆχου 15 εἰς ἦχον ἦβ΄ ἀποδίδονται.

P: ἐκ πέντε φωνῶν τοίνυν ὁ πρῶτος ἦχος ἐστίν ὁ ὁὲ ὁεὐτερος ἦχος ἔχει φωνὰς τρεῖς καὶ ἐκ τῆς ὁευτέρας αὐτοῦ φωνῆς, ὁ κλάγει δεὐτερος ἦχος ἀκογε[ννατ]αι κάκεῖθεν συνίσταται πλὴν μετὰ τοῦ ἐν[ηχήμ]ατος εἰ μὲν γὰρ οῦτως ἐνηχήθη ἡ ἢς ἤχος εἰσάγεται ὁιότι πολλὴν κοινωνίαν ἔχουσι πρὸς ἀλλήλους ὁ ἢς καὶ ὁ ἢς ὥσπερ καὶ ὁ πρῶτος μετὰ τοῦ ὁευτέρου ὑς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁὲ τὰ πλήρωματα καὶ αὶ ἀποθέσεις τοῦ ὁευτέρου ἤχου, εἰς ἦχον ἡβ ἀποδίδονται.

5 πλάγει δεύτερος P, fortasse melius in πλαγιοδεύτερος corrigendum (cf. § 35 passim) άποτύχτεται olim conieci sed γ vidit Høeg et vestigia litterarum γε imago codicis praebet (ε postea plane dependitum est), unde άπογεννᾶται legendum 7-9 vide annotationem

TRANSLATION:

48. The First Echos, then, consists of five notes. The Second Echos has three notes (viz. as Enechema: b a G). From the second of these the Plagios Deuteros is born, and it is from this note (i.e. from a) that it is organized, but only in connection with its appropriate Enechema; for if it has no such Enechema, this pitch will lead to Plagios Protos – since Plagios Protos and Plagios Deuteros have much in common, as have also Protos and Deuteros.

The cadences and endings of the Second Echos are usually those of Plagios Deuteros.

- * 1. The Epsilon of ἐνηχήματος (7) has the shape used in the ligature εν; otherwise it would have been tempting to read ἐπηχήματος and take this to refer to the Nenano (on a). If the transmitted text is sound, it would imply that the author speaks of a "transposed" Plagios Deuteros intonation (a b-flat c-sharp b-flat a?). The unspecified τοῦ ἐνηχήματος is to be observed; did the model MS perhaps read μετὰ τοῦ ἐσυτοῦ ἐνηχήματος?
- * 2. In 7-9 a negation seems to be missing. Possible reading would be εἰ μὴ γὰρ οὕτως ἐνηχηθῆ (but this word order is strange; we would expect εἰ γὰρ μὴ) οr εἰ μεν γὰρ <οὕχ> οὕτως ἐνηχηθῆ.
- * 3. For lines 12-15, see §6,9-11.

49. 'Ο δὲ τρίτος 'ἐξ φωνάς ἔχει, Ρ: ὁ δὲ τρίτος ἕξ φωνάς ἔχει' καί έκ τῆς τελευταίας αύτοῦ φωνής ο βαρύς άπάρχεται.

και έκ της τελευται[ας] αύτου φωνης, ο βαρύς απάρχεται

TRANSLATION:

49. The Third Echos "has six notes", and the Barys takes its beginning from the last of these.

NOTES -

- * 1. I have formerly suggested that this was a description of ambitus rather than of an intonation formula ("Intonation Formulas...", p. 41). However, if one considers the author's predilection for variatio sermonis, there can be little doubt that the beginning of §49 should be understood like those of §§47, 48, and 50, i.e. as references to Enechemata.
- * 2. The $\alpha\dot{\upsilon}\tau \alpha 0$ (2) must refer to the $\tilde{\eta}\chi \alpha \zeta$ in the sense of Enechema. How Barys can be said to "begin from the last note of the Tritos Enechema" is still unclear to me.
- 50. 'Ο δὲ τέταρτος έχ πέντε φω- Ρ: |ὁ δὲ τέταρτος ἐχ πέντε φωνῶν ἔχει τὴν σύστασιν' ἐξ ὧν τής πρώτης και έπιτεταμένης άφαιρεθείσης ὁ μέσος τέταρτος 5 γίνεται μέσος δὲ λέγεται διὰ τό έν μεταιχμίφ είναι, καὶ ὡς μεσιτεύει έν τῷ τετάρτφ ήχφ καί τφ λο΄ ο μέσος τέταρτος, ούτω τω λο΄ ο μέσος τέταρτος, ούτω καί έν τοῖς λοιποῖς.
 - 3 έπιτεταμένης conieci, έπιτετραμένης P 6 μεταιχμύψ coniecit Ebbesen, μετεγαίω Ρ
- 12ν νων έχει τὴν σύστασιν έξ ὧν της πρώτης και έπιτετραμένης άφαιρεθείσης, ό μέσος τέταρτος γίνεται μέσος δὲ λέγεται, διά τὸ ἐν μετεχαίω εἶναι' καὶ ὡς υεσιτεύει έν τῶ τετάρτω ἤχω'καἰ και έν τοῖς λοικοῖς'

TRANSLATION:

50. The Tetartos consists of five notes. If the first and highest of these is removed, the result is Mesos Tetartos - called Mesos because it is placed in between. Parallels are also found in the other modes, corresponding to the place of Mesos Tetartos between Tetartos and Plagios Tetartos.

- * 1. 'O τέταρτος (scil. ἦχος) must be the Enechema (d c b a G).
- * 2. Ἐπιτεταμένη (3) seems to be a terminus technicus of Ancient musical theory.
 - 51. Έχουσι τοίνυν καὶ οὶ τέσ- Ρ: ἔχουσι τοίνυν καὶ οὶ τέσσαρεις κύριοι κοινωνίαν πρός σαρεις χύριοι, χοινωνίαν πρός

άλλήλους άπὸ τῶν πλαγίων αὐτῶν, άλλά δὴ καὶ ἀπὸ τῶν ωθορῶν αὐ5 τῶν. μίαν γὰρ φωνὴν ἀπὸ τοῦ πρώτου ἀναβιβάζοντες, τὸν κύ ριον δεύτερον εὐρίσκομεν καὶ πάλιν ἀπὸ τοῦ δευτέρου μίαν φω νὴν καταβιβάζοντες, τὸν ἡα΄ εὐ10 ρίσκομεν. οὕτως τοίνυν ἐστὶν εὐρεῖν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τριῶν ἤχων. άλλήλους, άπό τῶν πλαγίων αὐτῶν, άλλά δὴ καὶ ἀπό τῶν φθορῶν αὐτῶν μίαν γὰρ φωνὴν ἀπό τοῦ πρώτου ἀναβιβάζοντες, τὸν κύριον δεύτερον εὐρίσκομεν [καὶ] πάλιν ἀπό τοῦ δευτέρου μίαν φωνην καταβ[ιβάζο]ντες, τὸν ਜἰα εὐρίσκομεν οῦτως τοίνυν ἐστὶν εὐρεῖν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τριῶν ἤχων *

3 οὐ μόνον ante ἀπὸ excidisse suspicatus est Hæg 7 lacunam suppleui 9 lacunam suppleui

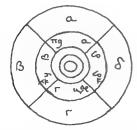
TRANSLATION:

51. Furthermore, the four authentic Echoi are also mutually akin from their Plagals - and from their Phthorai as well. For if from the Protos we ascend one step, we find the authentic Deuteros; if we descend one step from the Deuteros, we find the Plagios Protos. Concerning the three other Echoi the situation is the same.

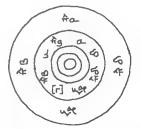
NOTES:

- * 1. The και in line 1 must be construed with άπο των πλαγίων αύτων.
- 2. In lines 6 and 9 ἀναβυβάζοντες and καταβυβάζοντες are used instead of the simple, non-causal forms.

XIV 52.

Ότε τοίνυν μέλλεις δεικνύειν άπὸ τῶν κυρίων πρὸς τοὺς κυρίους τὴν συγγένειαν, κατ΄εὑ-Θεῖαν ἀνέλθης, πρῶτον καὶ δεὑ-

P: ὅτε τοίνυν μέλλεις δεικνύειν ἀπὸ τῶν κυρίων πρὸς τοὺς κύ 13π ρίους:- Τἡν συγγένειαν, κατ εὐ-θεταν ἀνέλθεις πρῶτον καὶ δεύ-

5 τερον καὶ τρίτον καὶ τέταρτον άριθμῶν' ὅτε δὲ τὴν αὐτὴν συγγένειαν τῶν αὐτῶν ἦχων μέλλεις δεικνύειν οὐκ ἀπ'αὐτῶν τῶν κυρίων άλλ'ἀπὸ τῶν πλαγίων αὐτῶν, τοὺς κυρίους ἀπὸ τοῦ τετάρτου ἔως τοῦ πρώτου κατερχόμενος, τέταρτον καὶ τρίτον καὶ δεύτερον καὶ πρῶτον ἀριθμῶν.

τερον καὶ τρίτον, καὶ τέταρτον ἀριθμόν ὁ ὅτε δὲ τὴν αὐτὴν συγγένειαν τῶν αὐτῶν ἤχων μέλλεις δεικνύειν ὁ οὐκ ἀκ ἀὐτῶν τῶν κυρίων, ἀλλ ἀκὸ τῶν κλαγίων αὐτῶν, τότε τὸ ἀνάπαλιν ποιήσεις τοὺς κυρίους ἀκὸ τοῦ τετάρτου ἔως τοῦ πρώτου κατερχόμενος τέταρτον καὶ τρίτον καὶ δεύτερον καὶ πρῶτον ἀριθμόν **

2-3 post κυρύους initium paragraphi indicat P (distinctione plena et T rubro colore depincta) 4 ἀνέλθης dubitanter scripsi, ἀνέλθεις P 6 ἀριθμῶν scripsi, ἀριθμόν P 10 ποιήσεις P 13 post τρύτον iterum καὶ τρίτον habet P 14 ἀριθμόν P

TRANSLATION:

52. When you want to demonstrate the connection between the authentic Echoi, using these modes themselves for the demonstration, "go upwards in a straight line" while counting Protos, Deuteros, Tritos, Tetartos. But when you want to demonstrate the same connection between these Echoi - but using now not the authentic ones for the demonstration, but their Plagals - then do the opposite, counting the authentic Echoi in descent from the Fourth to the First, i.e. Tetartos, Tritos, Deuteros, Protos.

- * 1. The two diagrams are written in the lower margin, immediately after mpos rous suprious \$52,2-3). There is no particular reason why the diagrams should have had exactly this position in the model of P; I have therefore placed them at the beginning of \$52, since they seem to be meant as a basis for the developments of \$\$52-54. The two signatures at the lowest part of the diagrams (r and \$1) are now lost, but can be seen on old photographs.
- * 2. The absurd lay-out in P (see app.crit. ad 2-3) would be more pardonable if the model MS were following the well-known device of marking the start of a section by means of letting the first full line of the new section begin with an enlarged (or coloured) letter protruding into the left hand margin. According to this hypothetical explanation, the beginning of §52 (ott τούνυν χυρίους) was less than one complete line, and the model MS would have had either long lines and small letters or many abbreviations (or both).
- * 3. If "going upwards in a straight line" (3-4) is to be taken literally, it is somewhat surprising to find κατ'εύθεζαν in connection with the circular movements dictated by the diagram! The same expression is used in §53,10-11.
- * 4. My emendations of ἀνέλθεις and ποιήσεις (4 and 10) are not absolutely necessary. The choice between a rare usage of agrist subjunctive (as an imperative substitute) and a "future" form ἀνέλθεις may have been complete-

- ly irrelevant both to the author and to the scribe of our MS. The pronunciation was the same, and there was no doubt as to the intended meaning.
- * 5. Tous *uprous (10-11) is necessary, because the reader might otherwise be led to think that το ανάπαλιν ποιήσης involved that it was now the Plagal Echoi which should be used in the "counting".
- 53. Καὶ πάλιν, ὅτε τὴν συγγένει- Ρ: καὶ πάλιν ὅτε τὴν συγγένειαν τῶν πλαγίων πρὸς τοὺς πλαγίους άπὸ τῶν πλαγίων ποιῶμεν, άπὸ τὸν πα' άρχόμενοι καὶ κατ-5 ερχόμενοι τὸν πό' βαρ πβ' καί πα' δείξωμεν αύτῶν τὴν συγγένειαν όταν δὲ τὴν αὐτὴν τῶν αύτῶν ήχων συγγένειαν ποιώμεθα, ούκ άπ'αὐτῶν τῶν πλαγίων άλλ' 10 άπὸ τῶν κυρίων αὐτῶν, κατ΄εὐθεταν έλθωμεν, πα' πβ' <βαρ> και πο' άριθμούντες, άποδιδόν-

τε<ς δὲ> ὲκάστω τῶν πλαγίων τὸν

αν των πλαγίων πρός τούς πλαγίους ἀπὸ τῶν πλαγίων ποιῶμεν, άπὸ τὸν πα άρχόμενοι, καὶ κατερχόμενοι του πο το παι καί ὰφ δείξωμεν αθτῶν τἡν[συγγέ-] νειαν όταν δέ την αὐτην τῶν αὐτῶν ἥχων συ[γγένει]αν ποιώμεθα, ούκ ἀπ'αὐτῶν τῶν πλαγίων' ἀλλ' ἀπὸ τῶν κυρίων αὐτῶν κατ'εὐθείαν Ελθωμεν πά' πβ και πο άριθμοθντες, άποδιδόντε έκάστω τῶν πλαγίων τὸν κύριου Άχου αύτου:

6-7 συγγένειαν restitui 8 συγγενειαν adhuc vidit Perne 11 et 13 suppleui

TRANSLATION:

κύριον ήγον αύτοῦ.

53. And again, when we establish the connection between the Plagal Echoi, using the Plagals for this purpose, we begin from Plagios Protos and move downwards - Plagios Tetartos, Barys, Plagios Deuteros, and Plagios Protos - in the demonstration. But when we are to demonstrate the same connection, not from the Plagal Echoi themselves but from their authentic counterparts, we "go in a straight line", counting Plagios Protos, Plagios Deuteros, Barys, and Plagios Tetartos - but assigning to each of the Plagal its authentic Ehcos.

- * 1. "Ότε for όταν in 1. ἀπό + acc. in 4, δείξωμεν for δείξομεν in 6, ποιώμεθα in 8 (but ποιώμεν in 3) is a surprising number of suspect forms. I have left the text as it is, fearing that adjustments would be "corrections of the idiom of the author". One more place where the soundness of the text may be doubted is the construction of κατερχόμενοι in 4-5. Cf. also §52, note 4.
- \star 2. The meaning of 10-14 seems to be that in this upwards movement the authentic Echemata ($\bar{\eta}_{\chi OL}$) are used to denote the places of the Plagal modes. If this interpretation is correct, one might have expected a parallel remark at the end of §52.

54. Καὶ αὖθις τὴν συγγένειαν Ρ: καὶ αὖθις τὴν συγγένειαν τῶν χυρίων ἥ<χων> ἀπὸ τῶν πλαγίων ποιούμενοι λέγομεν ότι ού διαφέρει ο πα' του α' κατά τον 5 τοῦ μέλους δυθμόν, πολλάκις γάρ ευρίσκεται πρώτος άπο μέ- 13ν γάρ ευρίσκεται πρώτος άπο μέλους' εί δέ έστιν ή φωνή κατιούσα, πλάγιος πρώτος, πάλιν ευρίσκεται άπό μέλους πα' εί 10 δέ έστιν ή φωνή άνιοῦσα, ἔστι πρώτος.

τῶν κυρίων ἡ ἀπὸ τῶν πλαγίων ποιούμενοι λέγομεν ότι οὐ διαφέρει ὁ κα΄ τοῦ ξ κατά τὸν τοῦ μέλους ουθμόν πολλάκις λους ει δε Εστιν ή φωνή κατμούσα πλάγιος πρώτος' πάλιν εύρίσκεται ἀπὸ μέλους κα΄ εἰ δὲ ἔστιν ἡ φωνὴ ἀνιοῦσα, ἔστι πρῶτος΄

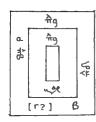
2 ήχων restitui, η P

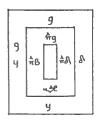
TRANSLATION:

54. Once more a remark on the connection between the authentic Echoi as established from the Plagals: There is no difference between Plagios Protos and Protos from a melodic point of view. For many times the melodic movement is Protos; but if we have to do with a descending step, this is to be defined as Plagios Protos. And again, an ascending step will be Protos, although its melodic context is Plagios Protos.

- * 1. I have paraphrased rather than translated, to make the line of thought a little more clear.
- * 2. 'Ο τοῦ μέλους ὂυθμός is probably a stylistic variation for τὸ μέλος. In §§52-54, the author's usual predilection for variatio sermonis is seen again and again.
- δοκούσιν, όσον πρός άπόδειξιν τής τῶν ήχων θαυμαστής κοινωνίας, εί δέ τις και άκριβέστερον 5 περί τούτων έξετάσει, μυρίους άν εύρήση τρόπους την τών ήχων κοινωνίαν συνβάλλοντας°
- 55. ΄Αλλά ταϋτα μέν άρκεῖν μοι Ρ: άλλά ταϋτα μέν άρκεῖν μοι δοκοθσιν, όσον πρός ἀπόδειξιν τῆς τῶν ἦχων θαυμαστῆς ποινωνίας' εἰ δέ τις καὶ ἀκριβέστερον περί τούτων έξετάσει μυρίους αν εὐρίση τρόπους τὴν τῶν ἤχων ποινωνίαν συμβάλλοντας

10

ούσπερ τέως παρήκαμεν, ΐνα μή πολυλογείν τισί δόξωμεν. Εξεστι
15 δὲ τοῖς φιλομαθέσιν, ὀδηγηθείσιν έξ ὧν έγεγράφειμεν. καὶ ἀυς παρελίπομεν έφευρεῖν τρόπους, είπερ έμπόνως τούτοις ένασχοληθεῖεν.

ούσπερ τέως παρήχαμεν' ἔνα μὴ πολυλογεῖν τισὶ δόξωμεν' ἔξεστι δὲ τοῖς φιλομαθέσιν όδηγηθήσιν έξ ὧν έγεγράφειμεν' καὶ οὺς παρελείπομεν ἐφευρεῖν τρόπους' εἴπερ ἐμπόνως τούτους ἐνασχοληθεῖεν':-

TRANSLATION:

55. The above, I suppose, must be enough to demonstrate the marvellous kinship of the Echoi. However, if somebody makes an even more accurate scrutiny of these matters, he will find thousands of features which prove the kinship. At present I have disregarded these, to avoid being criticized for loquacity. But those who are eager after knowledge may be guided by what I have written to find also the features which I have passed by, provided they really do engage themselves in this troublesome work.

NOTES (

- * 1. For the time being I have refrained from giving any precise translation of τρόχοι in 6 and συμβάλλω in 7.
- * 2. The two diagrams are written in the left and right margin respectively, and the text from μυρύους in 5 to τισύ in 14 has been written in very short lines, centred at the middle of the page so that the two diagrams do not protrude into the margins. The lay-out may have been taken over from the model MS.
- * 3. In line 12, Perne apparently could still read both signatures of the left diagram. According to him, the first of these was a Tritos signature (γ); but since his rendering of the second signature (φ) bears no resemblance whatsoever to the clear β still preserved in P, I hesitate to believe his accuracy as far as the γ is concerned.
- * 4. Anyhow, I have no idea as to how the two diagrams are to be understood.

ΧV 56. Διαστημάτων είσὶ διαφοραὶ Ρ: Τῶν διαστημάτων εἰσὶ φωναὶ πέντε πρώτη μέν, καθήν μεγέθει διαφέρει' δευτέρα δέ, καθ' <u>θη</u> διαφέρει' δεύτερον δέ καθ' ην τα μέν σύμφωνα < >° τρίτη η ην τα μέν σύμφωνα° τρίτη 5 δέ, καθ ήν τὰ μέν έστι σύνθετα δέ, καθ ήν τὰ μέν έστι σύνθετα

τά δὲ ἀσύνθετα΄ τετάρτη δέ, καθ' 14κ τὰ δὲ ἀσύνθετα΄ τετάρτη δὲ, καθ' ην γένη πέμπτη, καθ ην τα μέν ην γένη πέμπτη δε καθ ην τα μέν έστι όπτα τα δέ άλογα. = Anon § 58 (MSS:ABC)

πέντε πρώτη μέν καθ' ήν μεγέέστι όητα, τα δέ, άλογα

1 Τῶν διαστημάτων Ρ - διαφοραί] φωναί Ρ - 2-3 μεγέθη Ρ - 3 δεύτερον Ρ 4 σύμφωνα] + τὰ δὲ διάφωνα Anon 5 εἰσὶ S 7 γένει Anon πέμπτη δὲ Ρ 8 onuara ante corr s

- * 1. Here begins the Ancient part of P. §§56-89 contain Anonymus III Bellermanni, §§33-69init., but in a confused order and without §§45fin.-49. The same text, but in correct order, is preserved in S, 92r-95v, including the paragraphs which are missing in P (Anon §§45-49). For details, see my article in Texte und Untersuchungen zur Geschichte der altchristlichen Literatur, Bd.125, quoted above (p. 2 note 2).
- * 2. In P, §56 begins near the bottom of fol.13v, with a red initial letter. The lay-out does not indicate that we have to do with a text which has nothing whatsoever to do with the preceding. In S, the text of Anonymus III, $\S\S$ 33-69 begins on the top of 92r, with several lines in blank set aside for a heading.
- * 3. For §§56-89, the left-hand columns give the corrupt text of the common ancestor of P and S, as far as this can be reconstructed. All deviations from Najock's text are underlined. The underlinings in the right-hand columns mark off the cases where P deviates from the reconstructed text, i.e. the private readings of P.
- 57. Τῶν συμφώνων διαστημάτων Ρ: τῶν συμφώνων διαστημάτων, όκτὼ όντων, ἀφ'ὧν τριῶν έλαγίστων - τὸ μὲν διὰ τεσσάρων διαιρείται είς σχήματα τρία, 5 τὸ δὲ διὰ πέντε είς τέσσαρα, τὸ δὲ διὰ πασῶν είς ἐπτά. = Anon § 59 (MSS: ABC)
 - όκτὼ ὄντων, ἀφ'ὧν τριῶν ἐλαχίστων' τὸ μέν διατεσσάρων. διαιρείται είς σχήματα 🖓 τὸ δὲ διαπέντε είς δ' τὸ δὲ διαπασῶν, εἰς ἐπτά'
 - 58. <u>Τούτων</u> δὲ τῶν < > τεσσά- Ρ: τούτων δὲ τῶν τεσσάρων σχημάτων πρῶτον μέν, οὖ
 - ρων σχημάτων, πρῶτον μέν, οδ

τό πυκνόν έπὶ τὸ βαρύ άπὸ ὑπάτης μέσων έπὶ μέσον δεύτερον

5 δέ, οὖ αὶ διέσεις ἐκο ἐκάτερα
τοῦ διὰ τόνου ἀπὸ ὑπάτης μὲσων
ἐπὶ τρίτην συνημμένων τούτου
ἡ πρῶτον τὸ ἡμιτόνιον ἡ τέλος
ἡ μέσον. ἔστιν οὖν τὸ πυκνὸν

10 ἐπὶ τὸ ὁξύ, ἀπὸ λιχανοῦ μέσων
ἐναρμονίου ἐπὶ παρανήτην συνημμένων ἐναρμόνιον.

= Anon § 60 (MSS:ABC)

τὸ πικνὸν ἐπὶ τὸ βαρὺ ἀπὸ ὑπἀτης μέσης ἐπὶ μέσον δεύτερον δὲ, οδ αἰ δι ἐφ'ἐκατέρου τοῦ διατόνου ἀπὸ ὑπάτης μέσον ἔπὶ τρίτην συνημμένων τούτου ἢ πρῶτον τὸ ἡμιτόνιον, ἢ τέλος ἢ μέσον ἔστιν οὖν τὸ πικνὸν ἐπὶ τὸ ὁξὸ' <

1-2 τούτων δὲ τῶν τεσσάρων σχημάτων Pet S(om δὲ), τοῦ δὲ τῶν διὰ τεσσάρων σχήματα AB τοῦ δὲ διὰ τεσσάρων σχήματα C, τῶν δὲ τοῦ διὰ τεσσάρων σχημάτων Anon (Bellermann) 2 οὖ] οὖν S 4 μέσων Anon, μέσον S, μέσης P μέσον PS, μέσην Anon 5 διέσεις Anon, διάρσεις S, δι (sic) P ἐκατέρου P 6 καρυκάτης Anon μέσον P 7-8 τούτου ἢ PS, τρίτον δὲ οὖ Anon B κρώτην S 10 ἀκὸ λιχανοῦ usque ad § 61,3 ἐκὶ τὸ ὀξὸ οπ P μέσον S 11 ἐναρμόνιον S κανίτην S ante corr, παρανίτην post corr 11-12 συνημμένον S

NOTES:

- * 1. In line 5 the readings of P and S can be explained in different ways. Either διέσεις was difficult to read in their common ancestor; P gave up, whereas S (or rather the model of S, cf. Introduction p.) produced a nonsensical διάρσεις. Or, if διάρσεις was already in the common ancestor, we might see the reading of P as being due to a prudent reluctance to copy a meaningless word.
- * 2. The omission in P of lines 10 sqq. is due to homoeoteleuton (ἐκὶ τὸ ὀξύ).

59. Τῶν δὲ τοῦ διὰ πέντε σχημάτων πρῶτον μέν ἐστιν οὖ πρῶτος ὁ τόνος ἐπὶ τὸ ὁξύ, ἀπὸ
ὑπάτης μέσων ἐπὶ παραμέσην*
5 δεύτερον δὲ οὄ δεύτερος ὁ τόνος ἐπὶ τὸ όξύ, ἀπὸ παρυπάτης
μέσων ἐπὶ τρίτην διεζευγμένων*
τρίτον δὲ οὖ < > ὸ τόνος ἐπὶ
τὸ ὁξύ, ἀπὸ λιχανοῦ τρίτου ἐν10 αρμόνιον ἣ χρωματικῆς ἣ διατό-

1

> ά[πὸ

ὑ]πάτης μέσων, ἐπὶ παραμέσην

δε[ὑτερον] ὁὲ οὺ δεύτερος ὁ τόνος ἐπὶ τὸ ὀξὺ ἀπὸ παρυπάτης

μέσων, ἐπὶ τρίτην διεζευγμένων

τρίτος δὲ οὖ ὁ τόνος ἐπὶ

τὸ ὀξὺ ἀπὸ λιχάνου τρίτον ἐναρμονίου, ἣ χρωματικῆς ἣ διατό-

νου ἐπὶ παρανήτην διεζευγμένων ἐναρμόνιον ἡ χρωματικὴν <u>κατά</u>

<u>τόνον</u> τέταρτον δὲ οὖ τέταρτος ὀ τόνος ἐπὶ τὸ ὀϜύ, ἀπὸ μέσης 15 ἐπὶ νήτην διεζευγμένων. = Anon § 61 (MSS:ABC) νου ἐπὶ παρανήτην διεζευγμένων ἐναρμόνιον ἢ χρωματικόν ἢ τόνον τέταρτον δὲ, οὖ τέταρτος ὁ τόνος ἐπὶ τὸ ὀξὺ, ἀπὸ ν[ή]της ἐπὶ νεάτην διεζευγμένων

3 ἀχὸ om S^{AC} 5 οὐ P 8 οδ] + τρίτος Anon ὁ om S 9 τρίτον] μέσων Anon (Vincent), δν AB, δν C 10 χρωματιχοῦ S 10-11 διατόνου om S^{AC} 12 χρωματιχ^N P 12-13 χατὰ τόνου S et ABC, ἢ τόνου P, ἢ διάτονον Anon (Bellermann) 14 ἐκὶ τὸ ὀξὺ om S^{AC} μέσης] ν της P (sed νητης adhuc vidit Perne) 15 νήτην] νίτων S, νεάτην P

NOTES:

- * 1. I take P's abbreviation of -κον in line 12 to be "the normal -ov abbreviation plus a gravis". According to Najock, the tradition of the Anonymus is split (χρωματικήν Α, χρωματικόν BC); it is therefore difficult to ascertain which reading was in the common ancestor of P and S.
- * 2. In line 14, the traces still preserved in P might as well be read as $\mu[\hat{t}]\sigma\eta_S$. But since Pexne writes $\underline{\nu}\dot{\eta}\tau\eta_S$ (the underlined letters are pencilled in Perne's apograph) and Høeg has [] $\tau\eta_S$, Perne's testimony is to be accepted. S transmits the correct text. Perhaps $\nu\dot{\eta}\tau\eta_S$ of P reflects a misunderstanding of a correction of the faulty $\nu\varepsilon\dot{\alpha}\tau\eta\nu$ in the model manuscript.

μάτων δεύτερον < > έστίν οδ δεύτερος ὁ τόνος ἐπὶ τὸ ὁξύ, άπὸ ὑπάτης ὑπατῶν ἐπὶ μέσην 5 τρίτον δέ οὖ < > ὁ τόνος ἐπὶ τὸ όξύ, άπὸ παρυπάτης ὑπατῶν έπι τοίτην διεζευγμένων τέταρτον δέ οδ τέταρτον το έπί τό όξύ, άπό λιχανοῦ ὑπάτης έν-10 αρμονίου < > έπὶ παρανήτην διεζευγμένων έναρμόνιον ή χρωματικόν ή διάτονον πέμπτον δὲ οὖ πέμπτος ὁ τόνος έστιν έπι τὸ όξύ, άπὸ ὑπάτης μέσον έπὶ νή-15 την διεζευγμένων έκτον δὲ οὖ ἔκτος ὁ τόνος έστιν έπι τὸ ὁξύ, άπὸ παρυπάτης μέσων έπὶ τρίτην

ύπερβολαίων ἔβδομον οὖ ἔβδο-

60. Τῶν δὲ τοῦ διὰ πασῶν σχη-

Ρ: τῶν δὲ τοῦ διαπασῶν σχημάτων δεύτερος έστιν οδ ό δεύτερος τόνος έπὶ τὸ όξύ, άπὸ ὑπάτης ὑπατῶν ἐπὶ μέσην τρίτος οδ ό τόνος έπὶ τὸ όξὖ, ἀπὸ ὑπάτης ὑπατῶν έπὶ τρίτην διεζευγμένων τέταρτος δέ'οὖ τέταρτον τὸ ἐπι τὸ όξὺ ἀπολιχανοῦ ὑπάτης έναρμονίου έπιπαρανήτην διεζευγμένων έναρμόνιον ή χρωματικὸν ἣ διάτονον' πέμπτος δὲ, οδ ά πέμπτος ό τόνος ἐστίν' ἐπὶ τὸ όξὺ ἀπὸ ὑπάτης μέσον ἐπὶ νήτην διεζευγμένων έκτος δε οδ έπτος ὁ τόνος < > ἐπὶ τὸ ὀξύ ἀπὸ ὑπάτης μέσων ἐπὶ τρίτην ύπερ[βολαί]ων εβδομος οδ εβδομος ό τόνος έστιν έπι τό όξύ,

20 άπό λιχανού μέσων έναρμονίου
ἢ χρωματικῆς ἡ διατόνου έπι
παρανήτην ὑπερβολαίων έναρμόνιον ἢ χρωματικὸν ἡ διάτονον
δγδοον δὲ οὖ δγδοος ὁ τόνος

25 έστιν έπι τὸ όξύ, άπὸ μέσης
έπι νήτην ὑπερβολαίων.

= Anon § 62 (MSS:ABC)

μος ό τόνος έστιν' έπι τό ό[ξύ, ἀπό] λιχάνου μέσων έναρμονίου ἡ χρωματικής ἢ διατόνου' ἐπὶ παρανήτην ὑπερβολαίων' <

> ὄγδοον δέ' οδ ὄγδοος ό τόνος έστὶν ἐπὶ τὸ ὀξὺ ἀπὸ μέσης ἐπὶ <u>νῆτον ὑπερβόλαιον</u>:-

1 του om S 1-2 σχημάτων PS Anon (Vincent), σχήματα έστι ΑΒC, σχήματα έστι < πρώτον μέν, οδ πρώτος ό τόνος έπι τό όξυ άπό προσλαμβανομένου έπι μέσην> coniecit Bellermann, sed Wincent (quem Najock secutus est) numeros tota sectione mutare maluit, ita ut pro δεύτερον κρώτον, pro τρίτον δεύτερον etc legendum esse contenderet. Hic tantum codices P et S cum libris manuscriptis ABC comparantur 2 δεύτερον S, δεύτερος P, δεύτερον δὲ ABC - 3 δεύτερος ὁ SAB, ὁ δεύτερος Ρ. θυτός ὁ C - 4 μέσην PS, παραμέσην Anon (AB), παραμέσω C 5 τρίτον δέ] τρίτος δέ Β, τρίτος P οδ] + τρίτος Anon (AB), + τρίτου C ό οπ C 6 παρυπάτης] ὑπάτης P 7 έπί] + μέσην P^{ac} (deleuit ipse) τρίτον S 7-8 τέταρτος δὲ P 8 τέταρτον τὸ Ρ. τέταρτον S. τέταρτος ὁ τόνος ABC 9 ὑκατῶν Anon (Bellermann) 9-10 έναρμόνιον S, + ἣ χρωματικῆς ἣ διατόνου Anon (Vincent) 10-11 καράνιτον διεζευγμένον S 11-12 γρωματικήν Anon (C), γρωματική S 12 πέμπτος δὲ Ρ 13 ὁ πέμπτος ὁ τόνος Ρ 14 μέσων Αποπ (ΑΒΟ) 15 διεζευγμένον S 16 ἔκτος δὲ P ἐστίν om P 17 ἀπὸ - 19 ὁξὐ om. S^{AC} (add ipse marg). bis scripsit C 17 παρυπάτης] ὑπάτης Ρ μέσον S 18 ἔβδομον]ἔβδομος P. έβδομον δὲ S 20 ἐναρμόνιον S 22 παρανίτων S 22 ἐναρμόνιον - 23 διάτονον om P 23 χρωματικήν Anon (Najock) διά τόνου 5 26 νῆτον ύπερβόλαιον Ρ. νίτην ύπερβολεών S

WOTES:

* 1. the faulty text of the archetypus was transmitted in the common ancestor of P and S with the following changes:

1-2 σχήματα έστι : σχημάτων 2 δεύτερον δὲ : δεύτερον 4 παραμέσην : μέσην 5 οὖ τρίτος : οὖ

10 τέταρτος ὁ τόνος : τέταρτον τὸ Ρ, τέταρτον S

9 ὑπατῶν : ὑπάτης 14 μέσων : μέσον

The list is probably not complete; it may be, for instance, that a υῆτον (for νήτη) hides behind 10 παράνιτον (S), 22 παρανίτων (S), and 26 νῆτον (P). See also §62 note 2.

- * 2. It is difficult to understand what made P change the neuter forms in lines 2,5,7-8 etc. into masculines. Curiously enough, the ὄγόσον in 24 has been kept intact.
- * 3. The omission of δε (line 2, after δεύτερου) may be a deliberate emendation.
- ΧVΙ 61. Τόποι φωνών τέσσαρεις ὑπα- Ρ: Τόποι δὲ φωνῶν τέσσαρεις ὑπατοειδή, μεσοειδή, νητοειδή, ύπερβολοειδῆ, έν μὲν οὔν τῷ πρώτω τίθεται τετράχορδα πέντε 5 ὑπολύδια δύο, ὑποφρύγια δύο, ὑπρδώριον ἔν. ἐν δὲ τῷ δευτέρφ 15r ὑποδώριο[ν ἔ]ν' ἐν δὲ τῷ βευτέρω, τρία' δώρια δύο καὶ φρύγιον ἕν. έν δὲ τῷ τρίτω μυξολύδια δύο, ὑπερβολαίων < >. ὑπερβολοειδής 10 έστι πᾶς ὁ ἀπὸ τοῦ ὑπερμιξολυδί- έστι, πᾶς ὁ ἀπὸ τοῦ ὑπερμιξολυδίου.

τοειδή μεσοειδή νητοειδή ύπερβολοειδη' έν μέν οὖν τῶ πρώτω, τίθεται τετραχώς δ'απέντε, ύπολύδια δύο ύποφούνια δύο τρία δώρυα δύο και πρύγιου έν έν δὲ τῶ τρίτω μυξολύδια δύο ύπερβολαίων ύπερβολοειδής ou.

= Anon § 63 (MSS:ABC)

1 τόποι + δὲ Ρ φωνῆς Anon 2-3 -δή quater S, -δής Anon 4 τετράχορδος S, τετραχῶς Ρ πέντε] δ'απέντε P, η̂ς S (ut videtur) 5 ὑπολύδια P et C, άπολύδια AB, ύπολύδιοι S ύποφρύγιοι S 7 δώρια] λύδια Anon (Najock, Vincent) καί non habet Anon 8 μυξολύδια P, μυξολύδιον S δύο] Έν S 9 ύπερβολαίων έν ABC, ύπερβολαίων P, ύπερβολαίως S, ύπερμυξολύδιον έν Anon (Bellermann)

HOTERY

- * 1. Τετραχῶς δ'απέντε (P, line 4) is easily explained; but what is behind the hs of s?
- * 2. Μιξολύδιον Έν ὑπερβολαίως (S, lines 8-9) seems to be an attempt to get something out of a corrupt text.
 - 62. "Αρχεται δέ ὁ μέν ὑπατοει- Ρ: ἄρχεται δέ' ὁ μέν ὑπατοειδής τόπος άπὸ ὑπάτης μέσων ὑποδωρίου και λήγει έπι μέσον δώριου° ο δέ μεσοειδής άρχεται
- 5 άπὸ ὑπάτης μέν φρυγίων, λήγει δὲ ἐπὶ μέσον λύδιον ὁ δὲ νητοειδής ἄρχεται μέν άπὸ μέσης λυδίου, λήγει δὲ έπὶ νήτην συν-
- δής τόπος, ἀπὸ ὑπάτης μέσων ὑποδωρίου και λήγει έπι μέσον δώριον' ὁ δὲ μεσοειδής, ἄρχεται άπὸ ὑπάτης μὲν φρυγίου λήγει δὲ ἐπὶ μέσον λύδιον' ὁ δὲ νητοειδής άρχεται μέν άπό μέσης ληδίου λήγει δέ έπὶ νήτην συν-

ημμένων < > ο δὲ μετά τούτου 10 < > ύπερβολοειδής. = Anon § 64 (MSS:ABC)

ημμένων ό δὲ μετά τούτου ύπερβολοειδης:-

1 δὲ om S μὲν post ἄρχεται transposuit S 2-3 μέσον ὑποδόριον S 3 μέσην Anon (Najock), μέσων ABC 3-4 δόριον S. ὑπολύδιον Anon (Gevaert) 4 ἄρχεται] + μέν S et Anon(Najock, e codice S) 5 μέν om S et Anon (Najock, ut supra), μέσων coniecit Bellermann φρυγίου P et Anon (Najock), φρύγιον S, φρυγίων ABC 6 μέσην Anon(Najock, Bellermann), μέσων ABC 8 λυδίου] μιξολυδίου Anon(Najock), λύδιου S νήτων S 8-9 συνημμένων] + ὑπερμιξολύδιον Anon (Najock, Vincent) 9 τούτου P, τοῦτον S, τούτους ἐστὶν Anon

NOTES:

- * 1. In line 5, it is perhaps more likely that the common ancestor of P and S had the misspelling φρυγίον (for φρυγίων). S corrected the accentuation, P emendated upuyiov into upuyiou.
- * 2. For νήτων (S, line 8), cf. §60 note 1.
- ΧVΙΙ 63. Μεταβολή δέ έστιν ομοίου Ρ: Μεταβολή δέ έστιν ομοίου τινός είς άνόμοιον τόπον άλλοίωσις ίσχυρά και άθρόα. τῶν δὲ μεταβολών αὶ μέν είσι γενικαί, 5 αί δὲ τονικαί, αὶ δὲ συστηματικαί και γενικαί μέν αι τῶν γενῶν είς ἄλληλα μεταβολαί. οίον <u>άρμονίας</u> χρώμα^{*} τονικαί δὲ αὶ τῶν τόνων (οἶον λυδίου. 10 φρυγίου και τῶν λοιπῶν) είς αύτάς μεταβολαί συστηματικαί δέ, ὸπόταν έκ διαζεύξεως είς συναφήν ή έμπαλιν μετέλθη τὸ μέλος. = Anon § 65 (MSS:ABC)
 - τινός είς άνόμοι[ον τόκ]ον άλλούωσις ίσχυρα καὶ άθρόα τῶν δὲ μ[εταβολώ]ν, αί μέν είσι γενικαί. αί δὲ τονικαί' αί δὲ, συστηματικαι και γενικαι μέν αι τῶν γενών είς άλληλα μεταβολαί* οξον, άρμονίας χρώμα τονικά δὲ εἰσὶν, αὶ τῶν τόνων, οἶον, λύδιος φρύγιος καί τῶν λοιπῶν' εἰς αύτάς μεταβολαί' συ< >ματικαί δὲ, ἀπόταν ἐκ διαζεύξεως εἰς συναφήν ή έμκαλιν μετέλθη τὸ μέλος.

1 δε om S 4 et 6 γεννικαί S 5 αι - 6 μεν om ABC, restituit Najock (e codd P et S) 7 γεννών S β άρμονίας P, άρμονιον S, άρμονία Anon 8 τονικαί Anon (AB), τονικόν C, τονικά P, τόνων S 9 δέ] + είσιν P λύδιος Ρ, λυδίου καὶ S 10 φρύγιος Ρ 11 αὐτοὺς Anon (Najock), αὐτῶν S 11 μεταβολαί Anon(Najock, e PS), μεταβολή ABC 13 ἕκ κάλιν S 14 μέλος] + μελωδία S

NOTES:

- st 1. Najock 1975 p.XVI takes 5-6 to be a conjecture in the model of P and S.
- * 2. If the reading of S in line 9 (τόνων) is considered to be an attempt to emendate, it is less likely that the common ancestor of P and S had the correct reading τονικά. Maybe rather τονικά-a small error which must then have been already in the archetypus and which has called forth the emendations of S and C, as well as the correct emendation of AB.
- * 3. The word μελωδία which ends the paragraph in S may have its origin in the μελοποιία which introduces the next paragraph. Between these two paragraphs S has only a comma.
 - 64. Μελοποιία δέ έστι ποιά Χρῆσις τῶν ὑποκειμένων.

P: [μ]ελοποιία δὲ ἐστί ποία 15ν χρῆσις τῶν ὑποχειμένων:-

- = Anon § 66 (MSS: ABC)
- 1 δὲ om S 2 post ὑποχειμένων finem sectionis indicant PS et B, sectionem continuant A et C

NOTES:

- * 1. The Melopoiia is normally treated at the end of the compendia, see e.g. Cleonides (ed. Jan, pp. 206-07).
- * 2. The rest of Anon §66 is printed below, as §86.
- * 3. Once more, S leaves out the $\delta \hat{\epsilon}$ at the beginning of a paragraph; cf. $\S 58,62,63$ and below $\S 65,$
- XVIII 65. Διάστημα <u>δέ</u> έστι τό περιεχόμενον ήτοι ώρισμένον ὑπὸ
 δύο φθόγγων άνσμοίων τῆ τάσει.
 τὸ γὰρ διάστημα φαίνεται, ὡς
 5 τύπω είπεῖν, τάσεων διαφορά
 - 5 τύπω είπεῖν, τάσεων διαφορά είναι καὶ ὅλως τόπος δεκτικός φθόγγων όξυτέρων μὲν <u>οῦτε</u> πέρας <u>οὐσῶν</u> τῆς τῶν ὀριζουσῶν τὸ διάστημα <u>τάσεως</u>, βαρυτέρας
 - 10 < > δὲ ἀνάπαλιν. διαφορὰ δέ ἐστι τῶν τάσεων τὸ μᾶλλον ἡ ἦττον τετάσθαι.
 - = Anon § 50 (MSS: ABCD)
 - 1 δὲ om S et ABC 5 τάσεως S 7 οὕτε om S, ἄτε Anon (Najock) 8 οὕσης Anon 9 τάσεων Anon (ex Aristoxeno) βαρυτέρας] + βαρυτέρων Anon (Najock) 10 ἀνάκαλον Ρ

P: Διάστημα δὲ ἐστὶ τὸ περιεχόμενον ἢτοι ὁρισμένον ὑπὸ
δύο φθόγγων ἀνομίων τῆ τάσει
τὸ γὰρ διάστημα φαίνεται ὡς
τὖπω εἰπεῖν, τάσεων διαφορᾶ
εἶναι καὶ ὅλως τόπος δεκτικὸς
φθόγγων ὀξυτέρων μὲν Οὕτε πέρας οὐσῶν τῆς τῶν ὀριζουσῶν
τὸ διάστημα τάσεως βαρυτέρας
δὲ ἀνώπαλον ὁιαφορὰ δὲ ἐστι τῶν τάσεων τὸ μᾶλλον ἡ
ἤττον τετάσθαι.

NOTES:

- * 1. It is impossible to decide whether or not the common ancestor of P and S had oc in line 1. See §64 note 3 on S's frequent leaving out of this particle.
- * 2. on p. 219 of his Göttingen edition Najock includes oບໍ່ວພັນ (8) among the "Sonderfehler oder Konjekturen" of these MSS. But as long as the corrupt text of the archetypus has not been satisfactorily restored, we cannot know for sure.
 - 66. Σύστημα δέ έστι σύνταξις πλειόνων φθόγγων έν τῷ τῆς φωνης τόπω θέσιν τινά ποιάν ἕνχουσα ἡ τὸ ἐκ πλειόνων ἡ ἐνὸς
- P: σύστημα δέ έστι σύνταξις πλειόνων φθόγγων έν τῶ τῆς φωνῆς τόπω θέσιν τινὰ ποι[ἀν ἔ-] χουσα° <

> :-

- 5 διαστήματος <u>συνεστός</u>.
 - = Anon § 51 (MSS:ABC)
 - 3 τοποθεσίαν S ποιάν om S 4 $\mathring{\eta}^{1}$ S συνεστός om P S συνεστώς Anon
- ΧΙΧ 67. Είς μὲν τὴν φωνὴν τὴν ἀνθρωπίνην, ὥρισται κατά τόπον 'ὸν διεξέρχεται μελφδοῦσα. ὥρισται γὰρ καὶ ὁ μέγιστος καὶ
 - 5 ὁ έλάχιστος τόπος ἐπ'αὐτῆς' οῦτε γὰρ ἐπὶ τὸ μέγα δύναται ἡ φωνὴ είς ἄπειρον αῦξειν τὴν τοῦ ὁξέως καὶ βαρέως διάστασιν οῦτ'ἐπὶ τὸ μικρὸν συνάγειν,
 - 10 άλλ' ἴσταταί που ἐφ' ἐκάτερα. = Anon § 42 (MSS:ABC)
- P: 'Ε[ις μἐν τὴ]ν ἀνθρωπίνην φωνὴν, ὥρισται κατὰ τόπον 'ἀν διεξέρχεται μελωδοῦσα, ὥ-ρισται < > και ἀ μέγιστος και ἀ ἐλάχιστος τόπος ἐπ ἀὐτῆς' οῦτε γὰρ ἐπὶ τὸ μέσα δύναται ἡ φωνὴ εἰς ἄπειρον αῦξιν, τὴν τοῦ ὀξέως καὶ βαρέως διάστασιν, οῦτ ἐπὶ τὸ μικρὸν συνάγειν' ἀλλ' ἴσταται που ἐφ ἐκάτερα <
- 1 φωνήν (sine articulo) post ἀνθρωπίνην transposuit P 2 τόπους S 3 Ὁν διεξέρχεται om S 4 γὰρ om P 6 ἐπὶ τὸ μέγα] ἐπιτεταμένως S, ἐπὶ τὸ μέσα P 7 αὖξιν P 8 ὀξέος καὶ βαρέος Anon(ABD), ὀξέος καὶ βαρέως C, βαρέως καὶ ὀξέως S 10 ὅπου S
- 68. Όριστέον οδν έκάτερον αύτῶν, πρὸς δύο ποιουμένους τὴν ἀναφοράν, τὸ φθεγγόμενον καὶ
- P: > αὐτῶν, πρὸς δύο ποιουμένους τὴν
 ἀναφορὰν, τὸ φθεγγόμενον καἰ

τὸ κρινόμενον, τουτέστι φωνήν 5 καὶ άκοήν. <u>ρύ</u> γὰρ άδυνατοῦσιν 21r καὶ [ἀκ]οήν οὐ γὰρ ἀδυνατοῦσιν αδται ή μέν ποιήσαι ή δέ κρίναι. τούτο έξω θετέον τῆς τε γοησίμου καὶ δυνατῆς ἐν φωνῆ γίνεσθαι διαστάσεως, άμα δ'έπὶ 10 τὸ μικρὸν άδυνατοῦσιν' οῦτε γάρ ή φωνή διέσεως έναρμονίου έλαττόν τι διάστημα δύναται διασαφείν, ούτε ή άκοή αίσθάνεσθαι ώστε γε καὶ Ευνιέναι τί 15 μέρος έστίν, είτε διέσεως είτε άλλου τινός των γνωρίμων διαστημάτων, έπι δέ το μέ..... τῆς φωνής τὸ βαρύ και τὸ ὁξύ ὁ μουσικός σκοπεϊ, τουτέστι πλατύ καί 20 στενόν έχ τοῦ περί τὴν άρτηρίαν πάθους, ταχ'άν δόξειεν ὑπερτείνειν τὴν φωνὴν ἡ ἀκοή, ού μὴν πολλώ τινι.

τὸ πρινόμενον, τουτέστι, φωνήν αὖται' ή μὲν, ποιεῖται' ή δὲ, κρῖναι τούτο εξω θετέον της τε γουαίμου και δυνατής έν φωνή γίνεσθαι διαστάσεως' άμα δ'έπὶ τὸ μιχρὸν ἀδυνατήσιν° οὕτε γαιο ή σωνή διέσεως έναρμονίου έλαττόν τι διάστημα γίνεται διασαφήν, ούτε ή άκοή αίσθάνεσθαι ώστε γε καὶ ξυνιέναι τί μέρος έστίν' είτε διέσεως είτε άλλου τινός τῶν γνωρίμων διαστημάτων έπὶ δὲ τὸ μέλος τῆς φωνής, τὸ βαρύ καὶ τὸ όξὸ ὁ μουσικός σκοπει τουτέστι πλατύ και στενόν, έχ του περί την άρτηρίαν πάθους τάχ άν δόξει έν υπερτείνειν τὴν σωνὴν [ἡ] ἀκοῆ° οὐ μὴν RODAM TLVL

= Anon § 43 (MSS:ABC)

1 'Οριστέον οὖν ἐκάτερον οπ P 4 κρινόμενον PS, κρΐνον Anon 5 οὐ PS, ό Anon 6 ποιείται P 8-9 γίνεται διάστασις S 9 δὲ S 10 ἀδυνατήσιν P 12 έλαττόν PS 12 δύναται] γίνεται P 13 διασαφήν P 17 < Έ>πεὶ δὲ S μέλος P, μέτρον S, μέγα Anon 21 δόξειεν] δόξει έν P, δ΄όξείαν S ut videtur 23 TLVL] TÉVELV S

- * 1. In line 17, the reading of S ($\pi\epsilon \hat{\iota}$ $\delta \hat{\epsilon}$, at the beginning of the first line on the page) seems to imply that a red initial letter was planned.
- * 2. In the same line, neither μέλος (P) nor μέτρον (S) makes sense. The other MSS correctly have μέγα, έπὶ τὸ μέγα corresponding to έπὶ τὸ μικρόν in lines 9-10. Apparently, the model MS was difficult to read - cf. §67,6 where έπὶ τὸ μέγα became έπὶ τὸ μέσα in P, ἐπιτεταμένως in S.
 - 69. Έστιν μέν οὖν [διον τῆς Ρ: ἔστιν μέν οὖν ἔδιον [τῆς άκοῆς τὸ έπὶ τὸ μέγιστον, τῆς δέ φωνής τὸ έπὶ τὸ έλάγιστον πέρας, ή κοινόν άμφοτέρων. όπως
 - άκοῆς] τὸ ἐπὶ τὸ μέγιστον τῆς δὲ φωνῆς τὸ ἐπὶ τὸ ἐλάχιστον μέρος ή κοινον αμφοτέρων όπως

5 δ΄οὖν έὰν λαμβάνη, ὥρισται ἡ τε του όξέως και βαρέως διάστασις είς τε τήν φωνήν < > τίθησιν" < > δέ ταύτη καθ'αύτη νοηθείση τή του μέλους φύσει την αύξησιν 10 άπειρον συμβήσεται γίγνεσθαι* άλλ' δ λόγος ούκ άναγκαῖος είς τό παρόν.

δ΄οὖν ἐἀν λαμβάνη ὥρισται εἴτε τοῦ ὁξέως καὶ βαρέως διάστασις. είς < > τὴν σωνὴν τίθησιν' δὲ ταύτη καθ΄ αὐτῆ νοηθήσει τη του μέλους φύσει την αυξησιν άπειρον < > γίγνεσθαι' άλλ' ὁ λόγος οὐκ ἀναγκαῖος < >

= Anon § 44 (MSS:ABC)

3 τὸ 'λάχιστον 5 4 πέρας] μέρος Ρ κοινὸν] κατὰ S 5 ἐἀν S et ABCD, αν Anon (Bellermann), λάν P ut videtur (λάψ Perne) λαμβάνη codd (λαμβάνει C), λαμβάνεται Anon (Najock), λαμβάνη τις coniecit Bellermann 6 τοῦ βαρέως S 7 ής S τε om P φωνήν] + καὶ τὴν ἀκοήν Anon (Bellermann, ex Aristoxeno) τίθησιν codd, τεθεΐσα Anon (Bellermann, ex Aristo-8 δὲ Ρ. εἰ δὲ S et Anon ταύτη] ταύτην S et C καθ΄ αὐτῆ S, καθ΄αὑτὴν Anon αὐτἦνοηθήσει P, vide annotationem νοηθείη S et Aristoxenus 10 συμβήσεται om P 11 άλλ' ο codd, άλλος Anon (Najock, ex Aristoxeno) άναγχαίως S 11-12 είς τὸ παρόν οπ P

NOTES:

- * 1. In line 1, Najock's text and manuscripts read ຢັປາເທ ວບັນ ເວັດເອນ ມຣິນ. By an oversight this reading has not been mentioned in the critical apparatus.
- * 2. P's reading in 8 is probably to be understood as a correction in scribendo from αὐτἡν to αὐτῆ.

ΧΧ 70. Τοῦ μέλους τὸ μέν έστι λο- Ρ: <Τ>οῦ μέλους τὸ [μέν] έστι λ[ογῶδες, τὸ δὲ μουσικόν. < τὸ συγκείμενον ἐκ τῶν προσωδι- 21 ν τὸ συγκείμενον ἐκ τῶν προσωσιων των έν τοῖς ὁνόμασι* φυσικόν 5 γάο τὸ έπιτείνειν τε καὶ άνιέναι την φωνήν έν τω διαλέγεσθαι. μουσικόν δέ έστι μέλος (περί ό και ή άρμονία καταγίνεται) τὸ διαστηματικόν, τὸ ἐκ φθόγγων τε 10 και διαστημάτων συγκείμενου. δεῖ γάρ έν τούτω διαστηματικήν είναι την της φωνής κίνησιν, καί πλείονος ένὸς τὰς μονάς.

γωδ]ες, τὸ δὲ, μουσικὸν' όντων έν τοῦς όνόμασιν' φυσικόν γάρ τὸ ἐπιτείνην τε καὶ ἀνιέναι την φωνήν έν τω διαλέγεσθαι' μουσικόν δέ εστι μέλος περι ό και ή άρμονία καταγίνεται τὸ διαστιματικόν το έχ σθόγγων τέ και διαστημάτων συγκειμένων:-

>

= Anon §45 (MSS:ABCD)

2 μουσικόν] + λογῶδες μὲν οὖν ἐστι Αποπ 3-4 προσωσιόντων P 5 ἐπιτείνην P 8 ἀρμονική Αποπ καταγίγνεται Αποπ 10 συγκειμένων P 11-13 et §§70a-d ποπ habet P 13 πλείονας Αποπ ἐνὸς S, εἴναι Αποπ(ACD), οπ Β

Quae sequuntur (§§70a-d) e codice S foll 93r-v addidi:

70a. Ού μόνον δὲ ἐκ διαστήματος καὶ φθόγγων δεῖ συνεστάναι τὸ ἡρμοσμένον μέλος καὶ ἔχον τὴν προσήκουσαν στάσιν, άλλά προσδεῖται μιᾶς τινὸς θέσεως καὶ ού τῆς τυχούσης τὸ γὰρ ἐκ διαστημάτων καὶ φθόγγων συνεστάναι κοινὸν καὶ τῷ ἀναρμόστω

- = Anon §46 (MSS:ABCD)
- 1 διαστημάτων Anon 2 στάσιν] τάξιν Anon 3 μιᾶς] ποιᾶς Anon

70b. ὤστε είς τὴν κοινῶς Υιγνομένην σύστασιν τοῦ μέλους, τὸ πλείστην ἔχον ῥοπὴν περὶ τὴν σύνθεσιν < > καὶ τὴν ταύτης ί~ διότητα ὑποληπτικόν τοῦ μέν οὖν ἐπὶ τῆς λέξεως μέλους διοίσει τὸ μουσικὸν τῷ διαστηματικῆ κεχρῆσθαι κινήσει τῆς φωνῆς τοῦ δὲ ἀναρμόστου τε καὶ διημαρτημένου, τῆ τῆς συνθέσεως διαφορῷ τῶν διαστημάτων.

- = Anon §47 (MSS:ABCD)
- 1 χοινῶς] ὀρθῶς Αποπ 2 σύνθεσιν] + που Αποπ 3 ὑποληπτέον Αποπ 6 finem sectionis indicat S
- 70c. 'Ο φθόγγος χοινός μέν έστι αύτό τό δνομα, [δίως <u>δὲ</u> ὁ χαρακτήρ ὁ γραφόμενος, [διαίτατα δὲ ἡ δύναμις <u>αὐτή</u> τοῦ φθόγγου,
 καθ 'ἡν ὁξύν τινα ἡ βαρύν <u>λεγόμενον</u> καὶ <u>ὁριζόμενον</u> ωαμέν'
 Φθόγγος δὲ ἐστὶ φωνῆς ἐμμελοῦς πτῶσις ἐπὶ μίαν <u>στάσιν</u>' καὶ τό5 τε γάρ φαίνεται < > είναι τοιοῦτος οἰος εἰς μέλος <u>τάττεται</u>
 ἡρμοσμένον, ὅταν ἡ φωνὴ φανῆ ἐστάναι καὶ ἐπὶ μιᾶς τάσεως'
 τάσις δὲ ἐστὶν οἴον στάσις καὶ μονὴ τῆς φωνῆς,
 - # Anon §48 (MSS:ABCD)
 - 1 ×οινός SD, ×οινῶς Anon (ABC) δέ habent SD, om Anon (ABC) 2 αὐτοῦ Anon 3 λέγομεν ὂν καὶ ὁριζόμενοί φαμεν Anon 4 στάσιν SABC et D ante corr, τάσιν Anon e cod D post corr 5 φαίνεται] + φθόγγος Anon τάττεσθαι Anon 6 καὶ codd, seclusit Anon (Bellermann)

70d. έστι < > τῶν ἐν μουσικῇ ὁ φθόγγος τὸ ἐλάχιστον καὶ άδιαίρετον ώς μονάς, έν ῷ καὶ σημεῖον έν γραμμῆ ἔστι δὲ ὁ φθόγγος κοινόν κατηγόρημα οξύτητός τε καί βαρύτητος.

= Anon §49 (MSS:ABCD)

1 έστι] + δὲ Anon 2 ὡς μονὰς ἐν ἀριθμῷ Anon 3 post βαρύτητος finem sectionis indicat S

NOTES:

- * 1. The omission of 11-13 and the loss of the Anonymi paragraphs 46-49 (in the numbering of the present edition §§70a-d) - all of which is still preserved in S - is a clear demonstration of my hypothesis that there was an intermediate manuscript between S and the common ancestor of S and P, and that this intermediate manuscript was copied before one folio was lost in the common ancestor. Cf. again the article referred to in \$69 note 1.
- ΧΧΙ 71. Τῶν μελωδουμένων τρία έστι P: Τῶν μελωδουμένων τοία ἐστἰ γένη άρμονία, χρώμα, διάτονον. (21ν) γένη άρμονία χρώμα διάτονον άρμονία μέν <u>ούν</u> έστιν, έν ή τὸ άρμονία μέν οὖν έστιν, ένῆ τὸ πυχνόν ήμιτονιαϊον αύτη δέ έσ- πυχνόν ήμιτονιαϊον αύτη δέ < 5 τι μονοειδής. > HONOELONG'
 - = Anon §52 (MSS: ABCD)
 - 1-2 γένη έστίν Anon 3 οὖν om Anon 4-5 έστι om P
 - 72. Χρώματος δὲ είδη τρία πρῶ- Ρ: χρώματος < > εἴδη τρία πρῶτον μέν και έλάχιστον το μαλακόν τον μέν και έλάχιστον, το μαλακόν καλούμενον, έν ὧ τὸ πυκνὸν τριῶν καλούμενον < έστι διαθέσεων έναρμονίων άεὶ έν
 - 5 δωδεκάτη μοριοτόνου. δεύτερον δὲ τὸ ἡμιόλιον καλούμενον τοῦτο δὲ έστίν, έν ῷ τὸ πυκνὸν ἡμιτονίου ἐστίν ἐν ὧ τὸ πυκνὸν ἡμιτο[ν]ίου έστλν καί διέσεως έναρμονίου. τρίτον τό σύντονον καλούμενον,
 - 10 έν ἄ τὸ πυχνὸν ἡμιτόνιόν έστι.
 - = Anon §53(MSS:ABCD)

έστὶν καὶ διέσεως έναρμονίου τρίτου τὸ σύν[τονο]ν καλούμενον, έν ὧ τὸ πυκνὸν ἡμιτόνιον ἐστί.

όδ οτθοτ <

3 έν ω - 6 καλούμενον om P 4 διέσεων Anon 4-5 ἀεὶ δωδεκάτη μοριστόνου S ante corr, ante δωδεκάτη supra lin έν addidit et supra ριο litteram uel litteras quarum sensum equidem non intelligo, ω tamen uix esse credo, ένὶ δωδεκατημορίω ελαττον D (in rasura, man sec), ἀεὶ δωδεκατημορίφ τόνου ABC, μεζον δωδεκατημορίφ τόνου Anon(Bellermann) 8 διαιρέσεως έναρμόνιον S

NOTES :

- * 1. It is evident that there is a connection between the Ev of P (and of S post correcturam) and the Evi which is part of the words added by a second hand in D.
 - 73. Διατόνου δὲ εἴδη δύο πρῶ- Ρ: διατόνου δὲ ἤδη δύο πρῶτον μέν και έλάχιστον τὸ μαλακόν καλούμενον' τοῦτο δέ έστιν, έν φ τὸ μὲν ὑπό ὑπάτης καὶ παρυπά-
- 5 της < > καὶ λιχανοῦ ἐννάτου δωδεκατημόριον άσύνθετον λαμβανόμενον. δεύτερον δὲ τὸ σύντονον καλούμενον, έν ῷ τὸ μέν ὑπὸ ὑπάτης καὶ παρυπάτης διά-
- 10 στημα ήμιτονιαϊόν έστι, τὸ δὲ παρυπάτης καὶ λιχανοῦ τονιαῖον. = Anon §54 (MSS:ABCD)

- του μέν και έλάχι[στ]ου τό μαλακόν καλούμενου <
- > ຮຸ່ນ ພັ ເດັ່ນຮຸ່ນ [ὑπὸ ὑπά]της καὶ παρυπάτης, διάστημα ήμετονε[αΐον ἐστί,] τὸ δὲ παρυπάτης και λιχάνου τονιαΐου
- 3 τοῦτο 8 καλούμενον om P 4 ὑπὸ S et B, ἀπὸ ACD, seclusit Anon(Najock) 4-5 καὶ παρυκάτης S (ante correcturam; deleuit ipse, ut uidetur), om ABCD, και παρυπάτης διάστημα ήμιτονιαϊόν έστι, τὸ δὲ παρυπάτης Anon(Najock, cf Bellermann) 5 έννάτου (uel έννάτη?) S, έννέα Anon 6 δωδεχατημορίων 6-7 λαμβανομένων Anon 9 ὑπὸ S, ἀπὸ ABCD, seclusit Anon(Najock) Anon xαί] + τὸ ABCD, seclusit Anon(Najock, cum PS et Par 2460) 11 τονιαῖον] + έστιν ε
- 74. < Ή> δὲ ἀρμονική ὡς φαμεν P: < > δὲ ἀρμονική ὡς φαμέν, μονοειδής ὑπάρχει.
 - = Anon §55 (MSS:ABCD)

- μονοειδής ὑπά[ρ]χει[']
- l litteram initialem om PS άρμονική codd, άρμονία Anon(Bellermann)
- 75. Πυκνόν δέ έστι τὸ έκ δύο δι~ Ρ: πυκνόν δέ έστι, τὸ ἐκ δύο διαστημάτων περιεχόμενον <u>έλαττόνων</u> αστημάτων περιεχ[ό]μενον, έλαττόνων τοῦ <u>καλουμένου</u> διαστήματος είς 16r τοῦ καλου[μέ]γου διαστήματος είς τὴν διὰ τεσσάρων συμφωνίαν. <> διατεσσάρων συμφωνίαν.
 - = Anon §56 (MSS:ABCD)
- 2 παρεχόμενον S, περιολυμενον (sic) Perne έλαττόνου S, έλαττον Anon(e cod Neap 1) 3 καλουμένου adhuc vidit Perne, καταλειπομένου Anon 4 την om P, την των D συμφωνιών S post corr

76. Έν δὲ τοῖς είρημένοις γένε- Ρ: ἐπ δὲ τοῖς εἰρημένοις γένεσι λιχανοί μέν είσιν ἔΕ, παρυπάται δὲ τέσσαρες' λιχανοῦ δέ έστιν ό σύμπας τόπος έν ῷ κινεῖται το-5 νιαΐος, ὁ δὲ τῆς παρυπάτης τόπος νιαΐος ὁ δὲ τῆς παρυπάτης τόπος διέσεως έλαχίστης.

= Anon §57 (MSS:ABCD)

σι, λιχανοί μέν είσιν Έξ΄ παρυπάτη δὲ τετάρτη* λιχανὸς δέ ἐστιν ό σύμπας τόπος έν ὧ κινείται τοδιέσεως έλαχίστης:-

1 έχ Ρ 2 είσιν] έστιν S 2-3 παρυπάτη δέ τετάρτη Ρ 3 λιχανός Ρ 4 τόπος ὁ σύμπας S

ΧΧΙΙ 77. Τῆς σωνῆς τόπος ἔστι καὶ κατά τόπον κίνησις, καθ'ὴν μελωδούσα ὸξυτέρα καί βαρυτέρα YÍVETAL.

= Anon §33 (MSS:ABCD)

2 καθόν P, non lig D

Ρ: Τῆς φωνῆς τόπος ἐστὶ καὶ κατά τόπου κίνησις, καθόν μελωδοῦσα' ὀξυτέρα καὶ βαρυτέρα γίνεται'

78. Πάσα μέν σύν φωνή ούτω δύνα- Ρ: πάσα μέν οὔν φωνή, οὕτω δύναται κινεϊσθαι' άλλ'η μέν έστι συν- ται κινεϊσθαι' άλλ'η μέν έστι συνεχής, ή δέ διαστηματική κίνησις. κατά μέν ούν την συνεχή οξεται ή 5 άκοὴ μηδαμοῦ ἐστάναι άλλά φέρεσθαι συνεχώς μέχρι σιωπής, κατά δὲ τὴν διαστηματικήν ἐναντίως* διαβαίνουσα γάρ ἴστησιν αύτὴν έπι μιᾶς τάσεως, είτα πάλιν έφ' 10 έτέρας, καὶ τοῦτο συνεχῶς ποιοῦσα - λέγω δὲ συνεχῶς κατά τὸν χρόνον - ὑπερβαίνουσα μέν < > τούς περιεχομένους ὑπὸ τῶν τάσεων τόπους, ίσταμένη δὲ ἐπ'αύ-15 τῶν τῶν τάσεων καὶ φθεγγομένη ταύτας μόνον αύτὰς μελφδεῖν λέγεται καί κινεῖσθαι διαστηματικήν κίνησιν. <u>καί καλεϊται ή μέν</u> 16ν κήν κίνησιν | καὶ καλεϊται' ή μέν λογική, ή δέ μελωδική.

εχῆς ή δὲ, διαστιματική κίνησις κατά μέν οὖν τὴν συνεχῆ οἴεται ἡ άκοῆ μήδαμοῦ, ἐστᾶναι άλλὰ φέρεσθαι συνεχώς μέ [χρι σι] ωπης κατά δὲ τὴν διαστυματικὴν έναντ[ζως* ξα Ιτησι γάρ αὐτὴν διαβαίνουσα έπὶ μιᾶς τάσεως' εἶτα πάλιν έφετέρα, καὶ τοῦτο συνεχῶς ποιοθσα, λέγω δὲ συνεχῶς κατά τὸν γρόνον ὑπερβαίνουσα μέν τούς περιεχομένους, ύπὸ τῶν τάσεων τόπους' ἐσταμένη δὲ ἐπ'αὐτων των τάσεων, και φθεγγομ[έν]η ταύτας μόνον αὐτάς μελωδεῖν λέγεται καὶ [κινε] Εσθαι διαστηματιλογική ή δέ μελωδική

= Anon §34 (MSS:ABCD)

1-2 δύνασθαι S 4 οὖν cm S 5-6 ἀλλὰ φέρεσθαι] ἀναφέρεται S σι γὰρ αὐτὴν διαβαίνουσα Ρ 9-10 ἐφετέρα Ρ 10 ποιοΌσα - 11 συνεχῶς om S, in marg suppl C 12 μέν] + οὖν Anon 14 ὑπ' S 18 καἰ - 19 μελφδική hic habent codd, post 3 κίνησις fortasse transponenda (Najock) 18-19 ή μέν μελωδική ή δε λογική S

NOTES:

* 1. Observe that S and C make the same omission per homoeoteleuton (10-11).

79., Τὸν γάρ τοῦτο ποιοῦντα οὐ- Ρ: τὸν γάρ τοῦτο ποιοῦντα' οὐδείς φησι λέγειν άλλ'ἄδειν, έκάτερόν τε έν τῆ τοῦ λοιποῦ χρεία < >' όσον γάρ ιστάμεθα, 5 γίνεται τῆ άκοῆ τὸ μέλος άκριβέστερον.

δείς φησί λέγειν, άλλιάδειν έκατέρα τὲ ἐν τῆ τοῦ λοιποῦ χρεία όσου γάρ ίστάμεθα. γίνεται τῆ άχοῆ τὸ μέλος άχριβέστερον'

= Anon §35 (MSS:ABCD)

1 τον] τὰ 5 2 ἀλλὰ μελωδεῖται S ἀείδειν Anon 3 ἐκατέρα Ρ τε codd (το S), δε Anon (Bellermann) 4 χρεία] + φευντέον Anon (Najock, ex όσφ Anon (sed όσον olim coniecit Vincent) 5 γίγνεται Anon

80. Έπειδή τοίνυν άναγκαῖον έν Ρ: ἐπειδή τοίνυν ἀναγκαῖον, ἐν τῷ μελφδεῖν τὴν φωνὴν τάς μέν έπιτάσεις και άνέσεις άφανῶς ποιεϊσθαι, τάς δέ τάσεις αύτάς 5 φθεγγομένας φανεράς καθιστάν (έπειδήπερ τὸν μέν τοῦ διαστήματος τόπον < > διεξέρχεται, ότε μέν έπιτεινομένη, ότε δέ άνιεμένη) και λανθάνειν αύτην 10 δεϊ διεξιούσαν, τοὺς διορίζοντας φθόγγους τὰ διαστήματα έναργεῖς τε καὶ έστηκότας ἀποδιδόναι, λεκτέον άν εξη περί έπιτάσεώς τε και άνέσεως, έτι δὲ 15 οξύτητός τε και βαρύτητος πρός δὲ τούτοις τάσεως καὶ τῶν άκολούθων. 'Επίτασις μέν οὖν έστι

τῶ μελωδεϊν τὴν φωνὴν' τὰς μέν έπιτάσεις καὶ ἀνέσεις ἀφανῶς ποιετσθαι, τὰς δὲ τάσεις φθεγγομένας αὐτὰς φανεράς καθιστάν έπειδήπερ του μέν του διαστήματος τόπον διεξέρχεται* ότε μη έπιτεινομένη ότε δὲ άντμένη και λανθάνειν αύτην < > διεξιούσαν [τοὺς δ]ἐμορίζονται φθόγγους, τὰ διαστήματα έν-[αργεζς] τὰ καὶ ἐστηκότας ἀποδιδόναι λεκτέον αν εξη περι έπιτάσεώς τε καὶ ἀνέσεως' ἔτι δὲ όξύτητά τε καὶ βαρύτητα' πρὸς δέ τούτοις τάσεως και τῶν ἀκολούθων" έπίτασις μέν οὖν έστὶ,

κίνησίς τις φωνής συνεχής έκ βαρύτητος τόπου είς όξύτητα, 20 άνεσις δὲ < > όξυτέρα τόπου είς βαρύτητα' όξύτης δὲ τὸ γινόμενον διά τῆς ἐπιτάσεως, τὸ δὲ διὰ τῆς ἀνέσεως βαρύτης.

κίνησις τίς φωνή συνεχής. έχ Βαρύτητα τόπου είς ὀξύτητα ανεσις δέ όξυτέρα τόπου είς βαρύτητα ' ὁξύτης δὲ τὸ γινόμενο[ν] διά της έπιτάσεως τὸ δέ, διά της άνέ[σεω]ς βαρύτης

= Anon §36 (MSS:ABCD)

5 φθεγγομένην Anon(Najock, ex Aristoxeno), φθεγγομένη C, φθεγγομένους ABD , φθεγγομένας S et P (ordine mutato uerborum) 7 τόπον] + ον Anon (Bellermann, ex Aristoxeno) Β μέν] μή Ρ 9 άνιμένη Ρ καί οπ Anon 10 δεῖ S et Anon(Bellermann, ex Aristoxeno), δε ABCD, om P 10-11 διορίζοντας codd præter P qui δὲ, ὀρίζονται habuisse uidetur , δὲ ὀρίζοντας Anon(Richter, of Bellermann) 11 φθόγγη S 15 ὀξύτητα et βαρύτητα Ρ 16 τάσεως] + τε S 17 ἐπίτασις] "Επίτα είς S ut uidetur 18 τις P et AB, τῆς S et Anon(CD et Par 2532) φωνῆ P 19 βαρύτητος S, βαρύτητα P ut uidetur, βαρυτάτου ABCD, βαρυτέρου Anon(Vincent) 20 δέ] + έξ Anon όξυτέρα P, όξύτητος S, όξυτέρου Anon 21-22 γενόμενον Anon

81. Έπιτείνοντες μέν ούν ώς έπι Ρ: έπιτείνοντες μέν ούν, ώς έπι όργάνων είπεῖν τὴν χορδὴν, είς 22r ὀργάνω εἰπεῖν τὴν χορδὰν, εἰς δΕύτητα αύτην άγομεν, άνιέντες δὲ είς βαρύτητα. καθ΄ ὸν δὲ χρό- δὲ είς βαρύτητα καθὸν δὲ χρό-5 νον άγομέν τε καί μετακινούμεν τήν χορδήν είς ὀξύτητα, οῦπω Égriv < > ôEúthc' Y Ĺνεται γάο καὶ μέλλει " ὁμοίως δέ και ή βαρύτης. ἄμα γάρ αί 10 κινήσεις παύονται, καὶ ἐπιφοιτά ή τε όξύτης και ή βαρύτης ού γάο ένδέχεται τὴν χορδὴν ἄμα τε κινεζαθαι και έστάναι.

όξύτητα αὐτὴν ἄγομεν' ἀνυέντες νου, άγομέν τε καί μετακινοθμεν τὴν χορδὴν εἰς ἀξύτητα ἀοῦκω έστιν όξύτης ή βαρύτης γίνεται γάρ και μέλη ομοίως δὲ καὶ ἡ βαρύτης ἄμα γάρ αἰ μινήσεις παύονται, μαὶ έπιφοιδται είτη όξύτης και ή βαρύτης ού γὰρ ἐνδέχεται τὴν χορδὴν, ἄμα τὲ κινεζοθαι και έστάναι.

= Anon §37 (MSS:ABCD)

2 ὀργάνων S et Anon(ACD), ὀργάνω P et B χορδάν P (post corr?), χορδάν 3 avuentes P 5 te om Anon 7 Eutev Anon (Najock) P (ante corr?) όξύτης] ή όξύτης Anon, όξύτης ή βαρύτης P 7-8 γίγνεται Anon, ώς γίνεται S 8 μέλλει] + ή όξύτης γενέσθαι S, μέλη Ρ 10-11 έπιφοιτα ή όξύτης S, έπιφοιάται είτη όξύτης Ρ

- 82. Διαφέρει οὖν άλλήλων τάδε Ρ: διαφέρει οὖν άλλήλων τάδε. ώς τὸ ποιοῦν τοῦ ποιουμένου.
 - = Anon §38 (MSS:ABCD)
- 2 ποισύντου (sic) P

- ώς τὸ ποισύντου ποιουμένου*
- 83. Τάσις δέ έστι μονή τις καὶ Ρ: τάσις δὲ έστὶ μόνη τῆς κατάστάσις τῆς φωνῆς, τότε δὲ λέγομεν έστάναι την φωνήν, καίτοι τής φωνής κινήσεως ούσης, όταν 5 ήμεν ή αεσθησις αύτην άποφήνη μήτ' έπὶ τὸ όξὸ μήτ' έπὶ τὸ βαρὸ όρμῶσαν. έν μὲν γὰρ τῷ διαστήματι λέγοιτ' άν κινεῖσθαι ή φωνή, Ισταται δὲ έν τῷ φθόγγω, ἄλλως μουσικοῖς καὶ κίνησις, καὶ άλ-
- 10 οδν λέγεται ήρεμία φωνής παρά λως παρ'άλλοις.

 - = Anon §39 (MSS:ABCD)

- στασις τῆς φωνῆς <
 - > χινήσεως οὖσ[ης ὅτ]αν ήμεν ή αξσθησις αύτην άποφήνη μη[τ'έπὶ τ]ὸ όξὸ μήτ'έπὶ τὸ βαρὸ όρμώσης έν μέν γάρ τῶ διαστήμα-דנ אביצבנד מי אניצבנסטמנ ח ששטה" ζσταται δὲ ἐν τῷ ψθόγγψ' ἀλλ'ώς οὖν λέγεται ἡρεμία φωνῆς παρά μουσικής και βίνησις και άλλους παράλλους'
- 1-2 μόνη τῆς κατάστασις P, μονὴ τἰς καὶ φάσις S, μονή τις καὶ στάσις Anon 2 τότε - 4 φωνής om P 6 έπὶ τοξύ S ut videtur 7 όρμώσης P 9 άλλ'ώς P 10-11 παρά μουσιχοίς S et Anon(D), παρά μουσιχής P et C, περί μουσιχοίς Α. περί μουσικής Β 11 βίνησις Ρ 11-12 άλλοις Ρ
- 84. Έπίτασις μέν γάρ και άνεσις Ρ:ἐπίτασις μέν γάρ και άνευσις. κίνησις φωνής, τάσις δέ και ήρε- κίνησις φωνής τάσις [....ή]oeμία διαφέρει όξύτητος καὶ βαρύ- μία διαφέρει όξύτητα καὶ βαρύ-Throc.
 - τητα'

- = Anon §40 (MSS:ABCD)
- laveuous P 2-3 και ήρεμία codd, ήρεμία και Anon(Bellermann), de P dubitandum (accentus tantum acutus cernitur quem interpretari non ausus sum) 3-4 όξύτητα et βαρύτητα P
- 85. Έπ΄ άμφοτέρων γάρ ή τε στά- Ρ: έπαμ[φοτέρων γάρ ή τε] στάσις καὶ ή τάσις θεωρεϊται. σις καὶ ἡ τάσις θεωρεϊται
 - = Anon §41 (MSS:ABCD)
- 2 n om Anon post θεωρεῖται non distinguit P

86. Τῆς μουσικῆς ἐπιστήμης πο- Ρ: τῆς μουσικῆς ἐπιστήμης πολυμερούς υπαρχούσης μέρος έστιν ^{22ν} λυμερούς υπαρχούσης μέρος έστιν ή άρμονική, διαιρεθεΐσα είς τρόπους πεντεκαίδεκα, ών πρώτος λύ- κους πεντεκαίδεκα ών πρωτολύ-SLOC.

ή άρμονική διαιρεθεΐσα, είς τρόbLOS'

= Anon §66 (MSS:ABC)

2 ύπαργούσης] + ής ABC 4-5 πρωτολύδιος P

μέν άνω της λέξεως, τὰ δὲ κάτω τῆς κρούσεως' προσλαμβανόμενος. ζ έλλιπές 5 καί ταῦ πλάγιον. ή δὲ σχηματογραφία αὐτῶν καὶ τὰ όνόματα έγράφη έκάστης χορόῆς όπισθεν, ότε περί τόνων τὸν λόγον έποιούμεθα' άλλ'είπωμεν 6ή καί 10 τὰ ἐπίλοιπα.

87. Αυδίου δὲ τρόπου σημεῖα, τὰ Ρ: λυδίου δὲ τρόποι σημεῖα τὰ μέν, ανω της λέξεως τα δέ, κάτω της χρούσεως πρόσλαμβανόμενος ζ έλιπές και ταθτα πλάγιον ή δὲ σχηματογραφία αὐτῶν, καὶ τἀ ονόματα έγράσει έχάστης χορόης δπισθεν ότε περί τόνων των λόγον . έποιούμεθα' άλλ'εϊπομεν δή καὶ τά ἐπίλουκα'

1-5 = Anon §67 init (MSS:ABC)

1 δὲ om Anon τρόπου S et Anon, τρόπου P 4 ἐλλειπὲς Anon, ἐλλιπὲς S, 5 ταῦ Anon, ταῦτα P, T S post 5 ea quae §11 inuenies una cum notis musicis exscripsit S 6-10 non habet S Β τόνων τὸν scripsi, τόνωντῶν P (sed ante corr νον videtur habuisse; quod ipse in scribendo correxit), τὸν αὐτῶν Najock(pp.XIV et 20), quem olim secutus sum 7 ἐγράon et 9 εἶπωμεν scripsi

NOTES:

- * 1. For lines 1-5, cf. §11, note 1.
- * 2. The reference in 6-9 must be due to the Byzantine 'redactor' who gave the Hagiopolites compilation its actual shape.

88. Διπλούς γάρ ὁ χαρακτήρ τῶν Ρ: διπλούς γὰρ ὁ χαρακτήρ τῶν φθόγγων εξληπται, έπειδή και δι- φθόγγων εξληκται [έπειδ]ή και διπλήν έχει την χρήσιν - έπι λέξεως πλην έχει την χρήσιν έπιλέξεως δή και κρούσεως - και ότι έν τοῖς 5 άσμασί ποτε μεσολαβεϊ καὶ κῶλα,

δ[ή καὶ κ]ρούσεως καὶ ὅτι ἐν τοῖς ασμασι ποτέ μεσολαβεϊ καί κώλα,

καὶ διαφόρω χαρακτῆρι τότ άνάγκη χρήσασθαι' (δίαν γὰρ άρχὴν τῆς άναγνώσεως λήψεται τὸ μέλος, καὶ καταμηνύει ώς έν κρούσει την χρή-10 σιν έχει, καὶ ὅτι οὐ ῥητῷ <u>περι</u>λέληπται ή στίξις, άλλ' έστιν ή παρελκυσμός μέλους κατά τάς τοῦ όητου συλλαβάς ή μεταβολή έπί κῶλον μεσολαβοῦν ἡ ἐπαγόμενον. 15 και τὰ μὲν ἄνωθεν τῆς λέξεως 17r - διά γάρ φωνής άνωθεν ή λέξις μόνης - τὰ δὲ τῆς κρούσεως κάτω-

και διαφόρω χαρακτῆρι τότ ἀνάγκη χρήσασθαι' ίδίαν γὰρ ἀρχὴν τῆς άναγνώσεως λήψεται το μέλος καὶ ματαμηνύει ώς έν πράσει τὴν χρῆσιν έχει και ότι ού όπτω περιλέληπται ή στίξις' άλλ'ἔστι 'n παρελκισμός μέλους κατά τάς του ρητου συλλαβάς ἡ μεταβ[ολἡ έ]πὶ κώλον μεσολαβούν. ή έπα[γόμενον. και τά] μέν άνωθεν τῆς λέξεως. διά γάρ φωνῆς ἄνωθεν ἡ λέξις μόνη τὰ δὲ τῆς κρούσεως κάτωθεν διά γεισών

= Anon §68 (MSS:ABC)

θεν, διά χειρών.

1 γὰρ non habent S et Anon 4 δή] γὰρ S et Anon 9 κράσει P 10-11 περιλέληπται P, περιείληπται S, παραλέληπται C, παραλέλειπται Anon(AB) 12 παρελχυσμένου S 14 μεσολαβούσα S 17 μόνη Ρ post 18 non dist P

NOTES:

- * 1. In the addition of $\gamma \dot{\alpha} \rho$ in P (line 1) we recognize once more the 'redactor's hand; the word serves as a link between §88 and §87,9-10.
 - 89. Φθόγγοι καθ΄ Εκαστον πάντα Ρ: φθόγγοι καθέκαστον τρόπον τρόπον μελφδούμενοί είσιν όκτωκαίδεκα.
 - πάντα μελωδούμενοι, εἰσὶν όκτω**παίδεπα + +**
 - = Anon §69 init (MSS:ABC)
 - 1-3 litteris rubris scripsit S τρόπου πάντα Ρ όκτοκαίδεκα] IH s
- ΧΧΙΙΙ 90. Τὰ μέλη ἡ ἀπλῶς ἡ κατὰ σύγ- Ρ: Τὰ μέλη ἡ ἀπλῶς ἡ κατασύγκρασιν κρουομένων τῶν φθόγγων έξηχεῖται' ή δὲ σύγκρασις γίνεται συμφώνων ή διαφώνων προυομέ-5 νων. καὶ τὴν μέν τῶν διαφώνων σύγκρασιν φράγμα καλούσι, την δέ σύγκρασιν φράγμα καλούσι την δέ τῶν συμφώνων συμφωνίαν καὶ λαμ- τῶν συμφώνων, συμφωνίαν καὶ λαμ
 - κρασιν κρουομένων των φθόγγων έξηχεζται ή δὲ σύγχρασις γίνεται συμφώνων ή διαφώνων χρουομένων και την μέν των διαφωνών

βάνεται έπὶ μὲν τῶν ἀσμάτων κρᾶσις μόνη σύμφωνος, έπὶ δὲ τῶν 10 μελών άμφότερα.

βάνεται έπὶ μὲν τῶν ἀσμάτων, κοάσις μόνη σύμφωνος έπὶ δὲ τῶν μελών άμφότερα.

3 έξήχεται S 6 φράγμα PS, φρύαγμα coniecit Vincent 10 μερών (vel μελων?) secundum Vincent habet P, sed est μελων (etiam in S) άμφότερα PS. άμφοτέρα conject Vincent

TRANSLATION:

90. The melodies are made in such a way that the tones are produced either single or mixed, the mixture being either of consonant or of dissonant tones. The mixture of dissonant tones is called Phragma (?), the other is Symphonia. In songs, only consonance is accepted, in (instrumental) melodies both.

NOTES:

- * 1. §§90-03 constitute Vincent's Fragment I (Notice... pp.260-63).
- * 2. In line 6 (and in §§91-93 passim) Vincent corrects the strange φρᾶγμα of P (and of S!) into φρύαγμα. For the time being I have kept the reading of the two manuscripts; it may be an otherwise unknown terminus technicus.
- * 3. 'Αμφότερα in 14 is somewhat loose, but not necessarily to be corrected.
- φθόγγος δύο συμφώνους πράσεις δέχεται καὶ τέσσαρα φράγματα. καί ὁ δεύτερος δύο συμφώνους 5 καὶ τέσσαρα φράγματα° άλλὰ τὸ

μέν <εν> φράγμα ταύτὸ ενὶ τῶν προειρημένων, τά δὲ τρία διάφορα. δ δὲ τρίτος συμφωνίαν μίαν καὶ τέσσαρα φράγματα ο δε τέταρτος

10 <κατά άγωγὴν συμφωνίαν μίαν καί> άντιστρόφως κατά άνάλυσιν μίαν καί τρία φράγματα ο δε πέμπτος δμοίως άντιστρόφως συμφωνίας δύο καί φράγματα κατά άνάλυσιν δύο

15 και κατά άγωγην δύο.

2 συμφώνους S, συμφώνων coniecit Vincent 2 πράσεις coniecit Vincent, κράσις PS 3 φρυάγματα coniecit Vincent 4 και - 5 φράγματα per homoeoteleuton om P, habet S, ὁ δὲ δεύτερος δύο συμφωνίας καὶ τέσσαρα φρυάγματα eleganter suppleuit Vincent 6 εν suppleui (πρῶτον Vincent)

91. Τῆς δὲ διαπασῶν ὁ μὲν πρῶτος Ρ: τῆς δὲ δ[ια]πασῶν ὁ μὲν πρῶτος φθόγγος, δύο συμφώ[νους κ]ράσις δέχεται, καὶ τέσσαρα φράγματα'

> άλλά τὸ μέν φράγμα ταύτὸ ἐπὶ τῶν προειρημένων τὰ δὲ τρία διάφορα. ό δὲ τρίτος, συμφωνίαν μίαν καὶ τέσσαρα φράγματα ό δὲ τέταρτος.

άντι στρόφως κατά άνάλυσιν μίαν καὶ τρία φράγματα ὁ δὲ πέμπτος όμοίως άντιστρόφως συμφωνίας δύο καὶ φράγματα κατὰ ἀνάλυσιν δύο κα[ι κατά ά]γ[ω]γήν δύο

ένι scripsi, ἐπί PS, ἐστι voluit Vincent 10 lacunam suppleui eodem fere modo atque Vincent (p 261 not 3) 11 ἀνάπλησιν et 12 φρυάγματα coniecit Vincent 13 an ἀντιστρόφως delendum ? συμφωνίας PS, correxit Vincent

TRANSLATION:

91. The first tone of the octave (a G F E D C B) admits two consonances $(a-E \ and \ a-D)$ and four dissonances $(a-G, \ a-F, \ a-C, \ a-B)$. The second tone (G), too, admits two consonances and four dissonances: one of these (G-a) is the same as one of the aforementioned (a-G), three are different. The third tone (F) has one consonance (F-C) and four dissonances. The fourth (E)has one consonance upwards (E-B) and, conversely, one downwards (E-B), and three dissonances. In a similar way, but oppositely, the fifth tone (D) has two consonances, but two dissonances downwards (D-C and D-B) and two upwards (D-E and D-F).

NOTES:

- * 1. The number of intervals is not constant: if a is used as base, there are 6 (2+4), G also gives 6 (2+4), but for F the figure is 5 (1-4), for E = 5 (1+1+3), and for D = 6 (2+2+2).
- * 2. Commenting on P's omission of lines 4-5, Vincent rightly points out "que le manuscrit de l'Hagiopolite fourmille de ces omissions par ὁμοιοτέλευτον". On the strength of this observation one might be inclined to follow Vincent's reconstruction of lines 9-12 and to supply as follows:

ό δὲ τέταρτος άντιστρόφως χατὰ <άγωγὴν συμφωνίαν μίαν χαὶ χατά> άνάλυσιν μίαν καὶ τρία φράγματα.

This, however, raises a problem; the function of the adverb αντιστρόφως. One possible solution would be that ἀντιστρόφως in line 13 is an interlinear gloss on ὁμοίως, and that the adverb in its earlier occurrence serves to juxtapose the consonances κατά άγωγήν and κατά άνάλυσιν.

- * 3. In line 6, the common error of P and S seems to be a "majuscule error" (ENI > ENI).
- 92. Προσληφθείσης δὲ τῆς δευτέ- Ρ: προσλειφθήσης δὲ τῆς δευτέρας διαπασών συμφωνίας άλλα προσ-17γρας διαπασών συμφωνίας, άλλά προστίθενται πράματα, τῆς τε διαπα- τίθαινται πρατήματα τῆς τε διαπασῶν καὶ μετ'αὐτὴν τῆς διατεσσά-5 ρων καί διαπέντε καί δίς διαπασῶν' τὰ δὲ ἄλλα φράγματά είσι ταύτά, τάσει διασέροντα.

σῶν' καὶ μετ'αὐτὴν τῆς διατεσσάρων και διαπέντε' και δίς διαπασῶν' τὰ δὲ ἄλλα φράγματα εἰσὶ ταύτὰ τάσει διαφέροντα:

2 συμφωνίαν S άλλά PS, correxit Vincent 3 κράμματα S, κρατήματα P, correxit Vincent 5 διαπεντε] ε S 6 post δὶς διακασῶν lacunam suspicatus est Vincent 7 ταθτα S φρυάγματα Vincent

TRANSLATION:

- 92. If the second octave is added (to the one analyzed in §91), other mixtures arise, such as octave, octave + fourth, octave + fifth, and double octave. But the new dissonances are not different (from those described in §91), except in their extension (i.e. the ambitus, because of the added octave).
- 93. Πρός την των άσμάτων κρου- Ρ: πρός την των άσμάτων κρουσιν λυσιτελεστέρα ή διαπασῶν, κράσει συμφωνιών περιττεύουσα καί πλεονεκτούσα καί τοῖς κομ-5 πισμοῖς ίδικῶς, τριττή δὲ τούτων ή διαφορά ή γάρ βαρειών πρός βαρείας, ή βαρειών πρός όξείας, ή όξειῶν πρός όξείας. οί δὲ ιε' τρόποι διαφέρουσιν ἔ-10 καστος έκάστου άπέχοντες τῆ διατεσσάρων συμφωνία.
 - σιν. λυσιτελέστερα ή διαπασών πράσει συμφωνιών περιττεύουσα και πλεονεκτούσα και τοίς κουπισμοῖς, ἐδικῶς* τριττῆ δὲ τούτων ή διαφορά ή γάρ βαρειών πρός βαρείας, ή βαρειών πρός όξείας, ή όξειῶν πρός όξείας. οί δὲ τε τρόποι διαφέρουσιν εκαστος, έκάστου ἀπέχοντες τῆ διατεσσάρων συμφω[νία.]
 - 1 κρούσιν] οὖν κράσιν S 4 καί¹ om S (in fine lineae) 5 τρίτη S 7 προβαρείας et 7-8 προόξείας S 9 δὲ με' Ι δεκαπέντε S

TRANSLATION:

93. For the accompaniment of songs, the octave is more useful. This is due to its larger mixture of consonances, especially in the Kompismoi. Of these (i.e. the Kompismoi?) there are three different kinds: low tones go with low, or low with high, or high with high. As regards the fifteen Tropoi, these differ from each other in so far as they are situated at fourth distances (?).

NOTES:

* 1. The reading of S in 1-2 (οὖν πράσιν for προθσιν) reflects an interlinear correction in an ancestor manuscript: ០ព

κράσιν

- * 2. For κομπισμός (= repetition of tone at same pitch), see Najock 1972, pp.162-63 and 172-74.
- * 3. Vincent seems to have understood τούτων in 5-6 as referring to the κράματα in §92,3. Why not to the repercussional Kompismoi?
- * 4. Vincent's rendering of lines 9-11 makes the connection with the preceding more intimate than it is in the original: "Et, à ce propos, il est bon de rappeler que les 15 tropes se dépassent mutuellement trois à trois par intervalles de quarte".

ΧΧΙΥ 94. Φρυγῶν δὲ εὕρημά φασιν είναι Ρ: [φρ]υγῶν δὲ εὕρημα φασίν είναι. τὸν αύλόν, διὰ τὸν Μαρσύαν καί "Ολυμπον τκαί Σάτυροντ·είσι γάρ ούτοι Φούνες.

τον αύλον' διά τον μαρσίαν καί. όλυμπον καὶ σάτυρον' εἰσὶ γὰρ ούτοι πούνες

2 μαρσίαν Ρ, μαρσίης 5 1 be om S 3 locus fortasse corruptus; an τον σάτυρον vel και "Υαγνιν legendum? vide annotationem

TRANSLATION .

94. It is said that the Aulos was invented by the Phrygians. For Marsyas, Olympos, tand Satyrost were Phrygians.

NOTES:

- * 1. §§94-95 constitute Vincent's Fragment II (Notice ... pp.262-65).
- 2. Marsyas and Olympos are well known Phrygians connected with the origin of auletics. Satyros is not known in this connection; but Marsyas and his father Hyagnis were Satyrs! One feasible emendation would therefore be to see the σάτυρον of P and S as a gloss in their model manuscript, explaining the name "Yayvuv. But it may also be that the text originally spoke of , "Ολυμπον τον Σάτυρον - to distinguish him from ο Πυερικός "Ολυμπος, the shepherd mentioned in §95.7-20.
- 95. Σύριγγος είδη δύο το μέν γάρ έστι μονοκάλαμον, τὸ δὲ πολυκάλαμον' ο φασιν εύοπμα Πανός τοῦ Αίθέρος και νύμωης Οίνόης. 5 και ὁ μέν μύθος ούτως, ὁ δὲ φυ-
- σικός λόγος τοιούτος* Κατά τὸν Πιερικόν "Ολυμπον καλαμώνος άποξηρανθέντος άποθραυσθείς δόναξ είς συριγκοειδή χείλωσιν
- 10 ὑπό τοῦ είσρέοντος ἀνέμου διὰ τής χειλώσεως λιγυρόν ήγον άπετέλει. οὖπερ ὁ ποιμήν άκούσας ήσθη, καί τούτον έκτεμών προσηνές τι καί έπακτικόν άπεσύριζεν.
- 15 όμοίω δὲ τρόπω και άλλους όργανοποιησάμενος τούς άναλογίαν Εχοντας πρός τὸν εὐρημένον φθόγγον ήρμόσατο καί ποιήσας πεντασύριγγον έζπλώθη παρά τῶν ἄλλων

Ρ: σύριγγος είδη δύο το μέν γάρ έστι μονοχάλαμον το δέ πολυκάλαμον ό φασίν ευρημα καντός τοῦ αίθέρους καὶ νύμωπε οἰνόπε και ό μέν μύθος ούτως ό δέ αυσικός λόγος τοιούτος κατά τὸν ειέρικνὸν όλυμπον καλαμῶ[νος] ἀποξηρανθέντος ἀποδραυ[σθείς 18r δόναξ] είς συριγκοειδή χείλωσιν, ύπὸ τοῦ εἰσρέοντος ἀνέμου, διὰ της χειλώσεως, λιγυρόν ήχον άπετέλει ούπερ ο ποιμήν απούσας ησθη και τούτον έκτεμών, προσηνές τι και έπακτικόν άπεσύριζεν^{*} όμοίω δέ τρόπω και άλλους όργανοποιησάμενος τούς άναλογίαν Εχοντας, πρός τον εύρημενον αθόγγον ήρμώσατο καὶ ποιήσας πεντασύριγγον, έςηλώθη παρά τῶν ἄλλων

20 ποιμένων. εἴτα τούτοις ἔντιμος ἡ χρῆσις γινομένη καἰ τοῖς λοιποῖς άγροἰκοις, ὕστερον καὶ ἐν ταῖς πολιτικαῖς ἀπολαύσεσι παρελαμβάνετο. οἰ δὲ τότε Μακεδόνων

λαμβάνετο. οἱ δὲ τότε Μακεδόνων
25 βασιλεῖς επὶ τὰ βασίλεια μετήνεγκον αὐτῶν τἡν χρῆσιν, ὥστε
μέλος ἐπικαλεῖσθαι Μακεδονικόν.
Μετὰ δὲ τοῦτο "Αττις τὸ δεκακάλαμον αὐλοποιήσας ποιμενικὴν ἐ30 κάλει σύριγγα, ποιήσας τὸ<ν> μὲν
πρῶτον δεκαδάκτυλον' καὶ δακτύλφ
άφελὼν ἔως τεσσάρων, τοὺς λοιποὺς
ἰσομήκεις ἑξαδακτύλφ χειλώσας,

35 την τομήν, τὰ βουκολικά καὶ αξ- 18ν την τομήν, τὰ βουκολικὰ καὶ αζ- πολικά παρὰ τὸν Σαγγάριον ποτα- πολικά παρὰ τὸν σύριγκον ποτα- μὸν ἐσύρισε.

πηρήσας τῆ τῶν παχῶν διαφορά

ποιμίων είτα τούτοις έντιμος ή χρησις γινομένη καί τοῖς λοιποϊς άγροίκοις υστερον καί έν ταϊς πολιτικαϊς άπολαύσεσι, παρελαμβάνετο' οι δὲ τότε μακεδόνων βασιλείς έπὶ τὰ βασίλεια μετήνεγκ[ον] αὐτῶν τὴν χρήσιν καὶ τὸ μέλος αὐτῶν, ἐπικαλεῖσθαι μακεδώνιον΄ μετά τοῦτο ἄττις τόδε κάλομον αύλοποιήσας ποιμενικήν έκάλει σύριγκα" ποιήσας τὸ μὲν πρώτον, δεκαδάκτυλον, και δακτύλω άφελων έως δέ τούς λοιπους ίσομήκεις έ[ξαδακτ]ύλω χειλώσας, τηρήσας τῆ τῶν πη[χῶν διαφορ]ᾶ πολικά παρά του σύριγκου ποταμόν, εύσηρήσαι.

1 σύριγχος S, fortasse recte 3 εύρεμα S παντός P 4 αίθέρους P 7 Πιερικόν Vincent, πιέρικνόν P, ἐπί ἀρύκον S ut videtur 7-8 καλαμώνος scripsi, καλαμόνος S, καλαμ[] P, καλάμου Vincent 8-9 ἀποθραυσθείς δόναξ S, άποθραυ[] P, άποθραυσθέντος τε conject Vincent 9 συριγγοειδή Vincent κοιλίωσιν maluit Vincent 13 ήσθη Vincent. ήσθη PS 14 έπακτικών S 15-16 όργανοποιησάμενος P et Vincent, όργανοπηοισάμενος S 16-17 ἔχοντες S 18 ἡρμόσατο Vincent, ἡρμώσατο P, ἤρμωσε S 18-19 παντασύριγγον S ante correcturam (correxit ipse) 20 ποιμίων Ρ 21 γενομένη S 25 βασιλεῖς] ἡσθέντες βασιλεῖς S 25-6 μετήνεγ[καν αὐτ]ῶν suppleuit Vincent 26 ωστε S, καὶ τὸ P 27 μέλος] + αὐτῶν P (et S supra lin) καλεῖσθαι S μακεδώνιον P, μακεδόνιον Vincent 28 δὲ om P 28-29 τὸ δέ**κα χάλαμον αύλοποιήσας S, τόδε χάλομον αύλοποιήσας P, τὸν δεχάλαμον αύλὸν** ποιήσας coniecit Vincent (p 264 n 1), fortasse τὸν δεκακάλαμον αὐλὸν κοιήσας scribendum 29 ποιμενικόν S 30 σύριγκα S post correcturam τον μέν coniecit Vincent, το μέν PS 31 δακτυλον Perne, δακτύλ[ους] Vincent 32 τεσσάρων S, δὲ P et Vincent 33 ἐξαδακτύλω S, ἐ[νὰ ἐκάστψ ἐσχηκέναι αύ]λῷ coniecit Vincent 34 τηρεῖσθαι S τῆ τῶν] τ'αὐτῶν coniecit Vincent 34-35 παχών διαφορά τὴν τομήν scripsi, παχών διαφορά τὴν τιμὴν S, πη[]α τὴν τομὴν Ρ, πη[λικότητα καὶ] τομὴν coniecit Vincent 36 σαγγάριον S, σύριγκον P, Σύριγγον Vincent 37 ἐσύρισε coniecit Vincent, ἐσύρισαν S, εύσηρήσαι P

TRANSLATION:

95. Of the Syrinx (the shepherd's pipe) there are two kinds: one of them consists of a single reed, the other of many. It is told that the latter was invented by Pan, son of Aither and the nymph Oenoe. But that is legend! The following is what really happened: In the days of the Pierian Olympos, a bed of reeds had dried up; a pole-reed had been broken with a rim like those of a Syrinx, and when the wind streamed across the edge, the reed gave forth a clear and sweet sound. Hearing this sound, the shepherd was delighted, cut off the reed, and produced a sound which was both soft and attractive. Having made other pipes after a similar fashion, he used those which conformed with the tone already found and made a five-reed Syrinx - for which he was zealously admired by his fellow shepherds. Lateron, the use (of this instrument) was honoured among the shepherds and the other peasants, and at last it was used for enjoyment in the towns as well. The Macedonian kings at the time introduced these instruments into their palace, whence the expression 'Macedonian Melos' is derived. Afterwards, Attis constructed the 'ten-reeder' and called it 'a shepherd's Syrinx'. He made its first reed ten fingers long, the next three were shortened by one finger's length each, and the rims of the remaining reeds were cut in such a way that they had the same length as the one which was six fingers long, Having done all that, he played the tunes of cowherds and goatherds on his Syrinx at the banks of the Sangarios River.

NOTES:

- * 1. The Syrinx was probably spelled with $-\gamma x-$ in the model of S and P, cf. S in line 1, P and S in 9, S in 30, and P in 36.
- * 2. In line 25, the $\dot{\eta}\sigma\theta\dot{\epsilon}\nu\tau\epsilon\varsigma$ of S may have been an interlinear gloss in the model MS, to explain why these kings introduced a rural instrument into their palace. I have taken the αὐτῶν of S and P in 27 to be another gloss. Cf. also §94, note 2.
- * 3. I hesitate as to the αὐλοποιήσας in 29. It may be a mistake, called forth by οργανοποιησάμενος in 15-16. Curiously enough, there is a compound word of the same type in §17,7-8 (σωματοποιηθῆναι). Is this a coincidence?
- * 4. I still do not understand the details of Attis's δεκακάλαμον (28-35). Anyhow, the ἐξαόακτύλφ of S in 33 in all likelihood takes us somewhat nearer to an understanding than Vincent was in 1847: Attis's instrument seems to have consisted of ten reeds, not of one reed with many holes.

96. Πᾶν δὲ ἀρμονικόν διάστημα Ρ: πᾶν δὲ ἀρμονικὸν διάστημα όριζόμενον αίσθήσει τῆ δι άκοῆς πέντε διαφοραίς όργάνων άποκτυπεϊται φυσικώς' διό καὶ είς πέν~ πεϊται φυσικώς' διὸ καὶ είς πέν-5 τε μόνον καταδιήρηται τρόπους.

έστι δὲ τὰ πέντε ὄργανα τάδε° σάλπιξ, αύλός, φωνή, κιθάρα, πτερόν, ονόματα δέ τῶν τρόπων* δώριος, ὁ βαρύτατος, σάλπιγγος

όριζόμενον αίσθήσει τη διακοής. πέντε διαφοραϊς όργάνων άποκτυτε μόνον, χατάδιείρηται τόπους έστι δὲ τὰ πέντε ὅργανα, τάδες σάλπιξ' αὐλός' φωνῆ' κιθάρα' πτερόν° ὀνόμ<α>τα δὲ τῶν τρόπων, δώρυος, ὁ βαρύτατος, σάλπιξ'

10 φρύγιος, ὁ μετ'αὐτόν, αὐλῶν' λύδιος, ὁ καὶ μέσος, φωνής. αίόλιος, κιθάρας* ίάστιος, πτερού.

15 μάλλον και ήττον διαφοραί το ὑπὸ μάλλον, και ήττον διαφοραί το ὑπὸ, καί ύπερ εκάστω γαρίζονται.

φρύγιος ὁ μετ'ἀυτῶν αὐλῶν' λύδιος ο και μέσος φωνης. αίολιος πιθάρας. ιάπτιος πτερόν'

αί δὲ τῶν ὁργάνων τούτων ἐπὶ τὸ αί δὲ τῶν ὁργάνων τούτων ἐπὶ τὸ καὶ ὑπὲρ ἐκάστω χαρίζεται :-

3 an πέντε διαφόρους όργάνους legendum? 5 διήρηται S τρόπους S et Vincent, τόπους P 9 ή S σάλπιγγος coniecit Vincent, σάλπιξ P et S 10 αὐτόν S et Vincent, αὐτῶν P αὐλόν in αὐλῶν (vel αὐλῶν in αὐλόν) cor-12 κιθάραι S 13 πτερού S et Vincent, πτερόν P; fortasse πτεrexit S ρων legendum 16 χαρίζονται scripsi, χωρίζονται S, χαρίζεται P et Vincent

TRANSLATION:

96. Every harmonic interval, as defined by hearing is made to resound by means of five different instruments. This is why it (the Harmonics?) is divided into five Tropoi, only. The five instruments are the following: The Salpinx (trumpet), the Aulos (flute), the human voice, the Kithara, the Pteron (shepherd's pipe?). The names of the Tropoi are:

Dorian, the lowest one, for the Salpinx Phrygian, the one which comes next, for the flutes Lydian, the middle, for the human voice Aeolian, for the Kithara

Ionic, for the Pteron. The differences between these instruments as to higher and lower pitch give the hypo- and the hyper- to each (Tropos?).

NOTES:

- * 1. This paragraph is Vincent's Fragment III (Notice ... pp.264-267).
- * 2. There are interesting parallels between §96 and the Anonymi II et III Bellermanni (Anon §§17 and 50, the latter = Hagiopolites §65).
- * 3. For *TEPÓV (lines 8 and 13), see Vincent p.8, note 2.
- ΧΧΥ 97. 'Η σάλπιξ' τραγωδία' παπίας' Ρ: 'Η σάλ[πι]ξ' τραγωδία' παπίας' μεσότριτος κιθαρφδία λύρα όξύ- μεσότριτος κιθαρωδία λύρα όξύτονον' κωμφδία' κιθάρα' δώριος' τονον' κωμωδία' κιθάρα' δώριος' φρύγιος πλυνθίον σάλπιξ αύλός φρύγιος πλυνθίον σάλπιξ αύλός 5 ὕδραυλις' αιόλιος' πτερόν' κιθάρα' ὕδραυλις' αιόλιος' πτερόν' κιθάρα' σύριξ' λύδιος' φωνή' ίάστιος' πτε- σύριξ' λύδιος' φωνή ιάστειος πτερόν. ρόν:-
 - 4 πλυνθίου vel πληνθίου P 1-7 om S

ρυτέρων, όδὸς [ἀν]άκλησις διὰ τὸ έν-

αντίον ἡ κίνησις φθό[γγων ἐκ] βα-

ρυτέρων τόπου, έπὶ τὸ ὁξ[ύτερον,

γάς και τάς άναλύσεις δεζ μελω-

δεϊν έπτείνωντας μάλλον και μή

εμμονος αύτων και έπιμηκέστερα

έκφώνησις άκριβεστέρα τῆ άκοῆ

χαρίζεται τὴν χρίσιν:-

βραχύνοντας τούς φθόγγους ή γάρ

NOTES:

- * 1. This is Vincent's Fragment IV (Notice...p.266). It is only transmitted in P.
- * 2. As already suggested (§13 note 1) this strange list of instruments, genres, and modes may have been a marginal entry in the model manuscript. The bizarre order - which seems to elude any reasonable systematization may perhaps be due to a peculiar (diagrammatic?) arrangement in the model of P.
- ΧΧΥΙ 98. 'Αγωγή προσεχής άπὸ τῶν βα- Ρ: 'Αγωγή προσεχής άπὸ τῶν βαρυτέρων όδός, άνάλυσις διά τὸ έναντίον ή κίνησις φθόγγων έκ βαρυτέρου τόπου έπι τὸ όξύτερον.
 - 5 άνάλυσις δὲ τούναντίον, τὰς άγω-19x ἀνάλυσις] δὲ τούναντίον τὰς άγωγάς και τάς άναλύσεις δεῖ μελωδεϊν έκτείνοντας μάλλον καί μή βραχύνοντας τούς φθόγγους ή γάρ έμμονος αύτῶν καὶ έπιμηκεστέρα
 - 10 έχφώνησις άχριβεστέραν τῆ άχοῆ χαρίζεται τὴν κρίσιν.
 - = Anon §78 (MSS:ABC)

2-3 ἀνάλυσις διὰ τὸ ἐναντίον S, ἀνάχλησις διὰ τὸ ἐναντίον P, ἀνάλυσις δὲ τὸ έναντίον ABC, seclusit Anon(Bellermann) 3-4 βαρυτέρων Ρ 7 έχτείνων τάς P ante correcturam (accentum grauem linea transversa deleuit ipse in scribendo) 10 άχοιβεστέρα Ρ

MOVES:

- * 1. I have edited this paragraph after the principles applied to the other sections taken from the Anonymi Bellermanni (§§56 sqq.), my aim being to reconstruct the common ancestor of S and P.
- * 2. In S, the text is found on fol. 95v, immediately after §89 (= Anon 969 init.).
- ΧΧΥΙΙ 99. Προσλαμβανόμενος ο κάτω γραμμήν έχον και ήτα.
 - ὑπάτη ὑπατῶν' μῦ ἀνεστραμμένον και η έλλιπές.
 - 5 παρυπάτη ὑπατῶν α άνεστραμμένον καί η έλλιπές ϋπτιον.
 - ὑπατῶν διάτονος" ζῆτα έλλιπὲς καί ταῦ πλάγιον.
- Ρ: Προσλαμβανόμενος, ο υ κάτω ของนุมทั้ง อัของ กิ
 - ὑπάτη ὑπατῶν μ ἀνεστραμμένον καὶ ἡ έλιπες'
 - παρυπάτη ύπατων α άνεστραμμένον MOL T EXCEPT DETLOY
 - ὑπατῶν διάτονος, ζῆτα έλιπὲς και του πλάνιου

ύπάτη μέσων" γάμμα άνεστραμμένον 10 καὶ γάμμα ὸρθόν.

παρυπάτη μέσων $\bar{\beta}$ έλλιπές καὶ γάμμα άνεστραμμένον.

μέσων διάτονος το και δίγαμμα. μέση στιγμή και σίγμα.

15 τρίτη συνημμένων ρ καὶ σίγμα άνεστραμμένον.

συνημμένων διάτονος° μῦ καὶ πῖ καθειλκυσμένον.

νήτη συνημμένων έῶτα όρθον καὶ

20 λ πλάγιον.

παράμεσος ου και π.

τρίτη διεζευγμένων' Ε καί π άν-

διεζευγμένων διάτονος° ίῶτα όρ-25 θὸν καὶ λ πλάγιον.

νήτη διεζευγμένων ζ καί πι 19ν πλάγιον.

τρίτη ὑπερβολαίων ε τετράγωνον καὶ π άνεστραμμένον.

30 ὑπερβολαίων διάτονος ω τετράγωνον καί ζ .

νήτη ὑπερβολαίων° δ πλάγιον καὶ ἦτα άμελητικόν. ύπάτη μέσου, $\overline{\beta}$ $\overline{\gamma}$, άνεστραμμένου, καὶ $\overline{\gamma}$ όρθόν

παρυπάτη μέσον β έλιπές, καὶ
γωμμα ἀνεστραμμένο[ν'
μ]έσων διάτονος π καὶ δίγαμμα'
μέση στιγμή καὶ σίγμα'

τρίτη συνημμένων δ, καὶ σίγμα άνεστραμμένου

συνημμένων διάτονος μ καὶ π, καθειλκυσμένον

νήτη συνημμένων ζ και Σπλάγιον

παράμεσος ου καί χ.

τρίτη διε[ζευγμ]έ[ν]ών. ξ καί π άν-

διεζευγ[μένων διάτονος τ κ]αὶ λ πλάγιον

19ν νήτη διεζευγμένων ζ' καὶ π

τρίτη ὑπερβολαίων Ε τετράγωνον καὶ π ἀνεστραμμένον

ύπερβολαίων διάτονος' ω τετρά-

νήτη ὑπερβολαίων ψ πλάγιον καἰ Π:-

= Alypi genus diatonum cap 2 (Jan p 370)

1 praef 'Υκολυδίου σημετα κατά τὸ διάτονον γένος Alyp, ὑπολυδίου τρόποι, σημετωσαι κατά τὸ διάτονον γένος S (colore rubro) \overline{o}] ου Alyp, ϕ S (o supra lin addita) 2 και σm P \tilde{h} τα] $\tilde{\eta}$ P (Talia passim inuenies, videsis textum quem e codice P supra transscripsimus) 3 ὑπάτων Alyp, ὑπάτῶν S $4 \, \tilde{\eta} \, \dot{\epsilon} \lambda \lambda \iota \pi \dot{\epsilon} \varsigma$] $\hat{h} \, \dot{\epsilon} \lambda \iota \pi \dot{\epsilon} \varsigma$ P, νῦ ὁμοίως S $\dot{\epsilon} \lambda \lambda \iota \iota \pi \dot{\epsilon} \varsigma$ Alyp (etiam in seqq; $\dot{\epsilon}$ - $\lambda \iota \pi \dot{\epsilon} \varsigma$ semper P) 5 ὑπάτων Alyp, ὑπάτῶν S $\tilde{\alpha}$] $\lambda \dot{\alpha} \beta \delta \alpha$ Alyp (sed $\tilde{\alpha} \lambda$ - φα cod M) $\delta \, \tilde{\eta} \, \dot{\epsilon} \lambda \lambda \iota \pi \dot{\epsilon} \varsigma$ $\tilde{u} \pi \iota \iota \iota \iota \iota \iota$ νῦ πρινὸς S $\tilde{u} \pi \iota \iota \iota \iota \iota$ πλάγιον Alyp 7 ὑπάτων Alyp (sed ὑπατῶν hic habet S) 8 ταῦ] τὸν P 9 γάμμα] $\tilde{\beta} \, \tilde{\gamma} \, P$ ἀπεστραμμένον Alyp 12-13 ανεστραμμενον.μεσων adhuc vidit Perne 13-16 om S 14 στιγμή] σίγμα Alyp 19 ὀρθὸν S, om P et Alyp 19-20 post 23 praebet S 21 om S 22 διεζευγμενων adhuc vidit Perne τρίτην διεζευγμένον S $\tilde{\epsilon} \, | \, \tilde{\epsilon} \, \dot{\varrho}$ δρθὸν S 24-25 om S ὁρθὸν om P et A-

lyp, suppleui ex 19 (sed fortasse hic et illic delendum) διεζευγμενων (24) et και (25) adhuc vidit Perne 28 E] EL Alyn 28-29 om S 31 ζ] ζ έλλιπές S 33 άμελητή 5 Post 33 Alypi genus diatonum 3 praebet S (cum notis musicis); deinde sequuntur Ptolemaei Harm III,5 et 6

- * 1. The heading in S reads σημεΐωσαι for σημεΐα. Evidently, the word was abbreviated in the model manuscript. The same error is repeated in the heading to the following paragraph of S (Alypius, Diaton. 3).
- * 2. The Hypolydian diatonic scale is provided with its notational signs in S.
- * 3. For an interpretation of ὑπάτῶν (S, lines 3 and 5), see Jan's introduction to the Musici Scriptores Graeci, p. XXV.

IIIVXX

χαΐος τῶν θύραθεν' 'Ο παρ' Ελλησι θρυλλούμενος Πυθαγόρας παρά τινι χαλκείω πολιτικώ καθεζόμενος καί

- 5 διαφόρων ήχων έξ αύτοῦ άκούων καί ταθτα μιάς ύλης ούσης τῆς χαλκευομένης, καί τοῦ αύτοῦ καί ένος σκεύους του χαλκεύοντος. καὶ τοῦ αύτοῦ ἄκμωνος έν ὧπερ
- 10 ήλαύνοντο τά χαλκευόμενα σκοπόν έθετο τήν τῶν ἀποτελουμένων ήγων διαφοράν όθεν γίνεται καταλαβεΐν. καί δή πολλά σκοπήσας καί έρευνήσας, τέλος πρός τάς σφαίρας έν-
- 15 έσκηψεν' άς και σταθμώσας και εύρών την μέν βαρυτέραν την δέ κουφοτέραν, έγνω έντεῦθεν προΐεσθαι τὸ τῶν ήχων διάφορον, καὶ άναλόγως τήν τε χουφότητα τῶν σωνῶν
- 20 τῆ τῶν σφαιρῶν ἔχειν βαρύτητι καί τά άπηχήματα.....

100. Ίστέον οὖν ὼς μὲν λόγος άρ-Ρ: Ίστέον οὖν ώς μὲν λόγος άρχαΐος τῶν θύραθεν' ὁ καρ'ἔλλησι. θρηλλούμενος πυθαγόρας παρά τυνυ χαλκεύω πολιτικώ καθεζόμενος καί διαφόρων ήχων έξ αύτοῦ ἀκούων* אמנ זמטות שנמג טאחב סטסחכ. דהכ χαλκευομένης, και του αύτου και ένδς σκεύους του χαλκεύοντος' και του αύτου άκυωνος έν ώπερ ήλαύνοντα τὰ χαλκευόμενα' σκοπόν έθετο τὴν τῶν [ἀπ]οτελουμένων ἤχων διαφοράν όθεν γίνεται καταλαβεῖν* και όἡ πολλά σκοπήσας και έρευνήσας τέλος πρός τὰς σφαίρας ένέσκηψεν ας και σταθμώσας, και εύρών τὴν μὲν, βαρυτέραν τὴν δὲ, κουφοτέραν, έγνω έντεθθεν προίεσθαι τό τῶν ἦχων διάφορον καὶ ἀναλόγως τήν τε [κου] σότητα τῶν σωνῶν ήγουν των σφίαιρων έχειν] βαρύτητι και τα άπηγήματα [

2 post θύραθεν non distinxit, sed post 3 θρυλλούμενος comma posuit Vincent 3 θρηλλούμενος Ρ 4 κείω πολιτι in rasura P 10 ήλαύνοντα P 11 et 19 lacunas suppleuit Vincent 20 τῆ coniecit Ebbesen, ἦγουν Ρ 20 σφαιρῶν adhuc vidisse Vincent crederes, quippe qui σφαιρῶν [ἀντικαθεῖν] edidit; Perne vero solummodo οφ (id est σφ) vidit; de illo erqo dubitandum 20 ἔχειν suppleuit Ebbesen, ἀντιπαθεῖν Vincent 21 τὰ ἀπηχήματα [διάφορα γεγενῆσθαι] ἐξ αὐτοῦ Vincent

TRANSLATION:

100. NB. An old story of pagan origin runs as follows: Pythagoras, well-known from Greek lore, was sitting near an urban smithy and heard different sounds coming from it - albeit one single material was being worked on (the copper), and one and the same utensil performed the work (the hammer), and the objects were being forged on the same anvil. Therefore he decided to find out what made the sounds different; and his research at last led him to investigate the bowls (the vessels on which the coppersmith was working). He weighed them, and finding that one was heavier than the other he realized that this was the reason why their sounds were different: there was, in fact, a correspondence between the lightness of the sounds and the heaviness of the bowls, and between the resonances.....

NOTES:

- * 1. §§100-105 constitute Vincent's Fragment V (Notice... pp.266-73).
- * 2. For §§100-101, see my article in CIMAGL 31A, Copenhagen 1979, pp.1-9 ("A Neglected Version of the Anecdote about Pythagoras's Hammer Experiments").
- 3. Lines 1-3 are evidently the product of a Christian mind (οἱ θύραθεν and "Ελληνες!).
- * 4. In my article on "The Manuscript Tradition of the Hagiopolites" (Texte und Untersuchungen Bd. 125, Überlieferungsgeschichtliche Untersuchungen, hrsg. v. Franz Paschke, Berlin 1981, pp.465-78) I quoted (on p.473) a short version of this anecdote - from S, fol.99v (in the treatise Nocot $\tilde{\eta}_{XOL}).$ I have since then found an even more interesting version, again in S (fol. 34v, in the treatise Τί έστι προσωδία). It reads as follows: Εἰ θέλεις μαθεΐν καὶ τὴν ἀρχαιογωνεΐαν, πῶς γεγόνασιν ἦχοι παρὰ τῆς άρχης, καθώς ήκούσθη μέν παρά των προτέρων ήμων διδασκάλων, καί είς παλαιά βιβλία εύρον σύτως. ὅτι λέγουσι τινές, ὅτι ὁ σοφὸς παρ ἔλλησι πυθαγόρας μιζ τῶν ἡμερῶν παρά τινος χαλκοῦ χαλκεύων, καὶ οὖτος ὁ πυθαγόρας καθεζόμενος, και τους ήχους τῶν χαλκευομένων ἐξακροώμενος, λαβών το ήθος, και τον κτύπον της φωνης κατά διάνοιαν, κατεσκεύασεν αύτος δργανον διά τεσσάρων χορδών, καλέσας τοθτο μουσικήν. καὶ έκ τούτου κατ'όλίγον άνεβίβασεν αύτον είς καβάλια ιε' και έξέθετο τους ήχους έξ αύτῶν. ὧστε καθ εν καβάλιον εις ήχον. Έτεροι δὲ λέγουσι κατασκευασθεΐσαν τήν μουσικήν καρά τοῦ ὀρφέως etc.
 - * 5. The lacuna after line 21 is due to a physical damage at the bottom of fol.19. Vincent's attempt to restore the text presupposes that it continues on fol. 20r; but here the first word (the letter ξ) implies that a red initial letter (E) has been left out in the rubrication. Consequently, is a constant of \$100. I have found no evident way to repair the end of \$100.
- XXIX 101. Έξ αύτοῦ καὶ αύτὸς παρορ- P: < Ε>ξ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς παρορ- μηθεὶς κατεσκεύασεν ἀπὸ χορδῶν 20r μηθεὶς κατεσκεύασεν ἀπὸ χορδῶν τεσσάρων καὶ μόνον ὄργανον ὁ κέ- τεσσάρων καὶ μόνον ὄργανον, ὁ κέ-

κληκε μουσικήν. είτα άνεβίβασεν 5 αύτὸ είς ἐπτὰ χορδάς, καθώς ὁ Πυθαγορικός Φιλόλαος Εν τινι πονήματι αύτοῦ πρός τινα γυναϊκα Πυθαγορείαν έκτιθέμενος γράφει, περί της άρμονικής φιλοσοφίας 10 ούτω φάσκων Τάρμονίας μεγέθους συλλαβής δι όξεία μείζων τάς συλλαβάς έπείγηΤ.

κληκε μουσικήν' είτα άνεβίβασεν αύτὸ εἰς έπτὰ χορδάς καθώς ό πυθαγορικός φιλόλαος, έν τινι πονήματι αύτου" πρός τινα γυναϊκα πυθαγορείαν έκτιθέμενος γράφει' περί τῆς άρμονικῆς φιλοσοφίας, ούτω φάσκων' άρμονίας μεγέθους συλλαβής δι'όξεία μείζων τὰς συλλαβάς έπείγη'

10-12 corrupta Philolai verba apud Nicomachum (Enchiridion p 252,17-19 Jan) sic traduntur: ἀρμονίας δὲ μέγεθος συλλαβά και δι όξειᾶν. τὸ δὲ δι όξειᾶν μεζεον τάς συλλαβάς έπογδόψ

TRANSLATION:

101. Stimulated by this observation he then made an instrument by means of no more than four chords and gave it the name 'Mousike'. Later-on he raised the number of chords to seven, as Philolaos the Pythagorean expounds in a work of his addressed to a Pythagorean woman. Philolaos writes the following about the theory of harmonics: "The size of the Harmonia (the octave) equals Syllabá (fourth) plus Dioxeián (fifth); the Dioxeián is an Epógdoon (a whole tone) greater than the Syllabá".

NOTES:

- * 1. I have left the Philolaos quotation in its corrupt state, not knowing what the text looked like when it reached the tradition of P.
- * 2. It is interesting to see how the word ἀνεβίβασεν (line 4) was transplanted from this Ancient passage into the Byzantine tradition (Hagiopolites §6,20 and the text quoted in §100 note 4).

102. Πρός δὲ σαισήνειαν σχηματισ- Ρ: πρός δὲ σαφήνιαν σχηματιστέον οὕτως' ὑπάτη, παρυπάτη, ὑπερμέση, μέση, παραμέση, παρανήth. vedth.

τέον ούτως ὑπάτη παρυπάτη ὑπερμέση μέση παραμέση παρανήτη' νεάτη:-

	υπάτη	ממנח ממנח	uxep péan	μέση	παρα μέση	παρα νήτη
--	-------	--------------	--------------	------	--------------	--------------

TRANSLATION:

5

102. The following figure should make this more clear: Hypate, Parhypate, Hypermese, Mese, Paramese, Paramete, Neate.

ΧΧΧ 103. Ίδοὺ τοίνυν ἐπτάχορδον ὅρ- Ρ: Ἰδοῦ τοίνυν ἐπτάχορδον ὅργανον, ή τοίνυν τρίτη χορδή καί ύπερμέση λεγομένη πρός τὴν πρώτην καὶ ὑπάτην όνομαζομένην τὸν 5 έπίτριτον λόγον έχει, 'ὸν καὶ συλλαβήν άποκαλούσιν' έπί.......ητέον' ούδὲ γὰρ ἄλλως ἔγει εί μή έκ τῶν ἀριθμῶν' οἴον ὁ τέ-20νεἰ μή|ἐκ τῶν ἀριθμῶν' οἴον ὁ τέταρτος πρός τὸν τρίτον ἐπίτριτος 10 έπίτριτος λέγεται οδτος, καθότι έπιφέρεται τιέν καίτ τὸ τρία όλον καί τὸ τρίτον αύτῶν τὸ ἔν' άρκεί γάρ οὖτος είς τὸ τοῦ ἐπιτρίτου παράδειγμα, έξ αύτοῦ δὲ τοῦ 15 άριθμοῦ έπιγινώσκεται καὶ ὁ έπίτριτος ωθόγγος, όν αὶ χορδαὶ τῆς μουσικής και τῶν λοιπῶν ὁργάνων

άποτελούσι ττή του έβδόμου χορ-

δής όργάνου † ° ώστε δήλον γε-

20 νέσθαι, οΐα φθόγγων άναλογία

έστιν έν αύταις.

γανον' ή τοίνυν τρίτη χορδή και ύπερμέση λεγομένη πρός την πρώ-[τ]ην και ὑπάτην όνομαζομένην, τόν έπίτριτον [λό]γον έχει, όν καὶ συλλαβήν άποκαλοθσιν' έπί[c 10 litt

] ητέον ούδὲ γάρ ἄλλως ἔχει ταρτος πρός του τρίτου, έπίτριτος έπύτριτος λέγεται οδτος, καθότι έπισέρεται μέν και των τρία όλων' καὶ τὸ τρίτον αύτῶν τὸ ἔν' ἀρκεῖ γὰρ οδτος εἰς τὸ πους έπιτρίτου παράδειγμα εξ αύτου δέ του άριθυοῦ, ἐπιγινώσκεται και ὁ ἐπίτριτος φθόγγος ών αι χορδαί της μουσικής και των λοιχών όργάνων άποτελοῦσι τη τοῦ έβδόμου χορ-~ δῆς ἀργάνου ωστε δῆλον γενέσθαι οξα φθόγγων άναλογία. ἔστιν ἐν αὐταῖς΄

5 [ἔχει λόγον] suppleuit Vincent, sed aliter legendum esse docent vestigia 5-6 έπί [τρία γάρ και εν συλληκ]τέον suppleuit Vincent, sed litterarum vide annotationem 11 τὸ τρία ὅλον coniecit Vincent, τῶν τρία ὅλων Ρ 12-13 άρχεῖ P. άρχεῖ conjectt Vincent; vide annot 13 τὸ τοῦ scripsi. το πους P. τόπους Vincent 16 ον Vincent, ων P 18 τῆς coniecit Vincent qui pro 16 ον - 19 οργάνου haec maluit: ον αι μέσαι χορδαί τῆς μουσικῆς καὶ τῶν λοιπῶν ἀργάνων ἀποτελοθσι τῆς ἐβδόμης τοῦ ἀργάνου χορόῆς: 10cus vero aliter fortasse restituendus, vide annotationem

TRANSLATION:

103. This is thus the instrument with seven chords. The third chord, the so-called Hypermese, has an Epitrite ratio to the first, the one also called Hypate. To denote the Epitritos they use the terms Syllabé; (but one should rather say Epitritos?), since the ratio (between the chord) can only be expressed "from the numbers" (i.e. mathematically). Take for instance Epitritos = 4:3. This (ratio) is called ἐπίτριτος, because one third of the three is added (ἐπιφέρεται) to the total of three. This example of Epitritos will suffice (?). From the number itself also the sound of Epitritos has been realized, the sound produced by means of the chords of the Mousike and the other (stringed) instruments. In this way it becomes clear how the proportions of sounds are in the chords.

NOTES:

- * 1. Vincent's solution in lines 4-5 is not convincing. It is far too long, and goes against the clear accent of P in 4. Besides, the letter of which the right part can be discerned before ntέου, can hardly be a x; maybe rather a ρ. In the actual context it would be tempting to look for an έπίτριτος. Perhaps ἐπί[τριτον μαλλον] ἀητέον or something similar?
- * 2. In 11, Ebbesen, suggests to read μετά for μέν καί. This seems to make sense, with το τρίτον αὐτῶν as nominative. But in such dubious surroundings it is better to suspend any decision. Cf. also §104,6-7.
- * 3. I do not understand ἀρχεῖ παράδειγμα (12-14), but I am sure that Vincent is wrong: "aussi figure-t-il (i.e. l'épitrite), dans les traités d'arithmétique, en tête de Tableau des rapports épitrites"(1)
- * 4. The corrupt passage in 18-19 may be an ill-placed and distorted gloss οη τῆς μουσικῆς (16-17): ἦτοι τοῦ ἐπταχόρδου ὀργάνου. Ebbesen, to whom I owe this elegant solution, points out that a C in the model of P would make the mistake ἐβδοόνου understandable.
- τήν τρίτην χορδήν τοῦ όργάνου τον έπογδοον κέκτηται λόγον* καί γάρ ὁ έννέα άριθμός πρός 5 τὸν όκτώ τὸν αύτὸν ἔχει λόγον* έπι γάρ τον όκτω έχει και το όγδοον αύτοῦ ήτοι τό ἔν. ἐξ όκτώ γάρ και ένὸς συνίσταται ό έννέα άριθμός.
- 104. `Η μέντοι μέση χορδή πρός Ρ: ή μέντοι μέση χορδή, πρός την τρίτην χορδήν του όργάνου τον ἐπόγοσον, κέκτηται λόγον και γάρ ὁ έννέα άριθμός πρός τον όκτώτονον αύτον έχει λόγον έπει γάρ των όκτω έχει και τόν δγόρον αὐτοῦ, ἤτοι τὸ ἔν° ἐξ ἀκτῶ γὰρ καὶ ἐνὸς συνίσταται ὁ Evén no Bunc.

5 όκτώτονον P, correxit Vincent 6 ἐπὶ scripsi, ἐπεὶ P τῶν ὁκτῶ P, τὸν ἀκτὼ coniecit Vincent, τῷ ἀκτὼ maluit Ebbesen, fortasse recte 6-7 to oyooov Vincent, tov oyooov P

TRANSLATION:

104. The middle chord has a 9:8 ratio (ἐπόγδοον λόγον) to the third chord of the instrument (the Hypermese). For 'nine' has this relation to 'eight', being one eighth of eight, i.e. one, more than eight - since 'nine' consists of 'eight' plus 'one'.

105. Ἡ μέση χορδή πρός τήν πρώ- Ρ: ἡ μέση χορδή πρός τήν πρώτην και ὑπάτην λεγομένην τὸν ἡμιόλιον έπιφέρεται λόγον, όν καὶ δι'όξείαν ώνόμασε κατά τούς λό-5 γους τῆς ἀρμονίας. ἡμίολος δὲ άριθμός έστιν ο έννέα πρός τὸν

την, καὶ ὑκάτην λεγομένην, τὸν ἡμιόλιον έπισέρεται λόγον όν και διόξείαν ώνόμασε κατά τοὺς λόγους της άρμονίας ή[μ]ίολος δὲ άριθμός έστιν ό έννέα πρός [τόν]

ἔξ σὺν τῷ ὄλφ ἥτοι τῷ ἔκτφ	ἔξ [4-5] σὺν τῶ ὅλω	ἥτοι τῶ ἔχτω°
έχ	ε χ[18]

Reliqua desiderantur

u διόξείαν P, idest διοξειάν 5 ἡμίολος retinendum an potius ἡμιόλιος legendum? τὸν suppleui, τὸ vidit (?) Vincent 7 sq lacunosus desinit P; alii alia suppleuerunt, utpote [καθότι] σὺν τῷ ὅλῳ ἦτοι τῷ ἔκτῳ ἐλ[λεῦπον τὸ ἦμισυ αὐτοῦ ἦτοι τὸ τρία παραθετέον.] Vincent, [διότι] σὺν τῷ ὅλῳ ἦτοι τῷ ἔκτῳ (nisi in Ἑξ corrigendum) ἔχ[ει καὶ τὸ ἦμισυ αὐτοῦ, ἦτοι τὸν (vel τὰ) τρία......] Ebbesen. Cui pro innumerabilibus fere beneficiis auxilioque in locis corruptis emendandis hſc quoque gratias agere statui, vide app et annot §§1-105

TRANSLATION:

NOTES:

- * 1. the variatio sermonis displayed in §§103-05 seems strangely akin to what we have met in the Byzantine paragraphs, e.g. §§ 6 and 35.
- * 2. In 1973 I copied what was to be seen of the letters and accents at the lacuna in line 7. Here is a photocopy of my note:

These traces fit badly to Ebbesen's $\delta\iota\delta\tau\iota$; they go better with Vincent's $\kappa\alpha\theta\delta\tau\iota$ - a reading which is supported by the parallel in §103,10.

INDEX OF PROPER NAMES (COMPLETE) AND OF TERMS (SELECTIVE)

NB. An asterisk indicates that the word is found in the paragraphs which contain Ancient musical theory ($\S\S$ 11 and 56-105)

- 'Αγιοπολίτης 1,1 6,22-23 36,7-8
- # άγωγή 91,10,15 98,1,5-6
- * aióluos 95,12 97,5
- * Αἰθήρ 94,4 αὐπολικός 95,36-37 ἄΧΒΟΝ 21.3
- * ἀναλογία 95,16
- * ἀνάλυσις 91,11,14 98,2,5,6 ἀνάσταμα 14,6 ἀνάσταμαν, ἐνειλητικόν 18,16-17 ἀνατρίχισμα(ν) 18,16,25-26 22,10 ἀντικένωμα 22,11 ἀπέσω ἔξω 18,12
 - ἀπήχημα 32,25

άπόδερμα 22,10-11

άπόθεσις 33,13-14

- * ἀποκτυπέω 96,3-4 ἀπόρροια 10,8 16,3-4 ἀπόστροφος 14,3,4-5 16,7 18,6,36,38 22,9 26,1,7,12,16,23 see also δύο ἀπόστροφοι
- * ἀποσυρίζω 95,14 ἀποτέλεσμα 34,8-9
- # άρμονία (dor) 101,10(app) cf 105,5
- * ἀρμονικός 96,1 101,9 ἀρχή 7,2 33,12 ἄρχομαι 3,2 7,3 33,14,19 ἄσμα 6,13,21 21,1 35,46
- * " 90,8 93,1 ἀσματικός 15,12,15
- * "ATTLS 95,28
- * αὐλοποιέω 95,29

- * αὐλός 96,7,10 97,4 βαρεία 18,28,35,37 22,9 βαρυνόμενος, see πνεύματα βαρύς, see ήγος βαρύς
- 4 " 93 passim 96,9 98,1-4
- * βουχολιχός 95,35
- 🖈 δεκαδάκτυλος 95,31
- * δεκακάλαμον 95,28-29 δεύτεροι (= πλάγιοι), see ἦχοι δ. δεύτερος, see ἦχος δεύτερος
- * διαπέντε 92,5
- * διαπασών 91,1 92,1,3-4 93,2
- * διάστημα 96,1
- * διατεσσάρων 92,4-5 93,10-11
- * διάφωνος 90,4,5 διδασκαλία 45,3 διδάσκω 3.2
- π διεζευγμένων διάτονος 11,24 99,24
- * δι'όξειᾶν (dor) 101,11(app) cf 105,4 διπλή 14,7 18,4
- * δὶς διαπασῶν 92,5-6 δύο-ἀπόστροφοι 26,2 δύο κεντήματα 20,10 δώριος 5,4 28,1 31,1 32,5,11
- " 96,9 97,3 ἐχφώνησις 46,6
- * " 98,10

έλαφρόν 22,14 26,9,19

*"Ελληνες 100,2 ἐνειλητικός? 18,16-17 ἐνηχέω 33,20 48,8 ἐνήχημα(ν) 3,3 45 passim

47,2 48,7

*έξαδάκτυλος 95,33 ἐπήχημα 33,21 45,9,11 ἐπυβολή 3,4 45,11 see also ὑποβολή

« ἐπίτριτος 103 passim

ἐκόγδοον (dor) 101,2(app)

* ἐπόγδοος 104,3 ἐπτάχορδος 103,1 103,18-19? εὐειλητικός? 18,16-17 εὐτονία 32,12-13

ήδύτης 32,14

* ἡμιόλιος 105,2-3

ἡμίολος 105,5
 ἡμιπλαγιοτεταρτίζω 7,4-5 33,15-16
 ἡμιτόνιον 13,10-11
 ἡμίτονον 10,6 18,9 22,16

ήχημα 9,3 ήχοι, δέκα 2,22 6,21-22

" , δεκαέξ 6,20 35,45

" , δεύτεροι (= πλάγιοι) 6,3-4

" , χύριοι 33,2 51,1-2,5-6 52-54 passim

" , ສບໍ່ກຸເວເ ຕໍ່ສຸດ ສບກຸເພນ 36,2-3 37,1-2,5 52,2-3

" , χύριοι χυρίων 37,6

' , κύριοι πλαγίων 42,1

" , μέσοι 6,18 33,6,11 37,3-4,8

" , μέσοι μέσων 40 % 44 passim

" , о́нты́ 2,2,21

" , πλάγιοι 6,4 33,3-4,9 37,5 51,3 52-54 passim

, πλάγιοι άπὸ πλαγίων 37,2

" , πλαγιοι πυρίων 41,1

" , πλάγιοι πλαγίων 37,7

" , πρώτοι (= πύριοι) 6,1 33,8 37.12

8,7 Axos 9,2,4 29,4 30,5,14 46,2

" πρώτος 4,1,6 5,3 32,4-5,19 47,1,11 48,2,11

" δεύτερος 4,2,7 5,3 32,6 47,10,12-13 48,2-3,12 51,5-6

τρίτος 4,2 5,4 32,8 49,1

" τέταρτος 5,4-5 32,10 50,1

" πλάγιος πρῶτος 5,5-6 6,4-5 47,7,13 48,10

" πλάγιος δεύτερος 2,4 5,6-7

6,8 48,11 " βαρύς 5,7 6,11

" πλάγιος τέταρτος 2,16-17 5,8 6,16

" μέσος πρώτος 7,1 33,12 35,7

" μέσος δεύτερος 2,5 7,7 33,18,22 35,24

" μέσος τρίτος 7,9 33,23 35,14,16

" μέσος τέταρτος 2,18 7,10 33,25 35,28-29 50,4,8

* ἰάστιος 96,13 97,6

Ίεροσόλυμα 1,5

Con 15,3,11 18,26 24,1

ζσον 15,15 22,7

ίσότης 21,2

'Ιωάννης ὁ Δαμασκηνός 1,7,9

'Ιωσήφ 2,12

καβάλλιου 11,2 12,4

κατάβασμα 22,9

κέντημα 10,8-9 15,9 16,2,8

22,13 see also δύο κεντήματα

жьдара 96,12 97,3,5

* κιθαρφδία 97,2 κλάσμα 18,10

" , μικρόν 22,16

see also ξηρον κλάσμα

* κομπισμός 93,4-5 Κοσμᾶς 1,6 2,8 κούφισμα 13,14 22,8

* xpãµa 92,3

* χράσις 90,8-9 91,2 93,3 χράτημα(ν) 14,6-7 18,5 22,12 see also μέγα χράτημα

* κρούσις 93,1-2 κύλισμα 22,10 κύριοι see ήχοι

* χωμφδία 97,3 λύδιος 5,6 28,1-2 31,8 32,9 * " 96,11 97,6

λύρα 97,2

* Maxebovinos 95,27

* Μαρσύας 94,2 μέγα χράτημα 13,11-12,14-15 μελίζω 9,5,6 μέλος 8,1 9,2,3,4 17,7 19,4 31,2,6 32,5 54,6-7,9 * " 90,1,10 95,27

* μελφδέω 98,6-7

μελφδός 23,4

μέση 11,15 99,14 102,3 μέσον 21,3

μέσος 96,11

see also ήχος and ήχοι

* μεσότριτος 97,2

* μέσων διάτονος 11,13 99,13 μιξολύδιος 5,7 28,2

* μουσκάλαμος 95,2 μουσική 2,10,14 10,4,5 11,2 12,4 23,2 32,17

* " 101,4 103,17 μουσικός 32,22,24

* νεάτη 102,4 νενανώ 33,21 \$ νήτη διεζευγμένων 11,26 99,26

* " συνημμένων 11,19 99,19

* " ὑπερβολαίων 11,33 99,32 ξηρὸν κλάσμα 13,9-10 22,11

* Oivón 95.4

ολίγου 15,10,15 20,8-9 21,2,3 22,7-8 25,1 26,6

**Oluumos 94,3

* Όλυμπος ὁ Πιερικός 95,7 ὁνόματα (τῶν ἦχων) 29,6

" , ἀπλᾶ 32,2-3

" , πύρια 4,3 5,1

" , τὰ χυρίως 30,1-2

ονόματα τῶν καβαλλίων 11,1

* ἀνόματα τῶν τρόπων 96,8 ἀξεἰα 13,10,12 14,4 16,5,7 ΄ 18,1 20,1,7,8 22,8 25,3 26,6

* όξύς 93 passim 98,4

* ὀξύτονον 97,2-3 ὄργανον 37,10

* " 96,3,6,14 101,3 103,1-2,17,19

* όργανοποιέω 95,15-16

* Máv 95,3

* παπίας 97,1 παρακλητική 22,16-17

* παραμέση 11,21 102,3

* παράμεσος 99,21

#apavήτη 102,3-4

n παρυπάτη 102,2

* παρυπάτη μέσων 11,12 99,11

Α παρυπάτη ύπατῶν 11,8 99,5

* πεντασύριγγος 95,18-19 πετασθή 13,12-13,14 14,5,7 20,1,7 22,8 25,2 26,6-7

* Πυερικός 95,7 πλήρωμα 6,7,9-10

πλυνθίον 97,4

πνεύμα 10,7 13,3 15,3,4 17,2 ή σφαϊρα 100,14,20 18,3 19,3,5 20,4,6 22,5,13 * τάσις 92,8 26,14,15,23 27,1,4,18 τέλειου 21,4 πνεύματα, βαρυνόμενα 13,5 17,12 τελειόω 6,11 7,4 33.15 34,6 " , φωνήεντα 13,4 τέλος 6,15 7,2 33,14 # τομή 95,35 , φωνητικά 17,11 * ποιμενικός see σύριγξ τόνοι, άπλοῦ 12,1-2 14,1 15,1 ποιότης 30,6 " , σύνθετοι 12,2,9 * πολυκάλαμος 95,2-3 τόνος 9,7 10,1,3,5 13,1,7 15,5 ποσότης 30,5 17,1,7 19,3 21,1 23,3,4,6,11 ποσούμενος 22,4 26,5,18,24 29,2 * προσλαμβανόμενος 11,4 99,1 * τραγωδία 97.1 * RTEPÓV 96,8,13 97,6,6-7 🖈 τρίτη διεζευγμένων 11,22 99,22 * Nutayonas 100.3 * " συνημμένων 11.16 99.15 * " ὑπερβολαίων 11,22 99,23 * Πυθαγορείος 101.8 * Πυθαγορικός 101,6 τροπάριου 9,5 * Σαγγάριος 95,36 τρόπος 55,17 * " 93,9 96,5 96,8 ☆ σάλπιξ 96,7,9 97,1,4 ά Σάτυρος 94.3 * ὕδραυλις 97.5 σετσμα 18,30 22,16 ύπαλλαγή 33,10 σημάδιον 12,3 26,21 (τὰ μεγάλα σημά- ὑπάτη 102,2 103,4 105,2 6ua) 27,8-9,10,13 * ὑπάτη μέσων 11.11 99.9 στοιχεΐου 10,7-8 13,3 17,10 22,6 * ὑπάτη ὑπατῶν 11,6 99,3 συγγένεια 29,6-7 # ὑπατῶν διάτονος 11,10 99,7 * σύγχρασις 90,1-2,3,6 # unep 96,16 # συλλαβά (dor) 101,11(app) 101,11-12(do) * ὑπερβολαίων διάτονος 11,31 99,30 * συλλαβή 101,11,11-12 103,5-6 * ὑπερμέση 102,2-3 103,3 * συμφωνία 90,7 91,8,10 92,2 93,3 ὑπέρμεσον 21,3 93,10-11 * ὑπό 96.15 ὑποβολή 6,13 7,2 33,12 46,3 * σύμφωνος 90,4,7,9 91,2,4 * συνημμένων διάτονος 11.18 99.17 see also έπιβολή σύρμα 22,12 ύποδώριος 5,2 28,1 31,3 π συριγκοειδής 95.9 32,6,13,19 # σύριγξ 95.1 97.6 ύπολύδιος 5,4 28,1 31,9 * " , สอเมะงเหกุ 95,29-30 32,9-10,15-16 # συρίζω 95,37 ύπομιξολύδιος 5,7-8 28,2

ύπορροή 6,5-7 ύποφρύγιος 5,3 28,1 31,8 32,8,14 φωνήεντα see πνεύματα φωνήεντα ύψηλή 16,3,10 22,13-14 ύψηλόν 10.9 27.2 φθογγή 30,10,16 34,7 φθόγγος 32,13,16,23 45,14 46,4 * " 90,2 91,2 95,17 98,3,8 103,16,20 φθορά 6,19 10,10 16,2 33,7 34,2,4,11 35,2 ν , πρώτη 34,3 35,20 " , δευτέρα 35,21 " , τρύτη 35,32-33,34 , τετάρτη 35,33-34,39 ψαλμφδία 45,16 φθοραὶ φθορῶν 37,4,7-8 39 passim 43 passim 51,4 * Φιλόλαος, ὁ Πυθαγορικός 101,5 * φράγμα 90,6 91,3,5,6,9,12,14 92,6 Φρύγες 94,1,4

φρύγιος 5,5 28,1 31,6 32,7

" 97,4

φωνή 96,7,11 97,6 φωνητικά see πνεύματα φωνητικά χαλεπότης 32,15 χαμηλή 26,10,20 27,3 χαμηλόν 22,14 * χειλόω 95.33 * χείλωσις 95,9,11 χειρονόμημα 15.14 χειρονομία 25,15 χορδή 10,5 32,24-25 * " 101,2,5 103,2,16 104,1,2 105,1 ψάλλω 2,5,14,18,22 3,2 6,14,21 7,8